

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

1	Συνοπτική ιστορία.....	1
1.1	Η εμποροκρατική περίοδος (1400μ.Χ.-1800μ.Χ.).....	2
1.2	Η Βικτωριανή εποχή (1800 μ.Χ.-1900 μ.Χ.).....	3
1.3	Το διπλογραφικό σύστημα.....	5
1.4	Περιουσία.....	6
1.5	Έννοιες της χρέωσης – πίστωσης.....	7
1.5.1	Λογιστικοί κανόνες.....	10
1.6	Έννοιες εσόδου , εξόδου , κόστους , δαπανών.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΛΑΔΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

2.1	Εισαγωγή.....	17
-----	---------------	----

2.2	Ομαδοποίηση λογαριασμών.....	18
2.3	Κωδικοποίηση Λογαριασμών.....	18
2.4	Υποχρεωτικοί Λογαριασμοί.....	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΚΛΣΤ

3.1	Εισαγωγή.....	20
3.2	Ομάδα 1. Πάγια.....	20
3.3	Ομάδα 2. Αποθέματα – Χορηγήσεις.....	22
3.4	Ομάδα 3. Απαιτήσεις.....	24
3.5	Ομάδα 4. Καθαρή Θέση – Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις.....	28
3.6	Ομάδα 5. Καταθέσεις.....	28
3.7	Ομάδα 6. Οργανικά έξοδα.....	31
3.8	Ομάδα 7. Οργανικά έσοδα.....	32
3.9	Ομάδα 8. Αποτελέσματα.....	35
3.10	Ομάδα 0. Λογαριασμοί τάξεως.....	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

4.1	Εισαγωγή.....	37.
4.2	Εγγυητικές επιστολές (Ε/Ε).....	38
4.3	Εργασίες εξωτερικού (εισαγωγές - εξαγωγές - αγοραπωλησία συναλλάγματος).....	39
4.4	Λοιπές βασικές μεσολαβητικές εργασίες.....	40
4.5	Τραπεζικές αρχές.....	41
4.6	Ροή εσόδων τραπεζών.....	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

5.1	Εισαγωγή.....	45
5.2	Υπολογισμός τόκων – προμήθειας.....	47
5.3	Καταθέσεις όψεως.....	51
5.4	Τρεχούμενοι λογαριασμοί.....	53

5.5	Καταθέσεις ταμιευτηρίου.....	55
5.6	Καταθέσεις ταμιευτηρίου με προειδοποίηση.....	57
5.7	Επιταγές επί ανταποκριτών.....	58
5.8	Επιταγές πληρωμής μισθών και συντάξεων.....	60
5.9	Εντολές πληρωτέες.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

6.1	Κατηγορίες Χορηγήσεων.....	65
6.2	Είδη συμβάσεων.....	66
6.3	Ασφάλεια χορηγήσεων.....	66
6.4	Διαδικασία χορηγήσεων.....	68
6.5	Στάδια χρηματοδότησης.....	73
6.6	Λογιστικές εγγραφές δανείου σε Ευρώ.....	74
6.7	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια - Επισφαλείς χορηγήσεις – Προβλέψεις.....	79

6.7.1	Χορηγήσεις σε Καθυστέρηση.....	79
6.7.2	Επισφαλείς Χορηγήσεις.....	80
6.7.3	Προβλέψεις.....	80
6.8	Προεξόφληση γραμματίων.....	81
6.9	Χορήγηση προκαταβολής έναντι φορτωτικών εγγραφών.....	84
6.10	Χορήγηση με ενέχυρο χρεόγραφα.....	87
6.11	Ασκήσεις.....	89

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

7.1	Εισαγωγή.....	94
7.2	Κατηγορίες χρεογράφων – ορισμοί.....	95
7.3	Τίτλοι μηδενικού κουπονίου.....	96
7.4	IAS και ελληνικό δίκαιο σχετικά με τα ομόλογα.....	98
7.5	Απόδοση μέχρι την λήξη.....	99
7.6	PREMIUM και DISCOUNT.....	102

7.7	Αποκοπή (STRIPPING).....	103
7.8	Εκτοκισμός χρεωστικών τίτλων.....	104
7.9	Αποτίμηση χρεογράφων.....	105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

8.1	Καθαρό αποτέλεσμα από τόκους.....	107
8.2	Έσοδα από τίτλους.....	107
8.3	Καθαρό αποτέλεσμα από προμήθειες.....	108
8.4	Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις.....	109
8.4.1	Καθαρό αποτέλεσμα από συναλλαγματικές διαφορές.....	109
8.4.2	Καθαρό αποτέλεσμα από πράξεις σε χρεόγραφα.....	110
8.5	Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως.....	110
8.6	Γενικά έξοδα διοικήσεως και αποσβέσεις παγίων.....	111
8.7	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα.....	112

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

9.1	Εισαγωγή.....	113
9.2	Γενικά για τους λογαριασμούς τάξεως.....	115
9.3	Λογαριασμοί τάξεως αλλότριων πραγμάτων.....	119
9.4	Λογαριασμοί τάξεως εγγυήσεως και εμπραγμάτων Ασφαλειών.....	122
9.5	Λογαριασμός τάξεως αμφοτεροβαρών συμβάσεων (commitments).....	123
9.6	Λογαριασμοί τάξεως μνείας (memo account).....	124
9.7	Ασκήσεις.....	124

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

10.1	Εισαγωγή.....	127
10.2	Λογαριασμοί συνδέσμου.....	131

10.3	Λογαριασμοί καθ' οδόν.....	134
10.4	Λογαριασμοί συνδέσμου (συνέχεια).....	137
10.5	Η επίδραση της οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος στο όλο πλαίσιο διενέργειας των λογιστικών εγγραφών.....	140
10.6	Ανακεφαλαίωση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων κάθε διαφορετικού τρόπου οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος.....	146

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ, ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

1. Συνοπτική ιστορία

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιαστεί το ιστορικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν τα θεμελιώδη αξιώματα και αρχές της λογιστικής, καθώς επίσης και τα ίδια τα αξιώματα και τις αρχές αυτές.

Όταν θα ολοκληρώσετε τη μελέτη του κεφαλαίου, θα γνωρίζετε:

- το θεμελιώδες αξίωμα της λογιστικής οντότητας
- το θεμελιώδες αξίωμα της λογιστικής χρήσης
- την αρχή της αντιπαράθεσης εσόδων και εξόδων
- τη μέθοδο των δεδουλευμένων.

Τα παραπάνω αποτελούν το βασικό θεωρητικό υπόβαθρο για την περαιτέρω κατανόηση θεωρητικών και πρακτικών θεμάτων λογιστικής.

- Διπλογραφικό σύστημα
- Χρέωση
- Πίστωση
- Ενεργητικό
- Παθητικό
- Καθαρή θέση
- Κόστος

- Εξόδο
- Δαπάνη
- Εσοδα

Ακολουθεί η ανάπτυξη βασικών εννοιών της λογιστικής όπως της χρέωσης, της πίστωσης, του ενεργητικού, του παθητικού, του κόστους, του εσόδου και του εξόδου.

Τέλος, από την πλευρά της καθαρής θεωρίας της λογιστικής, κρίθηκε σκόπιμο να αναφερθούμε, με λεπτομέρεια, μόνο σε εκείνα τα σημεία που αποτελούν το βασικό άξονα θεμελίωσης της λογιστικής ως επιστήμης.

Έτσι, από πλευράς αξιωμάτων, γίνεται εκτενής αναφορά στα αξιώματα της επιχειρηματικής οντότητας, της λογιστικής χρήσης, της νομισματικής μονάδας και της συνέχειας της επιχείρησης, ενώ αναφέρεται μόνο η βασική αρχή της αντιπαράθεσης εσόδων και εξόδων και από τις μεθόδους, η μέθοδος των δεδουλευμένων.

Η ιστορία της τραπεζικής λογιστικής ξεκινάει από την εμποκρατική περίοδο μέχρι σήμερα .

1.1 Η ΕΜΠΟΡΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1400μ.Χ.-1800μ.Χ.)

A. Η περίοδος από το 1400 περίπου μ.Χ. έως το 1800 περίπου μ.Χ. χαρακτηρίζεται από μεγάλη άνοδο του εμπορίου και ανάδειξη της τάξης των εμπόρων. Οι καλές τέχνες και ιδίως η ζωγραφική γνωρίζουν μια χωρίς προηγούμενο χρυσή περίοδο. Ανακαλύπτονται νέοι κόσμοι και ανοίγονται νέοι ορίζοντες στην επιστήμη από ιδιοφυίες όπως ο Rene Descartes (1596-1650), ο Isaac Newton (1642-1727) κ.α. Είναι με δύο λόγια η εποχή της Αναγέννησης σε όλους τους τομείς. Η λογιστική δεν αποτελεί εξαίρεση. Κατά την περίοδο αυτή, που αποτελεί τους χρυσούς αιώνες της λογιστικής, καλλιεργούνται και αναδεικνύονται οι θεμελιώδεις αρχές που θα αποτελέσουν με την πάροδο του

χρόνου τον ακρογωνιαίο λίθο του λογιστικού οικοδομήματος.

Β. Μετά την πτώση της Πόλης στους σταυροφόρους της τέταρτης σταυροφορίας το 1204, αρχίζει μια μετακίνηση εμπορών από τις περιοχές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας στις πόλεις της Αμαλφης και της Γένοβας, κίνηση που θα πάρει μαζικές διαστάσεις μετά την αποφράδα 29η Μαΐου 1453.

Οι έμποροι κουβαλούν μαζί τους συνήθειες και πρακτικές αιώνων, που θα τους βοηθήσουν, μέσα σ' ένα γενικότερα ευνοϊκό κλίμα, να αναδειχθούν και να μεγαλοουργήσουν στη νέα πατρίδα.

Γ. Η άνθηση του εμπορίου οδήγησε σε σταδιακή ανάπτυξη της έννοιας της **πίστης** και της **τραπεζικής επιχείρησης**. Οι αποστολές για την ανακάλυψη των νέων χωρών και τα συνεχή ταξίδια στις χώρες αυτές, με σκοπό το εμπόριο, απαιτούν χρήματα, γεγονός που θα οδηγήσει στην εμφάνιση των πρώτων μορφών πίστης.

Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τη χρονική αυτή περίοδο αναδεικνύονται οι πρώτοι σύγχρονοι τραπεζίτες, όπως ο Come de Medicis (1389-1464), της μεγάλης οικογένειας των Μεδίκων, ο Jacques Coeur (1397-1456), ο Jacob Fugger (1459-1529), ο Jehan Cleberger (1485-1546) κ.α. (Petit-Dutaillis G., 1982).

Στην Αγγλία, ύστερα από πολλούς αιώνες απαγορεύσεων από την εκκλησία, ο **δανεισμός χρήματος** συναντά την καθολική αποδοχή και δεκαετίες πριν από την ίδρυση της Τράπεζας της Αγγλίας το 1694, αρκετές τράπεζες λειτουργούσαν στο Λονδίνο με επιτυχία.

1.2 Η ΒΙΚΤΩΡΙΑΝΗ ΕΠΟΧΗ (1800 μ.Χ.-1900 μ.Χ.)

Α. Ο 19ος αιώνας είναι γνωστός ως η εποχή της βιομηχανικής επανάστασης. Θέση-κλειδί στη βιομηχανοποίηση της παραγωγής κατέχει η εφεύρεση και βελτίωση της ατμομηχανής τις δύο τελευταίες δεκαετίες του 18ου αιώνα. Ακολουθεί η βιομηχανική κατασκευή μηχανών εσωτερικής καύσης με συγκεκριμένες εμπορικές εφαρμογές στα ατμόπλοια και τους σιδηροδρόμους, που

ανοίγουν καινούργιους δρόμους στις μεταφορές αγαθών οδηγώντας παράλληλα και σε σημαντική μείωση του κόστους μεταφορών.

Τα μεγάλα βιομηχανικά κράτη γνωρίζουν μια άνευ προηγουμένου αύξηση της παραγωγής και του πλούτου. Η Αγγλία επεκτείνει τις κτήσεις της σε ολόκληρο τον κόσμο και αναδεικνύεται παντοκράτειρα δύναμη.

Β. Οι νέες επιχειρήσεις αυξάνονται σε αριθμό και παράλληλα αυξάνεται και ο αριθμός των επιχειρήσεων που πτωχεύουν. Τα γεγονότα αυτά οδήγησαν αρχικά στην ψήφιση από το αγγλικό κοινοβούλιο το 1831 του νόμου για τις πτωχεύσεις (The British Bankruptcy Act) και αργότερα το 1845 του εμπορικού Νόμου (The Companies Act).

Γ. Ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός των επιχειρήσεων αφενός και οι απαιτήσεις των τραπεζιτών αφετέρου να έχουν πληροφορίες για τη χρηματοοικονομική κατάσταση των υποψηφίων για δανεισμό επιχειρήσεων δημιουργούν την ανάγκη για προσωπικό με ειδικά προσόντα, κύρος και επαγγελματισμό, γεγονός που οδηγεί σταδιακά στην ανάδειξη της νέας επαγγελματικής τάξεως των λογιστών.

Παράλληλα, νέες εκδόσεις βιβλίων λογιστικής κάνουν την εμφάνισή τους, η φιλολογία πάνω σε λογιστικά θέματα εμπλουτίζεται και το σχετικό ενδιαφέρον αυξάνεται συνεχώς.

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει το ιστορικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν τα θεμελιώδη αξιώματα και αρχές της λογιστικής, καθώς επίσης και τα ίδια τα αξιώματα και τις αρχές αυτές. Όταν θα ολοκληρώσετε τη μελέτη του κεφαλαίου, θα γνωρίζετε :

- 1 Το θεμελιώδες αξίωμα της λογιστικής οντότητας
- 2 Το θεμελιώδες αξίωμα της λογιστικής χρήσης
- 3 Την αρχή της αντιπαράθεσης εσόδων και εξόδων
- 4 Τη μέθοδο των δεδουλευμένων

Τα παραπάνω αποτελούν το βασικό θεωρητικό υπόβαθρο για την περαιτέρω κατανόηση θεωρητικών και πρακτικών θεμάτων λογιστικής.

- 1 Διπλογραφικό σύστημα
- 2 Χρέωση
- 3 Πίστωση
- 4 Ενεργητικό
- 5 Παθητικό
- 6 Καθαρή θέση
- 7 Κόστος
- 8 Έξοδο
- 9 Δαπάνη
- 10 Έσοδα

1.3 ΤΟ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το διπλογραφικό σύστημα (The double – entry system) βασίζεται στην αρχή της διατήρησης ενός είδους ισορροπίας στο μικρόκοσμο της λογιστικής, κάτι δηλαδή αντίστοιχο με το νόμο της διατήρησης της ενέργειας στη φυσική.

Οποιαδήποτε μεταβολή σε ένα μέγεθος της επιχείρησης οδηγεί σε ισόποση μεταβολή σε κάποιο άλλο μέγεθος, κάθε δε προσπάθεια και θυσία που γίνεται έχει, αντίστοιχα, ισοδύναμη ανταμοιβή και όφελος.

Όταν αγοράζω ένα μηχάνημα για την επιχείρησή μου, η μια διάσταση είναι ότι έχω μείωση των μετρητών μου και η άλλη διάσταση είναι ότι κατέχω ένα μηχάνημα. Οι δυο μεταβολές είναι ίσες και αντίθετες.

Όταν ένας καταθέτης της τράπεζας ανοίγει ένα νέο λογαριασμό, καταθέτοντας μετρητά, η μια όψη είναι ότι η τράπεζα έχει αυξήσει τα μετρητά της και η άλλη όψη είναι ότι η τράπεζα έχει δημιουργήσει μια υποχρέωση στο καταθέτη της. Η αύξηση στο ένα μέγεθος (μετρητά) είναι ίση και αντίθετη με τη μεταβολή στο άλλο μέγεθος (καταθέσεις).

1.4 ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ {νομική-οικονομική-λογιστική άποψη}

A. Ενεργητικό και παθητικό

Σε αντίθεση με τις έννοιες της χρέωσης και της πίστωσης που αποτελούν συνέπεια της επινόησης του διπλογραφικού συστήματος, οι έννοιες του ενεργητικού και του παθητικού υπήρχαν πολύ πριν την εμφάνιση της διπλογραφίας.

Το ενεργητικό είναι τα μέσα δράσης της επιχείρησης και το παθητικό η προέλευση των μέσων δράσης ή, κατ' άλλη διατύπωση, ο τρόπος χρηματοδότησης των στοιχείων ενεργητικού.

Το ενεργητικό όσο και το παθητικό μπορούν είτε να χρεώνονται είτε να πιστώνονται. Όταν χρεώνεται το ενεργητικό αυξάνετε και όταν πιστώνεται μειώνεται, το αντίθετο δεν συμβαίνει με το παθητικό, που όταν χρεώνεται μειώνεται και όταν πιστώνεται αυξάνεται.

Αύξηση ενεργητικού	E+	Χρέωση (ΧΡ.)
Μείωση ενεργητικού	E-	Πίστωση (ΠΣ)
Αύξηση παθητικού	Π+	Πίστωση (ΠΣ)
Μείωση παθητικού	Π-	Χρέωση (ΧΡ.)

B. Καθαρή θέση

Το παθητικό εκφράζει όπως είπαμε την προέλευση των μέσων δράσης ή διαφορετικά τον τρόπο χρηματοδότησης των στοιχείων ενεργητικού. Η χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού μπορεί να γίνει από τρίτους ή και από τους ίδιους τους επιχειρηματίες. Για να γίνει διαχωρισμός και να μην επέρχεται

σύγχυση, όταν η χρηματοδότηση γίνεται από τους επιχειρηματίες, το μέρος αυτό του παθητικού λέγεται ειδικότερα καθαρή θέση (ΚΘ), όταν δε η χρηματοδότηση γίνεται από τρίτους λέγεται παθητικό

1.5 ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΧΡΕΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ

Η επινόηση του διπλογραφικού συστήματος οδήγησε στην εμφάνιση δυο πολύ σημαντικών εννοιών για τη λογιστική, της έννοιας της χρέωσης (debit) και της έννοιας της πίστωσης (credit) και τούτο προκειμένου να αποδοθούν νοηματικά οι δυο διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε εξ αρχής ότι η χρέωση δεν είναι τίποτε άλλο παρά η αριστερή πλευρά μιας λογιστικής εγγραφής και η πίστωση η δεξιά. Χρέωση δεν σημαίνει, όπως νομίζουν ορισμένοι, κάτι “κακό” και πίστωση κάτι “καλό”.

Η επίδραση που ασκούν τα λογιστικά γεγονότα στην οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης δεν είναι απλώς διπλή, ταυτόχρονα είναι όπως είδαμε και ισοδυνάμου και αντίθετου αποτελέσματος.

Χρεωστικοί λογαριασμοί

Παρά το γεγονός ότι το ενεργητικό μπορεί είτε να χρεώνεται είτε να πιστώνεται, το υπόλοιπο που πρέπει να απομένει μετά από κάθε λογιστικό γεγονός πρέπει να είναι **χρεωστικό**.

Αν υποθέσουμε π.χ ότι κατά την έναρξη μιας επιχείρησης, οι επιχειρηματίες καταθέτουν ολόκληρο το κεφάλαιο 100.000 € σε μετρητά. Το υπόλοιπο, έτσι, του ταμείου της επιχείρησης ανέρχεται σε 100.000 €. Το ταμείο είναι μέσο δράσης της επιχείρησης, γι’ αυτό κατατάσσεται στους λογαριασμούς του ενεργητικού.

Αν υποθέσουμε περαιτέρω ότι η επιχείρηση πραγματοποιεί σε μια περίοδο εκατοντάδες ταμιακές πράξεις, που οδηγούν είτε σε αύξηση του ταμείου είτε σε μείωση του (αναλήψεις), τελικά το υπόλοιπο του ταμείου πρέπει να είναι

χρεωστικό. Δεν νοείται δηλαδή ταμείο αρνητικό. Το ταμείο το πολύ πολύ να μηδενιστεί. Δεν μπορεί δηλαδή ποτέ κανένας να πληρώσει από ταμείο που δεν έχει μετρητά, άρα το ταμείο δεν μπορεί ποτέ να γίνει αρνητικό. Λογαριασμοί ενεργητικού σαν το ταμείο, όπως γήπεδα, κτήρια, πελάτες, χορηγήσεις κ.λπ., που **από τη φύσης τους** έχουν πάντα χρεωστικό υπόλοιπο, λέγονται **χρεωστικοί λογαριασμοί**. Σε αυτό το γεγονός ίσως οφείλεται η εσφαλμένη ταύτιση του ενεργητικού με τη χρέωση.

Συμπέρασμα : Οι λογαριασμοί ενεργητικού χρεώνονται και πιστώνονται. Απλώς, το υπόλοιπο τους μετά από κάθε λογιστικό γεγονός πρέπει να είναι πάντοτε χρεωστικό.

Πιστωτικοί λογαριασμοί

Όπως το ενεργητικό, έτσι και το παθητικό μπορεί είτε να χρεώνεται είτε να πιστώνεται. Σε αντίθεση όμως με τα ενεργητικά, το υπόλοιπο που πρέπει να απομένει μετά από κάθε λογιστικό γεγονός πρέπει να είναι **πιστωτικό**.

Ας υποθέσουμε, π.χ., ότι μια τράπεζα δέχεται από έναν πελάτη της μια κατάθεση 15.000 €. Με την παραπάνω πράξη η τράπεζα αύξησε τα ταμειακά της διαθέσιμα κατά 15.000 , και παράλληλα, δημιούργησε μια ισόποση υποχρέωση στον καταθέτη της.

Το ταμείο είναι το μέσο δράσης, άρα για το λόγο αυτό είναι ενεργητικό στοιχείο και η κατάθεση είναι η πηγή χρηματοδότησης του, άρα για το λόγο αυτό παθητικό στοιχείο.

Όσες αναλήψεις κι αν πραγματοποιήσει ο καταθέτης, το υπόλοιπο θα παραμένει στους λογαριασμούς της τράπεζας πιστωτικό ή το πολύ πολύ θα μηδενισθεί. Δεν νοείται δηλαδή κατάθεση με χρεωστικό υπόλοιπο *. Λογαριασμοί παθητικού σαν τις καταθέσεις, όπως προμηθευτές, υποχρεώσεις στο ΙΚΑ, υποχρεώσεις στην Εφορία κ.λπ. που **από τη φύση τους** έχουν πάντα

πιστωτικό υπόλοιπο λέγονται **πιστωτικοί λογαριασμοί**.

Συμπέρασμα: Οι λογαριασμοί παθητικού πιστώνονται και χρεώνονται. Απλώς, το υπόλοιπό τους μετά από κάθε λογιστικό γεγονός πρέπει να είναι πάντοτε πιστωτικό.

ε. Συνδυασμοί χρεοπιστώσεων

Α/Α	Συνδυασμοί		Παρατηρήσεις
	Χρέωση	Πίστωση	
1	E+	Π+	Δυνατός συνδυασμός. Προκαλεί ταυτόχρονη και ισόποση αύξηση των μεγεθών τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού.
2	E+	E-	Δυνατός συνδυασμός. Προκαλεί μετασχηματισμό των μεγεθών του ενεργητικού.
3	Π-	Π+	Δυνατός συνδυασμός. Προκαλεί μετασχηματισμό των μεγεθών του παθητικού.
4	Π-	E-	Δυνατός συνδυασμός. Προκαλεί ταυτόχρονη και ισόποση μείωση των μεγεθών τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού.

1.5.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

1^{ος} κανόνας

$$\text{Χρέωση} = \text{Πίστωση}$$

Έτσι, βάση της προηγούμενης αρχής, αν την αριστερή πλευρά την παραστήσουμε με Χρ και τη δεξιά με Πσ, θα έχουμε διαγραμματικά

Χρ	Πσ
αριστερή πλευρά	δεξιά πλευρά
χρέωση	Πίστωση

2ος κανόνας

Στο εξής, για απλοποίηση, εκτός αν δεν γίνεται ειδική μνεία, όταν αναφερόμαστε στο παθητικό εννοούμε τόσο το κυρίως παθητικό, όσο και την καθαρή θέση.

Έτσι έχουμε $E = \Pi + ΚΘ$.

Εγγραφές που προκαλούν αύξηση τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού

Από τους δυνατούς συνδυασμούς χρεοπιστώσεων, σύμφωνα με τον Πίνακα, η πρώτη κλασική κατηγορία εγγράφων είναι εκείνη που συνεπάγεται ταυτόχρονα αύξηση τόσο του ενεργητικού (E+) όσο και του παθητικού (Π+).

Παράδειγμα 1

Ένας πελάτης της τράπεζας καταθέτει μετρητά 1 €. για άνοιγμα λογαριασμού ταμειυτηρίου . Στην περίπτωση αυτή έχουμε αύξηση των μετρητών/ενεργητικού (E+) της τράπεζας με παράλληλη και ισόποση αύξηση των καταθέσεων/παθητικού (Π+).

Η εγγραφή που θα λάβει χώρα είναι η ακόλουθη :

X	Ταμείο (E+)	1 €
Π	Καταθέσεις ταμειυτηρίου (Π+)	1 €

Παράδειγμα 2

Η τράπεζα εισπράττει από ένα πελάτη της το ποσό των 20 €, που αντιπροσωπεύει την αξία κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος και στη συνέχεια αποδίδει τα χρήματα αυτά στη ΔΕΗ . Και στην περίπτωση αυτή έχουμε αύξηση των μετρητών / ενεργητικού (E+) με ταυτόχρονη αύξηση των υποχρεώσεων της τράπεζας σε τρίτους (ΔΕΗ) (Π+).

Η σχετική εγγραφή που λαμβάνει είναι :

X	Ταμείο (E+)	20 €
Π	Υποχρεώσεις σε τρίτους (ΔΕΗ) (Π+)	20 €

Εγγραφές που μετασχηματίζουν είτε το ενεργητικό είτε το παθητικό

Η δεύτερη κατηγορία εγγράφων είναι εκείνη που αλλάζει τη φύση είτε των στοιχείων ενεργητικού είτε των στοιχείων παθητικού.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι μια τράπεζα διαθέτει από τα μετρητά της 10 ευρώ για αγορά ομόλογων του Ελληνικού δημοσίου. Η τράπεζα στην περίπτωση αυτή διαθέτει Ευρώ, που είναι ένα στοιχείο του ενεργητικού της (E-), για να αποκτήσει ομόλογα, που είναι επίσης στοιχείο του ενεργητικού της (E+). Στην περίπτωση αυτή έχουμε ένα μετασχηματισμό των στοιχείων ενεργητικού της τράπεζας. Αντί δηλαδή η τράπεζα να έχει στο ενεργητικό της μετρητά, έχει πλέον ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Η εγγραφή που γίνεται στις περιπτώσει αυτές είναι :

X Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (E+) 10 €

Π Ταμείο (E-) 10 €

Παράδειγμα 2

Μια τράπεζα οφείλει σ' έναν προμηθευτή της μηχανογραφικού χαρτιού 5.00 €. Ο προμηθευτής ζητά από την τράπεζα να καταθέσει το ποσό των 5.00 € στο λογαριασμό ταμειυτηρίου που τηρεί με την τράπεζα αυτή. Η τράπεζα στην περίπτωση αυτή εξοφλεί που είχε από αγορά μηχανογραφικού χαρτιού (Π-), αλλά ταυτόχρονα ανοίγει μια άλλη υποχρέωση από καταθέσεις (Π+). Πρόκειται δηλαδή για μια καθαρή μεταβολή στα στοιχεία παθητικού της τράπεζας. Αντί δηλαδή η τράπεζα να έχει μία υποχρέωση σε προμηθευτή, έχει τώρα υποχρέωση σε καταθέτη.

Έχουμε δηλαδή :

X Προμηθευτές (Π-) 5.00 €

Π Καταθέσεις Ταμιευτηρίου (Π+) 5.00 €

Εγγραφές που προκαλούν μείωση τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού

Τέλος, η τρίτη κατηγορία εγγράφων που οδηγεί σε ταυτόχρονη μείωση τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού μια επιχείρησης.

Παράδειγμα 1

Ένας καταθέτης μιας τράπεζας κάνει ανάληψη 30.00 €. Η ανάληψη σημαίνει για την τράπεζα μείωση των υποχρεώσεών της από τις καταθέσεις (Π-) και ταυτόχρονα μείωση των μετρητών της (Ε-).

Η εγγραφή που θα λάβει χώρα είναι η εξής :

X Καταθέσεις (Π-) 30.00 €

Π Ταμείο (Ε-) 30.00 €

Παράδειγμα 2

Μια επιχείρηση πληρώνει στην εφορία το φόρο εισοδήματος 5.000.00 Ευρώ. Ο φόρος εισοδήματος είναι μια υποχρέωση της επιχείρησης που εμφανίζεται στο παθητικό της. Η πληρωμή των φόρων σημαίνει αυτής της υποχρέωσης (Π-) και παράλληλα ισόποση μείωση των μετρητών, που είναι ένα στοιχείο του ενεργητικού (Ε-).

Έχουμε δηλαδή :

X Υποχρεώσεις από φόρους (Π-) 5.000.00 €

Π Ταμείο (Ε-)

5.000.00 €

1.6 ΈΝΝΟΙΕΣ ΚΟΣΤΟΥΣ, ΕΞΟΔΩΝ , ΔΑΠΑΝΩΝ , ΕΣΟΔΩΝ

A. Η έννοια του κόστους

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ "κόστος είναι η διάθεση ή επένδυση αγοραστικής δύναμης για την απόκτηση υλικών ή άυλων αγαθών και υπηρεσιών, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους για την πραγματοποίηση εσόδων από πωλήσεις.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι η Τράπεζα ΑΛΦΑ αγοράζει ένα ακίνητο προκειμένου να το χρησιμοποιήσει ως κατάστημα, καταβάλλοντας ως τίμημα το ποσό των 500,000€

Η καταβολή των 500,000€ συνιστά μια εκροή μετρητών, είναι μια επένδυση αγοραστικής δύναμης που γίνεται για την απόκτηση του καταστήματος, το οποίο θα συμβάλλει με τη λειτουργία του στη πραγματοποίηση εσόδων για την τράπεζα από τόκους, προμήθειες κ.λ.π.

Παράδειγμα 2

Η πληρωμή των υπαλλήλων προκαλεί κάθε μήνα εκροή μετρητών, στην Τράπεζα ΑΛΦΑ. Η πληρωμή αυτή αποτελεί κόστος γιατί πρόκειται για διάθεση αγοραστικής δύναμης για την απόκτηση των υπηρεσιών των υπαλλήλων, οι οποίοι με την εργασία τους συμβάλλουν στην πραγματοποίηση εσόδων για την τράπεζα.

B. Η έννοια του εξόδου

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ "έξοδο είναι το κόστος που βαρύνει τα έσοδα της χρήσης (εξαφανιζόμενου κόστους)".

Το κόστος εξαφανίζεται (εκπνέει) και γίνεται έξοδο (εξέρχεται):

ι. όταν πωλείται το αγαθό στο οποίο είναι ενσωματωμένο και

ii. όταν παραχθούν οι υπηρεσίες εκείνες που συνδέονται **άμεσα** και **αποκλειστικά** με τη δημιουργία εσόδων για την επιχείρηση.

Όλα τα κόστη, με ελάχιστες εξαιρέσεις, θα μετατραπούν κάποια στιγμή σε έξοδα και η μόνη διαφορά που έχουν μεταξύ τους είναι ο χρόνος που θα συμβεί αυτό. Ο χρόνος αυτός εξαρτάται από τον χρόνο που διαπιστώνεται ότι τα κόστη αυτά συνέβαλαν στην πραγματοποίηση εσόδων*.

Γ. Η έννοια της δαπάνης

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ <<**δαπάνη** είναι η διαδικασία ή η ενέργεια πραγματοποίησης του κόστους ή του εξόδου. **Δαπανώ** σημαίνει ενεργώ ή ακολουθώ τις αναγκαίες διαδικασίες υλοποίησης μιας επένδυσης σε υλικά αγαθά και υπηρεσίες, όπως, π.χ., δαπανώ για την αγορά ενός μηχανήματος, μιας πρώτης ύλης, ενός κτηρίου ή για τη χρησιμοποίηση υπηρεσιών τρίτων και για τη μίσθωση της εργασίας εργατοϋπαλλήλων>>.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι ο όρος δαπάνη δεν έχει ποσοτική σχέση με τις έννοιες του κόστους και του εξόδου και αναφέρεται μόνο στη διαδικασία υλοποίησής τους.

Δ. Η έννοια του εσόδου

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ "**έσοδο** είναι η χρηματική έκφραση της αγοραστικής δύναμης που αποκτάται, άμεσα ή έμμεσα, από τη δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας και ειδικότερα από την πώληση ή εκμετάλλευση αγαθών, υπηρεσιών και δικαιωμάτων. Στην έννοια του εσόδου περιλαμβάνονται και τυχόν επιχορηγήσεις και άλλα παρόμοιας φύσης κονδύλια που καταβάλλονται στην οικονομική μονάδα για την υποβοήθηση επίτευξης των σκοπών της".

Εξάλλου, σύμφωνα με το IAS 18** "**έσοδα** (revenue) είναι οι ακαθάριστες εισροές οικονομικών ωφελειών, που προέρχονται από τη συνήθη δραστηριότητα μιας επιχείρησης και οι οποίες εισροές έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της καθαρής

θέσης της επιχείρησης, με εξαίρεση τις αυξήσεις που προέρχονται από εισφορές των εταίρων".

Από την ανάλυση του ορισμού σύμφωνα με τα IAS 18 παρατηρούμε τα εξής:

i. Το έσοδο είναι ακαθάριστη και όχι καθαρή εισροή.

Η έννοια ακαθάριστη σημαίνει πως η εισροή δεν περιλαμβάνει τα σχετικά με την πραγματοποίησή της έξοδα

ii. Οι εισροές προέρχονται από τη συνήθη δραστηριότητα της επιχείρησης.

Αυτό σημαίνει ότι οι εισροές από δραστηριότητες εκτός των συνήθων δεν αποτελούν μέρος των εσόδων της επιχείρησης. Η πώληση, π.χ., από μία τράπεζα ενός μηχανήματος δεν αποτελεί συνήθη δραστηριότητα μιας τραπεζικής επιχείρησης και για το λόγο αυτό η σχετική εισροή δεν περιλαμβάνεται στα τακτικά έσοδα της εκμετάλλευσης.

iii. Οι εισροές των εταίρων δεν αποτελούν εισόδημα.

Οι εισροές που προέρχονται από εισφορές των εταίρων δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα γιατί οι εισφορές δεν αποτελούν συνήθη δραστηριότητα μιας επιχείρησης.

ΚΛΑΔΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει τις βασικές αρχές και τον τρόπο ανάπτυξης των λογαριασμών του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.).

Γενικά περί λογιστικών σχεδίων

Το λογιστικό σχέδιο περιλαμβάνει

- Σχέδιο λογαριασμών
- Εννοιολογικό περιεχόμενο λογαριασμών
- Συνδεσμολογία λογαριασμών
- Σχέδιο οικονομικών καταστάσεων

Σκοπός και σημασία λογιστικού σχεδίου

Με την καθιέρωση του τυποποιημένου γενικού λογιστικού σχεδίου επιδιώκεται ο σχεδιασμός της λογιστικής σε εθνική κλίμακα. Εφαρμόζονται ενιαίες αρχές που αφορούν

- Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων
- Υπολογισμό αποσβέσεων
- Ομοιόμορφο προσδιορισμό κόστους
- Ενιαίο τρόπο λειτουργίας και συνδεσμολογίας των λογαριασμών

Η λογιστική εργασία τυποποιείται, απλουστεύεται με αποτέλεσμα να εξασφαλίζεται ομοιογενής, σαφής και ορθή πληροφόρηση σχετικά με την

- Περιουσιακή διάρθρωση
- Οικονομική κατάσταση

των οικονομικών μονάδων. Έτσι παρέχεται καλύτερη πληροφόρηση στη διοίκηση και τους μετόχους της οικονομικής μονάδας ώστε να βελτιώσουν τη επιχειρηματική δράση.

2.2 ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Για την ομαδοποίηση των λογαριασμών χρησιμοποιούνται διεθνώς δύο κριτήρια το μεικτό κριτήριο και το κριτήριο του ισολογισμού .

A. Μεικτό κριτήριο

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό σε μια ομάδα λογαριασμών μπορούν να συνυπάρχουν και λογαριασμοί ενεργητικού και λογαριασμοί παθητικού, ανάλογα με το αν έχουν τον ίδιο βαθμό ρευστότητας.

Για παράδειγμα στην ομάδα 4 του Γαλλικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου συνυπάρχουν οι λογαριασμοί Προμηθευτές (40) και Πελάτες (41).

B. Κριτήριο Ισολογισμού

Αντίθετα με το μεικτό κριτήριο σύμφωνα με το κριτήριο του Ισολογισμού γίνεται σαφής διάκριση των ομάδων λογαριασμών σε ομάδες ενεργητικού και παθητικού. Οι ομάδες ταξινομούνται ανάλογα με τον τρόπο εμφάνισής τους στον Ισολογισμό.

Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τα κλαδικά ακολουθούν το κριτήριο του Ισολογισμού.

2.3 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Για την κωδικοποίηση των λογαριασμών χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός δεκαδικού και εκατονταδικού συστήματος. Σύμφωνα με το Κ.Λ.Σ.Τ. σε κάθε ομάδα λογαριασμών μπορούν να δημιουργηθούν μέχρι 10 πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί. Σε κάθε πρωτοβάθμιο μπορούν να δημιουργηθούν μέχρι 100 δευτεροβάθμιοι.

Στο πρωτοβάθμιο επίπεδο δίνεται η γενική πληροφόρηση και αναλύονται σε επιμέρους λογαριασμούς κατώτερης βαθμίδας.

2.4 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Με στόχο αφενός την εξασφάλιση της ομοιογένειας του περιεχομένου και τον ομοιόμορφο τρόπο εμφάνισης κάθε λογαριασμού και αφετέρου την παροχή της απαραίτητης ευελιξίας στην ανάπτυξη των λογαριασμών το Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.) έθεσε τους ακόλουθους κανόνες

- I. Η δημιουργία λογαριασμών οποιασδήποτε βαθμίδας γίνεται ύστερα από απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής (Ε.ΣΥ.Λ) και έκδοση Υπουργικής Απόφασης.
- II. Επιτρέπεται μόνο η δημιουργία δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων λογαριασμών στις περιπτώσεις που προβλέπεται από το Σχέδιο.
- III. Οι λογαριασμοί διακρίνονται σε υποχρεωτικούς (έχουν υπογράμμιση) και προαιρετικούς οι οποίοι χρησιμοποιούνται ελεύθερα από τις επιχειρήσεις.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΚΛΣΤ

3.1 Εισαγωγή

Οι Τράπεζες εφαρμόζουν υποχρεωτικά από 1.1.1994 το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.) του Π.Δ. 384/1992, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 110-131 του Κ.Ν. 2190/1920, με τα οποία έγινε η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Οδηγίας 86/635 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους «ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των Τραπεζών και των λοιπών πιστωτικών Ιδρυμάτων». Αναφορικά με τη δομή του Ισολογισμού υπάρχει ουσιαστική διαφοροποίηση καθώς τα περιουσιακά στοιχεία του Ενεργητικού των Τραπεζών παρουσιάζονται ξεκινώντας από τα Διαθέσιμα, Απαιτήσεις, Χρεόγραφα και καταλήγουν στα Πάγια σε αντίθεση με το Ε.Γ.Λ.Σ.

3.2 ΟΜΑΔΑ 1. ΠΑΓΙΑ.

Η ομάδα 1 του ΚΛΣΤ που απεικονίζει τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της τραπεζής, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.10	Εδαφικές εκτάσεις
Κωδ.11	Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων
Κωδ.12	Μηχανήματα - μηχανολογικός εξοπλισμός
Κωδ.13	Μεταφορικά μέσα
Κωδ.14	Έπιπλα - ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός
Κωδ.15	Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές κτήσεως
Κωδ.16	Ασώματες ακίνητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως
Κωδ.17	Συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακίνητοποιήσεων
Κωδ.18	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΛΓΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ, έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΛΓΣ.
- Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών (διενέργεια αποσβέσεων, προβλέψεων, αποτιμήσεων κ.τ.λ.) γίνεται με τις ίδιες αρχές και μεθόδους που καθορίζονται από το ΕΛΓΣ (εκτός της περιπτώσεως των συμμετοχών και χρεογράφων που αναφέρεται παρακάτω).

(β) Διαφορές

- Η αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων των τραπεζών γίνεται στη συνολικά χαμηλότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσεως και τρεχούσης, όπως αυτή προσδιορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 43 Ν. 219/1920, αντί της κατ' είδος χαμηλότερης αξίας που προβλέπεται για τις ανώνυμες εταιρίες και ΕΠΕ.
- Οι συμμετοχές των τραπεζών απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 17, σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου παρόμοιες συμμετοχές απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18.
- Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις των τραπεζών απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18 "Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων", σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου παρόμοιες απαιτήσεις απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18 "Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις".
- Τα αποτελέσματα από την πώληση συμμετοχών των τραπεζών θεωρούνται ανόργανα αποτελέσματα και καταχωρούνται, κατά περίπτωση, στους λογαριασμούς 81.02.08 "Ζημιές από πώληση συμμετοχών και τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" και 81.03.08 "Κέρδη από πώληση συμμετοχών και τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων", σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ όπου παρόμοια αποτελέσματα καταχωρούνται στους λογαριασμούς 64.12

“Διαφορές (ζημιές) από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων” και 76.04

“Διαφορές (κέρδη) από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων”.

- Υπάρχουν ορισμένες διαφορές στην ανάπτυξη των δευτεροβάθμιων λογαριασμών λόγω του διαφορετικού αντικειμένου των τραπεζικών επιχειρήσεων (π.χ. “Μηχανές Αυτόματων Συναλλαγών”, “Εξοπλισμό Καταστημάτων” κ.τ.λ.)

3.3 ΟΜΑΔΑ2. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ – ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ενώ τα αποθέματα (π.χ. πρώτες και βοηθητικές ύλες, προϊόντα, εμπορεύματα) καταλαμβάνουν σημαντική θέση στους ισολογισμούς βιομηχανικών και εμπορικών εταιριών, δεν συμβαίνει το ίδιο και στις τράπεζες, όπου τα αποθέματα είτε δεν υπάρχουν είτε η συμβολή τους στη διαμόρφωση του ενεργητικού είναι αμελητέα. Αποθέματα στις τράπεζες μπορεί να δημιουργηθούν κυρίως υπό μορφή αναλώσιμων υλικών, υλικών δηλαδή που είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση των παρερχομένων από την τράπεζα υπηρεσιών (π.χ. βιβλιάρια τραπεζικών καταθέσεων, υλικό για την έκδοση πιστωτικών καρτών). Επίσης αποθέματα μπορεί να δημιουργηθούν από εκδοτική δραστηριότητα της τράπεζας (έκδοση βιβλίων για πώληση ή για δωρεάν διανομή σε πελάτες) ή από την πώληση σε εμπόρους μηχανημάτων αυτόματων τραπεζικών συναλλαγών. Επειδή όμως για τη δραστηριότητα της τράπεζας τα αποθέματα είναι μικρής σπουδαιότητας αυτά παρακολουθούνται στο λογαριασμό 39.89 «Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί» ενώ στην Ομάδα 2 παρακολουθούνται οι χορηγήσεις.

Η ομάδα 2 του ΚΛΣΤ που απεικονίζει τις απαιτήσεις των τραπεζών από χορηγήσεις αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.20 Χορηγήσεις

Κωδ.21 Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις

Κωδ.24 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση

Κωδ.25 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις

Κωδ.27 Επισφαλείς χορηγήσεις

Κωδ.28 Επισφαλείς χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις

Κωδ.29 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Σχετικά με τους λογαριασμούς χορηγήσεων, σημειώνονται τα εξής:

- Οι κανόνες λειτουργίας των λογαριασμών χορηγήσεων είναι ίδιοι με εκείνους που καθορίζονται από τις διατάξεις του ΕΓΛΣ για τους λογαριασμούς "Πελάτες", "Επισφαλείς και επίδικοι πελάτες και χρεώστες".
- Η ανάπτυξη των λογαριασμών χορηγήσεων, σε πρώτο βαθμό, γίνεται με κριτήριο την εξάρτηση των πιστούχων από την τράπεζα σε συνδυασμό με την φερεγγυότητά τους (χορηγήσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις, χορηγήσεις σε καθυστέρηση, επισφαλείς χορηγήσεις κ.τ.λ.).
- Η ανάπτυξη των λογαριασμών, σε δεύτερο βαθμό, γίνεται με κριτήριο το είδος των οικονομικών δραστηριοτήτων των πιστούχων (π.χ. "χορηγήσεις προς βιομηχανία", "χορηγήσεις προς εμπόριο" κ.τ.λ.)
- Οι λογαριασμοί χρεώνονται, σε τακτά χρονικά διαστήματα, με τόκους, προμήθειες, φόρους, εισφορές, εισπρακτικά κ.τ.λ. με πίστωση των αντίστοιχων λογαριασμών εσόδων ή υποχρεώσεων από φόρους.
- Τα ποσά που προκαταβάλουν οι τράπεζες για την απόκτηση παγίων στοιχείων από πλειστηριασμούς, καταχωρούνται στο λογαριασμό 29.97 "Προκαταβολές για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς"

Μετά την απόκτηση της κυριότητας επί των στοιχείων αυτών, τα σχετικά ποσά μεταφέρονται από το λογαριασμό 29.97 στους οικείους υπολογαριασμούς του 29.

- Τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται από πλειστηριασμούς πρέπει, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο της Τράπεζας της Ελλάδος, να εκποιούνται εντός

τριών (3) ημερών από την απόκτηση, αλλιώς θα πρέπει να ενημερώνεται η Τράπεζα της Ελλάδος για τους λόγους της μη εκποιήσεώς τους.

- Τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται από πλειστηριασμούς αποσβένονται μόνο εφόσον χρησιμοποιούνται ή μισθώνονται σε τρίτους και αποφέρουν έσοδα.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΛΣΤ, η αποτίμηση των πάσης φύσεως απαιτήσεων - υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα των τραπεζών αποτιμώνται με τη μέση τιμή fixing του κάθε νομίσματος, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα αποτιμώνται με την τιμή αγοράς και οι υποχρεώσεις με την τιμή πώλησης του κάθε νομίσματος.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΛΣΤ, οι χρεωστικές ή πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των πάσης φύσεως απαιτήσεων – υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα των τραπεζών μεταφέρονται στα αποτελέσματα, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου προβλέπεται διαφορετικός λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών αυτών διαφορών.

3.4 ΟΜΑΔΑ 3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Η ομάδα 3 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τις απαιτήσεις (εκτός χορηγήσεων), τα Χρεόγραφα και τα Διαθέσιμα των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

- Κωδ.30 Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων.
- Κωδ.31 Έντοκα γραμμάτια δημοσίου
- Κωδ.34 Χρεόγραφα
- Κωδ.35 Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών
- Κωδ.36 Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού
- Κωδ.37 Ειδικές καταθέσεις στην κεντρική τράπεζα
- Κωδ.38 Χρηματικά διαθέσιμα
- Κωδ.39 Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

- Οι ανωτέρω λογαριασμοί με κωδ. 31, 34, 35 και 36 έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

(β) Διαφορές

- Ο λογαριασμός κωδ.30 "Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων", που χρησιμοποιείται από το ΚΛΣΤ στη θέση του λογαριασμού κωδ.30 "Πελάτες" του ΕΓΛΣ, απεικονίζει, τις απαιτήσεις των τραπεζικών επιχειρήσεων από:

- προμήθειες εγγυητικών επιστολών
- προμήθειες αναδοχών για εισαγωγή εταιριών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών
- μισθώματα θυρίδων θησαυροφυλακίου
- τρίτους για ποσά που καταβλήθηκαν για λογαριασμό τους
- την Κεντρική Τράπεζα λόγω εξοφλήσεως, από τις τράπεζες, Έντοκων γραμματίων, Ομολόγων του Δημοσίου κ.τ.λ.
- την Κεντρική Τράπεζα για διαφορές επιτοκίων λογαριασμών χορηγήσεων σε περιπτώσεις ενισχύσεων κατηγορίας πιστούχων από αυτήν

- Τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.31 "Έντοκα γραμμάτια Δημοσίου", σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου οι τίτλοι αυτοί παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.34 "Χρεόγραφα". Ο λογαριασμός κωδ.31 του ΕΓΛΣ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των γραμματίων εισπρακτέων. Διευκρινίζεται ότι τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου παρακολουθούνται στην ονομαστική τους αξία. Οι μη δεδουλευμένοι τόκοι

παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.31.99 "Μη δεδουλευμένοι τόκοι έντοκων γραμματίων". Περιοδικός και οποσδήποτε στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται οι δεδουλευμένοι τόκοι στο λογαριασμό 71 "Άλλοι τόκοι έσοδα".

- Οι λογαριασμοί με κωδ.32 και 33 του ΚΛΣΤ είναι κενοί και θα χρησιμοποιηθούν, μόνο κατόπιν αποφάσεως του αρμοδίου οργάνου. Οι αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των λογαριασμών "Παραγγελίες στο εξωτερικό" και "Χρεώστες διάφοροι".

- Ο λογαριασμός με κωδ.37 του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των ειδικών καταθέσεων στην Κεντρική Τράπεζα. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ παραμένει κενός. Οι ανωτέρω καταθέσεις δημιουργούνται με αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών, για ειδικούς σκοπούς, όπως χρηματοδότηση ειδικών κλάδων της οικονομίας κ.τ.λ. Οι καταθέσεις αυτές (δεσμεύσεις) τείνουν να καταργηθούν, με νεότερες αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών. Τα ποσά που δεσμεύει η Κεντρική Τράπεζα για ορισμένο χρονικό διάστημα λόγω ποινών ή κυρώσεων για παραβάσεις των κανόνων των Νομισματικών Αρχών εκ μέρους των τραπεζών (π.χ. αύξηση των χορηγήσεων πέραν του επιτρεπτού ορίου κ.τ.λ.), παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.37.20 "Άτοκος δεσμευμένος λογαριασμός καταθέσεων".

- Οι χρηματαποστολές από μία τράπεζα σε άλλη τράπεζα παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.38.02 "Χρηματαποστολές". Κατά την πραγματοποίηση της χρηματαποστολής χρεώνεται ο λογαριασμός αυτός και πιστώνεται το ταμείο. Με τη λήψη των σχετικών παραστατικών παραλαβής χρεώνεται η άλλη τράπεζα και πιστώνεται ο λογαριασμός "Χρηματαποστολές". Οι χρηματαποστολές μεταξύ καταστημάτων της ίδιας τράπεζας παρακολουθούνται μέσω του λογαριασμού κωδ.38.20 "Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων". Διευκρινίζεται ότι παρόμοιος λογαριασμός δεν υπάρχει στο ΕΓΛΣ.

- Οι δοσοληψίες των τραπεζών με τους ανταποκριτές εξωτερικού παρακολουθούνται στους υπολογαριασμούς του 38.05 "Ανταποκριτές εξωτερικού". Διευκρινίζεται ότι παρόμοιοι λογαριασμοί δεν υπάρχουν στο ΕΓΛΣ.

- Οι αγοραζόμενες επιταγές εισπρακτέες παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.38.20 "Επιταγές εισπρακτέες σε βάρος των τραπεζών εσωτερικού". Με την αγορά των επιταγών χρεώνεται ο λογαριασμός αυτός και πιστώνεται το ταμείο. Με την αποστολή των επιταγών αυτών στο **Γραφείο Συμψηφισμού** χρεώνεται ο λογαριασμός κωδ.38.20 "Επιταγές εισπρακτέες σε βάρος των τραπεζών εσωτερικού". Σημειώνεται ότι στο λογαριασμό κωδ.38.22 "Επιταγές εισπρακτέες μέσω του Γραφείου Συμψηφισμού" παρακολουθούνται ο διακανονισμοί των εισπρακτέων επιταγών, μέσω του Γραφείου Συμψηφισμού. Με τις λαμβανόμενες από το Γραφείου Συμψηφισμού επιταγές πιστώνεται ο λογαριασμός αυτός με χρέωση των αντίστοιχων λογαριασμών των πελατών. Το χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο που προκύπτει, έπειτα από κάθε ημερήσια εκκαθάριση των επιταγών, μεταφέρεται στο λογαριασμό 38.06.000 "Κεντρική Τράπεζα τρεχούμενος λογαριασμός". Διευκρινίζεται ότι παρόμοιοι λογαριασμοί δεν υπάρχουν στο ΕΓΛΣ.

- Ο λογαριασμός με κωδ.39 του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων, εκτός χορηγήσεων, που δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε κατηγορία απαιτήσεων, από εκείνες που παρακολουθούνται στους υπόλοιπους λογαριασμούς της ομάδας 3.

Τέτοιες απαιτήσεις είναι αυτές που προέρχονται από τους λογαριασμούς:

- Χρηματικές διευκολύνσεις στο προσωπικό
- Μέτοχοι-λογαριασμοί καλύψεως μετοχικού κεφαλαίου
- Προμερίσματα
- Ελληνικό δημόσιο
- Παραγγελίες κυκλοφορόντων στοιχείων

Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των Απαιτήσεων και Διαθεσίμων των Υποκαταστημάτων.

Διευκρινίζεται ότι, αντίστοιχες απαιτήσεις των εταιριών παρακολουθούνται στους λογαριασμούς κωδ.32 "Παραγγελίες στο εξωτερικό" και κωδ.33 "Χρεώστες διάφοροι", σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

3.5 ΟΜΑΔΑ 4 ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ – ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η ομάδα 4 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει την Καθαρή θέση, τις προβλέψεις και τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

Κωδ.40	Μετοχικό κεφάλαιο
Κωδ.41	Αποθεματικά – διαφορές αναπροσαρμογής
Κωδ.42	Αποτελέσματα εις νέο
Κωδ.43	Ποσά προορισμένα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου
Κωδ.44	Προβλέψεις
Κωδ.45	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (εκτός καταθέσεων)
Κωδ.46	Συναλλαγματική θέση
Κωδ.47	Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων
Κωδ.48	Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

- Οι ανωτέρω λογαριασμοί με κωδ. 40 , 41 , 42 , 43 , 44 , 45 και 48, έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με εκείνους των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ.

(β) Διαφορές

Οι λογαριασμοί με κωδ.46 "Συναλλαγματική θέση" και κωδ.47 "Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων" υπάρχουν μόνο στον ΚΛΣΤ.

3.6 ΟΜΑΔΑ 5 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Η ομάδα 5 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τις υποχρεώσεις σε καταθέτες και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

Κωδ. 50	Καταθέσεις όψεως
Κωδ. 51	Καταθέσεις ταμιευτηρίου
Κωδ. 52	Καταθέσεις προθεσμίας – τραπεζικά ομόλογα
Κωδ. 53	Άλλες κατηγορίες καταθέσεων
Κωδ. 54	Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη
Κωδ. 55	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί
Κωδ. 56	Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού
Κωδ. 57	Επιταγές και εντολές πληρωτέες
Κωδ. 58	Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής
Κωδ. 59	Λοιπές υποχρεώσεις

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

Οι ανωτέρω λογαριασμοί με κωδ. 54 , 55 , 56 και 58, έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με εκείνους των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ

(β) Διαφορές

- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ κωδ. 50 “Καταθέσεις όψεως”, κωδ. 51 “Καταθέσεις Ταμιευτηρίου” κωδ. 52 “Καταθέσεις προθεσμίας - τραπεζικά ομόλογα” και κωδ. 53 “Άλλες κατηγορίες καταθέσεων” χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των πάσης φύσεως καταθέσεων, που δέχονται οι τραπεζικές επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη των λογαριασμών καταθέσεων, σε δεύτερο βαθμό, γίνεται με κριτήριο το είδος και τη μορφή των καταθετών (π.χ. καταθέσεις ιδιωτών, καταθέσεις εταιριών, καταθέσεις, καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων κ.τ.λ.). Οι λογαριασμοί καταθέσεων πιστώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα με τόκους με χρέωση των αντίστοιχων λογαριασμών τόκων εξόδων. Οι

αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των λογαριασμών "Προμηθευτές", "Γραμμάτια πληρωτέα", "Τράπεζες – λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων" και "Πιστωτές διάφοροι".

- Ο λογαριασμός με κωδ. 57 του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των επιταγών και εντολών πληρωτέων των τραπεζών. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ παραμένει κενός. Διευκρινίζεται ότι ο ανωτέρω λογαριασμός κωδ. 57 "Επιταγές και εντολές πληρωτέες" πιστώνεται με την έκδοση των επιταγών ή τη λήψη των εντολών με χρέωση του λογαριασμού "Ταμείο". Με την εξόφληση των επιταγών ή την εκτέλεση των εντολών, χρεώνονται ο λογαριασμός αυτός με πίστωση του λογαριασμού 48 "Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων" (εξόφληση από άλλο κατάστημα).

- Ο λογαριασμός με κωδ. 59 του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, που δεν εντάσσονται στους λογαριασμούς 50-57. Τέτοιες υποχρεώσεις είναι αυτές που προέρχονται από τους λογαριασμούς:

- Κεντρική τράπεζα – υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό της.
- Μερίσματα πληρωτέα.
- Οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών και χρεογράφων.
- Καλύμματα ενέγγυων πιστώσεων και προεμβασμάτων.
- Ελληνικό Δημόσιο – υποχρεώσεις από λογαριασμό του.
- Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό ΝΠΔΔ.
- Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες.
- Προμηθευτές.
- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες την επόμενη χρήση.
- Λοιπές υποχρεώσεις.

Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων των Υποκαταστημάτων.

Διευκρινίζεται ότι αντίστοιχες υποχρεώσεις των εταιριών παρακολουθούνται στους λογαριασμούς κωδ. 50 "Προμηθευτές" και κωδ. 53 "Πιστωτές διάφοροι", σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

3.7 ΟΜΑΔΑ 6. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ.

Η ομάδα 6 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τα οργανικά έξοδα κατ' είδος των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

- Κωδ. 60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
- Κωδ. 61 Αμοιβές και έξοδα τρίτων
- Κωδ. 62 Παροχές τρίτων
- Κωδ. 63 Φόροι – Τέλη
- Κωδ. 64 Διάφορα έξοδα
- Κωδ. 65 Τόκοι και προμήθειες
- Κωδ. 66 Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος
- Κωδ. 68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης
- Κωδ. 69 Διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

Οι ανωτέρω λογαριασμοί έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

(β) Διαφορές

- Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις αποτελούν για τις τράπεζες οργανικό έξοδο και για το λόγω αυτό καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 68 "Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως"

Οι αντίστοιχες προβλέψεις των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 83.11 "Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις", σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

- Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από πράξεις ή από την αποτίμηση αυτού στο τέλος κάθε χρήσεως, καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 69 "Διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις συναλλάγματος". Οι αντίστοιχες χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 81.00.04 "Συναλλαγματικές διαφορές", σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

3.8 ΟΜΑΔΑ 7 . ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ.

Η ομάδα 7 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τα οργανικά έσοδα κατ' είδος των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.70 Έσοδα από τόκους χορηγήσεων

Κωδ.71 Άλλα έσοδα από τόκους

Κωδ.72 Έσοδα συμμετοχών

Κωδ.73 Έσοδα χρεογράφων

Κωδ.74 Έσοδα από προμήθειες

Κωδ.75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών

Κωδ.79 Διαφορές (πιστωτικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα

Οι ανωτέρω λογαριασμοί , λόγω του διαφορετικού αντικειμένου των τραπεζικών επιχειρήσεων, δεν φαίνεται να έχουν σχεδόν καμία ομοιότητα με τους αντίστοιχους λογαριασμούς εσόδων του ΕΓΛΣ.

- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ κωδ. 70 "Έσοδα από τόκους χορηγήσεων", κωδ. 71 "Άλλα έσοδα από τόκους ", κωδ. 72 "Έσοδα συμμετοχών", κωδ. 73 "Έσοδα χρεογράφων" και κωδ. 74 "Έσοδα από προμήθειες", χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των βασικότερων εσόδων των τραπεζών, που είναι οι τόκοι και προμήθειες, καθώς και έσοδα των συμμετοχών και χρεογράφων τους. Οι αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των πραγματοποιούμενων πωλήσεων των εταιριών, καθώς και των ληφθεισών επιχορηγήσεων.

- Ο λογαριασμός κωδ. 70 "Έσοδα από τόκους χορηγήσεων" αναπτύσσεται, σε δεύτερο βαθμό, με κριτήριο την κατηγορία των πιστούχων (π.χ. έσοδα από τόκους χορηγήσεων στη βιομηχανία, έσοδα από τόκους χορηγήσεων στη βιοτεχνία, έσοδα από τόκους χορηγήσεων στο εμπόριο κ.τ.λ.).
- Στους υπολογαριασμούς κωδ. 71 "άλλα έσοδα από τόκους" καταχωρούνται τα ποσά των τόκων που προκύπτουν από όλες τις άλλες δραστηριότητες των τραπεζών εκτός από τις χορηγήσεις.

Τέτοιοι τόκοι είναι οι εξής:

- Τόκοι μακροπρόθεσμων, εκτός χορηγήσεων, απαιτήσεων.
- Τόκοι έντοκων γραμματίων Δημοσίου.
- Τόκοι ειδικών καταθέσεων στην Κεντρική Τράπεζα.
- Τόκοι από καταθέσεις σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα.
- Στους υπολογαριασμούς του 72 "Έσοδα συμμετοχών", καταχωρούνται τα έσοδα (μερίσματα) από τις συμμετοχές της Τραπέζης σε συνδεδεμένες και λοιπές επιχειρήσεις.
- Στους υπολογαριασμούς του 73 "Έσοδα χρεογράφων", καταχωρούνται τα έσοδα από επενδύσεις σε χρεόγραφα εκτός συμμετοχών.

Τα κυριότερα από τα έσοδα αυτά είναι τα εξής:

- Μερίσματα μετοχών
- Μερίσματα αμοιβαίων κεφαλαίων
- Τόκοι ομολογιών
- Τόκοι κρατικών ομολογιών
- Κέρδη από πώληση χρεογράφων
- Στους υπολογαριασμούς του 74 "Έσοδα από προμήθειες" καταχωρούνται τα πάσης φύσεως έσοδα από προμήθειες των διαμεσολαβητών εργασιών της Τραπέζης όπως π.χ. η χορήγηση εγγυητικών επιστολών, η αναδοχή για την εισαγωγή εταιριών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, οι εργασίες συναλλάγματος κ.τ.λ.

Τα κυριότερα έσοδα από προμήθειες είναι τα εξής:

- Έσοδα από προμήθειες εγγυητικών επιστολών
- Έσοδα από προμήθειες εισαγωγών - εξαγωγών
- Έσοδα από προμήθειες πράξεων συναλλάγματος
- Έσοδα από προμήθειες διαχειρίσεως χρεογράφων τρίτων
- Έσοδα από προμήθειες διαθέσεως τίτλων του Δημοσίου
- Έσοδα από προμήθειες πιστωτικών καρτών
- Έσοδα από προμήθειες αναδοχών για εισαγωγή εταιριών στο Χ.Α.Α.
- Στους υπολογαριασμούς 75 "Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών" καταχωρούνται τα έσοδα από παρεπόμενες δραστηριότητες της τραπεζής.

Τα κυριότερα έσοδα από αυτά είναι τα εξής:

- Έσοδα από εισπράξεις τελών επικοινωνίας (τηλεφωνικά κ.τ.λ.) από πελάτες.
- Έσοδα από μισθώματα θυρίδων θησαυροφυλακίου.
- Έσοδα από μηχανογραφική υποστήριξη τρίτων (εξόφληση μισθοδοσίας εταιριών).
- Έσοδα από μελέτες σκοπιμότητας χρηματοδοτήσεων (μελέτες βιωσιμότητας πιστούχων εταιριών, σύνταξη δελτίων πληροφοριών κ.τ.λ.)
- Έσοδα από μισθώματα παγίων στοιχείων (ενοικίαση ακινήτων που αποκτήθηκαν από πλειστηριασμούς κ.τ.λ.)
- Οι λογαριασμοί κωδ 76 – 78 είναι κενοί και η συμπλήρωσή τους είναι δυνατή, μόνο μετά από απόφαση του κατά νόμου αρμοδίου οργάνου.
- Στο λογαριασμό κωδ 79 "Διαφορές" (πιστωτικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα" καταχωρούνται οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από πράξεις σε συνάλλαγμα και από αποτίμηση σε ευρώ λογαριασμών σε συνάλλαγμα. Οι αντίστοιχες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό

κωδ. 81.01.04 "Συναλλαγματικές διαφορές", σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

3.9 ΟΜΑΔΑ 8. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η ομάδα 8 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τους λογαριασμούς αποτελεσμάτων των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατώτερο πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ. 80	Γενική εκμετάλλευση
Κωδ. 81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα
Κωδ. 82	Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων
Κωδ. 83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους
Κωδ. 84	Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων
Κωδ. 85	Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος
Κωδ. 86	Αποτελέσματα χρήσεως
Κωδ. 88	Αποτελέσματα προς διάθεση
Κωδ. 89	Ισολογισμός

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

- Οι ανωτέρω λογαριασμοί έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.
- Καταρτίζεται στο τέλος κάθε χρήσης ο λογαριασμός "Γενική Εκμετάλλευση", όπως προβλέπεται και από τις διατάξεις του ΕΓΛΣ.

(β) Διαφορές

Οι συναλλαγματικές διαφορές (χρεωστικές ή πιστωτικές), που προκύπτουν από πράξεις συναλλάγματος ή από την αποτίμησή του στο τέλος κάθε χρήσεως θεωρούνται, όπως προαναφέραμε, ως στοιχεία που διαμορφώνουν το οργανικό αποτέλεσμα των τραπεζών και παρακολουθούνται στους

λογαριασμούς 69 και 79 αντίστοιχα. Αντίθετα, παρόμοιες συναλλαγματικές διαφορές των εταιρειών καταχωρούνται στους λογαριασμούς 81.00.04 και 81.01.04 αντίστοιχα, όπως προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

3.10 ΟΜΑΔΑ 0. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

Η ομάδα 0 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τους λογαριασμούς τάξεως των τραπεζών, αναπτύσσεται στον κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ. 01	Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία
Κωδ. 02	Συμβάσεις και συμφωνίες σταθμισμένων κινδύνων
Κωδ. 03	Απαιτήσεις και αμφοτεροβαρείς συμβάσεις
Κωδ. 04	Χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών
Κωδ. 05	Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων
Κωδ. 06	Ενδεχόμενες σταθμισμένες υποχρεώσεις
Κωδ. 07	Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις
Κωδ. 08	Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών

Οι ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ανωτέρω λογαριασμών του ΚΛΣΤ και των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ είναι οι εξής:

(α) Ομοιότητες

- Οι ανωτέρω λογαριασμοί έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

(β) Διαφορές

Λόγω του διαφορετικού αντικειμένου των τραπεζικών επιχειρήσεων, η ανάπτυξη των πρωτοβάθμιων λογαριασμών τάξεων σε υπολογαριασμούς διαφέρει σημαντικά από τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι βασικές τραπεζικές εργασίες είναι :

- Αντληση κεφαλαίων από καταθέτες
- Χορήγηση δανείων σε δανειολήπτες και
- Διενέργεια μεσολαβητικών εργασιών

Οι καταθέσεις διακρίνονται σε

- Καταθέσεις Προθεσμίας
- Καταθέσεις Όψεως
- Καταθέσεις Ταμιευτηρίου
- Καταθέσεις από άλλες Τράπεζες εσωτερικού - εξωτερικού

Οι χορηγήσεις διακρίνονται σε

- Προεξοφλήσεις αξιών
- Χορηγήσεις εγγυημένες με επιταγές – γραμμάτια εισπρακτέα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπορεύματα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με φορτωτικές
- Χορηγήσεις εγγυημένες με χρεόγραφα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπράγματα ασφαλείας
- Χορηγήσεις σε άλλες Τράπεζες εσωτερικού – εξωτερικού

Οι μεσολαβητικές εργασίες διακρίνονται σε

- Αναδοχή εταιριών για εισαγωγή σε Χρηματιστήριο (Αθηνών, εξωτερικού)
- Εργασίες κίνησης κεφαλαίων (εμβάσματα, εισαγωγές – εξαγωγές)

- Είσπραξη αξιών (factoring)
- Αγοραπωλησίες χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων
- Φύλαξη τίτλων (θυρίδες)
- Εγγυητικές επιστολές
- Συνάλλαγμα

Ειδικότερα για τις μεσολαβητικές εργασίες σημειώνονται τα εξής

- ❖ Είναι εργασίες χωρίς σημαντικούς κινδύνους (εκτός των εγγυητικών επιστολών).
- ❖ Διενεργούνται μέσω Τραπεζών, επειδή οι Τράπεζες διαθέτουν εμπορική **πίστη**, κεφάλαια και οργανωμένες υπηρεσίες.
- ❖ Εισπράττονται σημαντικές προμήθειες και παράλληλα η Τράπεζες εκμεταλλεύονται κεφάλαια τρίτων για ορισμένο χρονικό διάστημα (εντολές, είσπραξη αξιών τρίτων, διάθεση ενσήμων).

4.2 ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ (E/E)

Εγγυητική επιστολή είναι έγγραφο με το οποίο η τράπεζα εγγυάται προς τρίτο πρόσωπο (δανειστή) την φερεγγυότητα του οφειλέτη του και υπόσχεται ότι θα καταβάλλει η ίδια το οφειλόμενο ποσό αν το ποσό αυτό δεν εξοφληθεί από τον οφειλέτη.

Κατηγορίες E/E

- Συμμετοχή σε διαγωνισμούς κ.τ.λ.
- Για την εκτέλεση και τήρηση γενικά των όρων συμβάσεων κ.τ.λ.
- Για την ανάληψη προκαταβολών σε εργολαβίες

Καλύμματα E/E

- Καταθέσεις μετρητών (έντοκος λογαριασμός)
- Προσωπική εγγύηση του εντολέα E/E
- Υποθήκες-προσημειώσεις (σύμβαση δανείου-χορήγηση-κατάθεση ποσού)

σε δεσμευμένο λογαριασμό-άτοκοι λογαριασμοί)

- Ενέχυρα Υ/Τραπεζής (εμπορεύματα, χρεόγραφα κ.τ.λ.)

4.3 ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (εισαγωγές-εξαγωγές , αγοραπωλησία συναλλάγματος)

Οι εργασίες εξωτερικού είναι από τις πλέον προσοδοφόρες μεσολαβητικές εργασίες των τραπεζών, επειδή από αυτές προκύπτουν σημαντικά ποσά προμηθειών και πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών. Οι διαδικασίες που ακολουθούνται κατά την διεκπεραίωση των εισαγωγών-εξαγωγών και αγοραπωλησίας συναλλάγματος καθορίζονται από εγκύκλιες οδηγίες των διοικήσεων των τραπεζών καθώς και των νομισματικών αρχών.

Κατά την εισαγωγή αγαθών ανοίγεται, συνήθως, ενέγγυος πίστωση(Documentary Letter of Credit). Αναλυτικότερα

- Ενέγγυος πίστωση είναι η σύμβαση βάση της οποίας μια τράπεζα (πιστώτρια) συμφωνεί με ένα πρόσωπο (εισαγωγέα) για το άνοιγμα πίστωσης υπέρ τρίτου προσώπου (δικαιούχου) και αναλαμβάνει την υποχρέωση με την παράδοση, σ' αυτήν, φορτωτικής από τον δικαιούχο, να καταβάλλει προς αυτόν το ποσό της πίστωσης, το οποίο θα εισπράξει από τον οφειλέτη (εισαγωγέα), που θα παραλάβει τη φορτωτική.

Στην ενέγγυο πίστωση συμμετέχουν:

- Ο εντολέας (αγοραστής-εισαγωγέας) που δίνει την εντολή για το άνοιγμα της πίστωσης.
- Η πιστώτρια τράπεζα που δέχεται την εντολή και ανοίγει την πίστωση
- Η πληρώτρια τράπεζα (ανταποκρίτρια) που δέχεται την εντολή, από την πιστώτρια τράπεζα, να ικανοποιήσει την πίστωση στο δικαιούχο και να τον πληρώσει, μόλις πάρει από αυτόν τα φορτωτικά έγγραφα, που προβλέπονται από την πίστωση.

- Ο δικαιούχος της πίστωσης (πωλητής) ο οποίος οφείλει να παρουσιάσει στην ανταποκρίτρια τράπεζα τα φορτωτικά έγγραφα, που αποδεικνύουν τη φόρτωση του εμπορεύματος και την τήρηση των όρων της πίστωσης, προκειμένου να εισπράξει την αξία των εμπορευμάτων του.

Διάκριση ενέγγυων πιστώσεων

- Ανακλητή (δικαίωμα ανακλήσεως από τον εντολέα)
- Ανέκκλητη (ο εντολέας δεν έχει το δικαίωμα ανακλήσεως εφόσον τηρηθούν οι όροι της πίστωσης)

4.4 ΛΟΙΠΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Άλλες βασικές μεσολαβητικές εργασίες των τραπεζών, είναι οι εξής:

α) Αναδοχή για εισαγωγή μετοχών εταιριών στο Χρηματιστήριο

Αθηνών. Εγγύηση δηλαδή για το "καλώς έχουν" της υποψήφιας εταιρίας για την Εισαγωγή των μετοχών της στο χρηματιστήριο.

Οι διαδικασίες που προβλέπονται για την εισαγωγή μετοχών εταιριών στο Χρηματιστήριο είναι οι εξής:

- ◆ Οικονομικός και λογιστικός έλεγχος επί των οικονομικών καταστάσεων των τριών (3) τελευταίων χρήσεων, για την παράλληλη αγορά, και των πέντε (5) τελευταίων χρήσεων για την κύρια αγορά του Χρηματιστηρίου.
- ◆ Νομικός έλεγχος της υποψήφιας ανωνύμου εταιρίας
- ◆ Προετοιμασία του ενημερωτικού δελτίου για το Χρηματιστήριο

Εγγραφές για τη συμμετοχή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με δημόσια εγγραφή

Για το συντονισμό των ανωτέρω εργασιών και για την παροχή "εγγυήσεως" για την εισαγωγή των μετοχών της εταιρίας στο Χρηματιστήριο, οι τράπεζες εισπράττουν προμήθειες το ύψος των οποίων συμφωνείται με τον πελάτη.

β) Εργασίες κινήσεως κεφαλαίων (μεταφορά χρημάτων από πρόσωπο σε πρόσωπο

Για τις εργασίες αυτές οι τράπεζες εισπράττουν προμήθειες βάσει συγκεκριμένου τιμολογίου.

γ) Είσπραξη αξιών (είσπραξη γραμματίων εισπρακτέων και επιταγών εισπρακτέων για λογαριασμό των πελατών)

Για την εργασία αυτή, οι τράπεζες χρησιμοποιούν το δίκτυο των καταστημάτων και εισπράττουν προμήθειες από τους πελάτες, βάσει εγκεκριμένου τιμολογίου.

δ) Ενοικίαση θυρίδων (ενοικίαση θυρίδων θησαυροφυλακίου)

Η ενοικίαση θυρίδων είναι ένας τομέας εργασιών που προβάλλει τις τράπεζες και προσελκύει πελατεία.

Από την ενοικίαση θυρίδων, οι τράπεζες εισπράττουν μισθώματα.

ε) Διάθεση ενσήμων Ασφαλιστικών οργανισμών

Η διάθεση ενσήμων είναι τομέας εργασιών που εξυπηρετεί την πελατεία και προσελκύει νέους πελάτες.

Από τη διάθεση ενσήμων, οι τράπεζες εισπράττουν, συνήθως, προμήθειες και εκμεταλλεύονται το προϊόν της εισπράξεως μέχρι την ημερομηνία αποδόσεως του στον ασφαλιστικό οργανισμό.

4.5 ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι τράπεζες διέπονται από τις παρακάτω αρχές

- ◆ Αρχή της ρευστότητας. Οι τράπεζες διατηρούν κάποια χρήματα στα ταμεία για την εξυπηρέτηση των αναγκών των καταθετών (αναλήψεις) και τα υπόλοιπα τα επενδύουν σε χρεόγραφα (έντοκα γραμμάτια, ομόλογα). Επίσης μπορούν να καλύπτουν ανάγκες ρευστότητας από την Τράπεζα της Ελλάδος – Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή άλλες τράπεζες.
- ◆ Αρχή της αποδοτικότητας. Σκοπός της Τράπεζας είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους από την τοποθέτηση των διαθεσίμων και τη διαχείριση των στοιχείων του Ισολογισμού.

♦ Αρχή της ασφάλειας. Οι Τράπεζες πρέπει να δανείζουν αξιόπιστους – φερέγγυους πελάτες και πάντα να παίρνουν εμπράγματα και προσωπικές ασφάλειες από τους δανειολήπτες.

Πιστωτικός κίνδυνος τραπεζών

Πιστωτικός είναι ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν οι τράπεζες με τη χρηματοδότηση των πιστούχων. Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, οι τράπεζες εφαρμόζουν συνήθως τα κατωτέρω μέτρα:

- Έγκριση χρηματοδοτήσεων, από αρμόδια όργανα των τραπεζών, ανάλογα του ύψους αυτών.
- Αξιολόγηση οικονομικών στοιχείων των πιστούχων εταιριών.
- Εξέταση αξιοπιστίας πιστούχων για κάθε χρηματοδότηση.
- Λήψη επαρκών εξασφαλίσεων (εμπράγματα, ενέχυρα αξιών, προσωπικές εγγυήσεις κ.τ.λ.).
- Αποφυγή μεγάλων «χρηματοδοτικών ανοιγμάτων».
- Διασπορά του πιστωτικού κινδύνου κατά κλάδο οικονομίας και γεωγραφική περιοχή.
- Διασπορά του πιστωτικού κινδύνου σε μεγάλο αριθμό πιστούχων.
- Συνεχής παρακολούθηση της πορείας εργασιών των πιστούχων εταιριών.
- Παύση εκτοκισμού λογαριασμών χορηγήσεων σε περίπτωση καθυστερήσεως εξοφλήσεώς τους πέραν του δωδεκαμήνου.
- Σχηματισμός ικανοποιητικής προβλέψεως για την κάλυψη ζημιών, που ενδεχομένως, προκύπτουν από την μη εξόφληση των χρηματοδοτήσεων.

Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας τραπεζών : Τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, είχαν ως σκοπό, μέχρι την 31.12.1996, την αντιμετώπιση μόνον του πιστωτικού κινδύνου. Όμως από την 1.1.1997, με την εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 93/6 περί κεφαλαιακής επάρκειας, τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών έχουν ως σκοπό την αντιμετώπιση τόσο του πιστωτικού

κινδύνου όσο και των κινδύνων της αγοράς, που προέρχονται είτε από μεταβολή του επιτοκίου είτε από τη μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Για τον προσδιορισμό του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας «σταθμίζεται» το Ενεργητικό της τραπεζής, συμπεριλαμβανομένων και των στοιχείων των λογαριασμών τάξεως για το ύψος των κινδύνων (πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος αγοράς). Οι συντελεστές σταθμίσεως των στοιχείων Ενεργητικού και λογαριασμών τάξεως ορίζονται από το άρθρο 6 της Οδηγίας 89/647 και είναι τέσσερις (0% 20% 50% και 100%).

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένα στοιχεία Ενεργητικού με τους αντίστοιχους συντελεστές σταθμίσεως:

	<u>συντελεστής</u>
<u>σταθμίσεως</u>	
• Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	0
• Κρατικά αξιόγραφα	0
• Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	20
• Απαιτήσεις κατά πελατών	50
• Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	100
• Μετοχές	100
• Ενσώματα πάγια στοιχεία	100

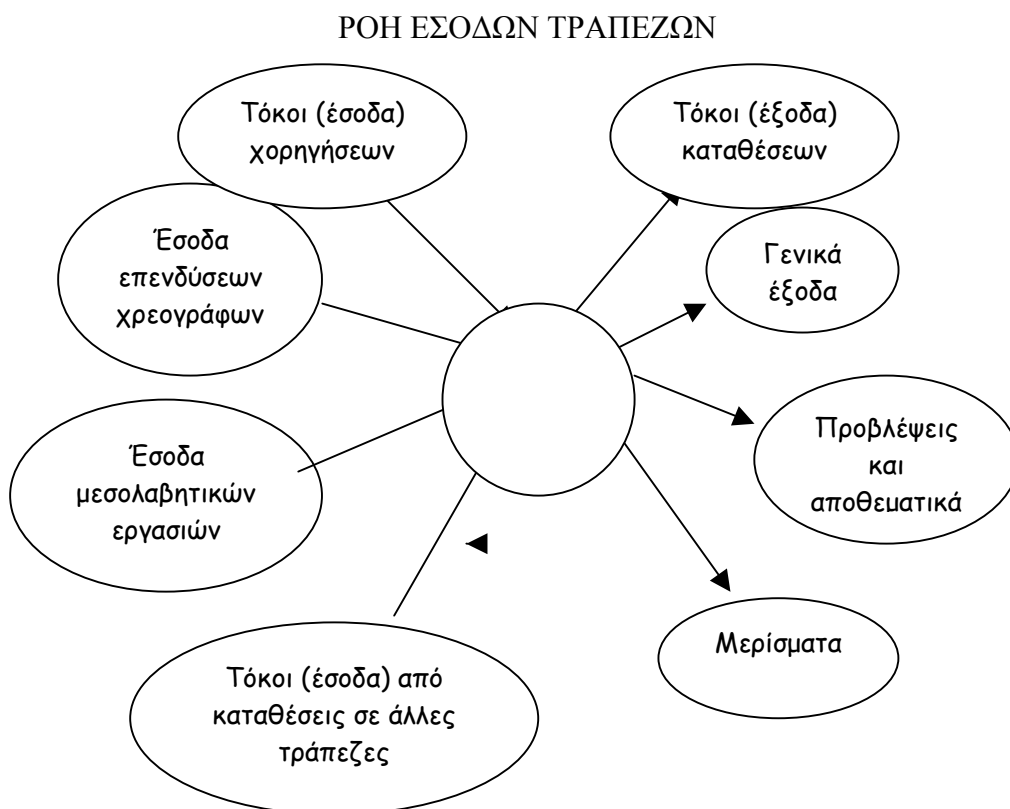
Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας υπολογίζεται ως το πηλίκο των ιδίων κεφαλαίων προς το σταθμισμένο ενεργητικό της τραπεζής.

$$\text{Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας} = \frac{\text{Ι δ ι α} \quad \text{Κ ε φ ά λ α ι α}}{\text{Σταθμισμένο ενεργητικό} + \text{στοιχεία εκτός}} \\ \text{ισολ/σμού}$$

Ο δείκτης αυτός, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν πρέπει να υπολείπεται του ελάχιστου ορίου του 8%. Βάσει του ανωτέρω προκύπτει ότι, όταν το Παθητικό της τραπεζής επενδύεται σε στοιχεία Ενεργητικού με μεγάλο συντελεστή στάθμισης μειώνεται ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας και συνεπώς, απαιτείται αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων της ή αναδιάρθρωση των στοιχείων του Ενεργητικού της.

4.6 ΡΟΗ ΕΣΟΔΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Οι τράπεζες καταβάλλουν σε καταθέτες και εισπράττουν τόκους από πιστούχους. Πέραν των τόκων οι τράπεζες εισπράττουν προμήθειες για την παροχή λοιπών υπηρεσιών σε πελάτες (μεσολαβητικές εργασίες). Στο ακόλουθο διάγραμμα εμφανίζεται, συνοπτικά, η ροή των εσόδων των τραπεζών.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

5.1 Εισαγωγή

Οι κυριότερες κατηγορίες καταθέσεων είναι

- I.** Καταθέσεις όψεως. Αφορούν κυρίως νομικά πρόσωπα, είναι συνήθως άτοκοι και κινούνται με επιταγές. Για μεγάλα ποσά καταθέσεων είναι έντοκοι με καθορισμένο επιτόκιο.
- II.** Τρεχούμενοι λογαριασμοί. Αφορούν κυρίως φυσικά πρόσωπα και είναι όπως και οι καταθέσεις όψεως με επιταγές.
- III.** Καταθέσεις ταμειυτηρίου. Είναι λογαριασμοί φυσικών προσώπων με επιτόκιο καθοριζόμενο από την Τράπεζα.
- IV.** Καταθέσεις προθεσμίας. Είναι λογαριασμοί καταθέσεων φυσικών και νομικών προσώπων «κλειστοί» για ορισμένο χρονικό διάστημα και προσφέρουν καλύτερο επιτόκιο αν δεν γίνει ανάληψη του ποσού πριν τη λήξη.
- V.** Καταθέσεις σε συνάλλαγμα (όψεως, ταμειυτηρίου, προθεσμίας κ.τ.λ.). Είναι λογαριασμοί τοκοφόροι με επιτόκιο, ανάλογο του κατατιθέμενου ποσού και κατόπιν συμφωνίας με την τράπεζα.
- VI.** Λοιπές καταθέσεις (καταθέσεις σε εγγύηση, δεσμευμένες καταθέσεις κ.τ.λ.).

Πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί

Κ.Λ.Σ.Τ.

Ε.Γ.Λ.Σ.

50 Καταθέσεις όψεως	50 Προμηθευτές
51 Καταθέσεις ταμειυτηρίου	51 Γραμμάτια πληρωτέα
52 Καταθέσεις προθεσμίας - Τραπεζικά ομόλογα	52 Τράπεζες – λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
53 Άλλες κατηγορίες καταθέσεων	53 Πιστωτές διάφοροι
54 Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	54 Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη
55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί	55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί
56 Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού	56 Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού
57 Επιταγές και εντολές πληρωτέες	57
58 Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής	58 Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής
59 Λοιπές υποχρεώσεις	59 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις Υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

Σε μία εμπορική επιχείρηση οι υποχρεώσεις από την αγορά εμπορευμάτων εκφράζονται στο ΕΓΛΣ μέσω των λογαριασμών 50: «Προμηθευτές» και 51: «Γραμμάτια πληρωτέα». Σε μία τραπεζική επιχείρηση οι υποχρεώσεις προς τους αποταμιευτές εκφράζονται στο ΚΛΣΤ μέσω των λογαριασμών 50: «Καταθέσεις όψεως», 51: «Καταθέσεις ταμειυτηρίου», 52:«Καταθέσεις προθεσμίας – τραπεζικά ομόλογα», 53: Άλλες κατηγορίες καταθέσεων, ενώ στην ομάδα 5 περιλαμβάνεται ο επίσης νέος λογαριασμός 57: «Επιταγές και εντολές πληρωτέες». Μεγάλο μέρος του εννοιολογικού

περιεχομένου του λογαριασμού 53:«Πιστωτές διάφοροι» από το ΕΓΛΣ έχει μεταφερθεί στο λογαριασμό 59:«Λοιπές υποχρεώσεις» του ΚΛΣΤ.

Τέλος, στους κωδικούς 54-56 συμπίπτει ο τίτλος του λογαριασμού και το εννοιολογικό περιεχόμενο, εκτός μερικών ρυθμίσεων που αναπτύσσονται στην ανάλυση που ακολουθεί, ενώ στον κωδικό 58 δεν παρουσιάζεται **καμιά** διαφορά.

5.2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΚΩΝ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι εκείνες των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Οι έντοκοι λογαριασμοί καταθέσεων, πλην των προθεσμιακών, εκτοκίζονται περιοδικά, σύμφωνα με όσα ισχύουν κάθε φορά, και κατά το κλείσιμο του λογαριασμού κατά την απόδοση της καταθέσεως. Οι Τράπεζες στο τέλος της χρήσεως υπολογίζουν τους δουλευμένους τόκους και επιβαρύνουν το αποτέλεσμα της χρήσεως.

Σύμφωνα με τις αρχές κάθε τράπεζας ο υπολογισμός των τόκων γίνεται κάθε εξάμηνο (15 ή 30/6, 15 ή 31/12) και ο χρόνος υπολογίζεται, είτε ως εμπορικό έτος με 360 ημέρες και 12 μήνες των 30 ημερών, είτε ως πολιτικό έτος με 365 ημέρες και κάθε μήνας έχει τις πραγματικές του ημέρες. Όταν σε οποιοδήποτε υποκατάστημα της ίδιας Τράπεζας γίνεται κατάθεση μετρητών, ο υπολογισμός των τόκων τους αρχίζει από την επόμενη εργάσιμη ημέρα, ενώ όταν γίνεται ανάληψη μετρητών (και με επιταγή), οι τόκοι υπολογίζονται μέχρι την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

Τα παραπάνω ισχύουν και για τις καταθέσεις π.χ. των μεγάλων οργανισμών που δίνουν εντολή στις τράπεζες (μπορεί σε διαφορετικό κατάστημα ή πόλη) να καταβάλλουν μηνιαία τη μισθοδοσία των υπαλλήλων τους, αρκεί να εισπράττεται η ανάλογη κάθε φορά προμήθεια. Όταν όμως δεν εισπράττεται η σχετική προμήθεια και η εντολή δίδεται σε διαφορετικό κατάστημα ή πόλη, ο υπολογισμός των τόκων αρχίζει συνήθως τη 2η εργάσιμη ημέρα μετά την εντολή. Για τις χρονικές δεσμεύσεις στην τοκοφορία των λογαριασμών και στην ανάληψη

μετρητών, που ξεπερνούν τη μια εργάσιμη ημέρα μετά την κατάθεση, έχει επικρατήσει στη τραπεζική διάλεκτο ο όρος *valeur*.

Πρόκειται για έναν όρο ο οποίος έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον στη διακίνηση επιταγών μεταξύ υποκαταστημάτων διαφορετικών Τραπεζών στην ίδια πόλη ή διαφορετικών Τραπεζών σε διαφορετική πόλη ή χώρα ή ήπειρο και αναπτύσσεται στο σχετικό παράδειγμα. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι το ποσό κατάθεσης των επιταγών «δέσμεύεται», μέχρι να εισπραχθούν οι επιταγές. Εκτός από τους προαναφερθέντες παράγοντες (διαφορετική Τράπεζα ή πόλη ή χώρα ή ήπειρος) έχει σημασία για τη μικρότερη ή μεγαλύτερη χρονική δέσμευση και το γεγονός, αν πρόκειται για επιταγή τραπεζική ή ιδιώτη αντίστοιχα. Αυτή η χρονική δέσμευση των χρημάτων ποικίλλει από 2 – 7 ημέρες «*valeur*», ανάλογα με την ακολουθούμενη πολιτική της Τράπεζας.

Αν και ο υπολογισμός των τόκων καταθέσεων γίνεται από το Κέντρο Μηχανογράφησης (K/M) της κάθε Τράπεζας, η ανάλυση ενός απλού παραδείγματος υπολογισμού παρέχει τη δυνατότητα της τυχόν δειγματοληπτικής επαλήθευσης, όταν κρίνεται αναγκαίο:

Παράδειγμα 1

Ένας πελάτης για τη δημιουργία λογαριασμού κατάθεσης (απλής) ταμειωτηρίου με επιτόκιο 6%,

Στις 4/2/2001 καταθέτει στην Τράπεζα 3.000 EUR.

Στις 26/3/01 καταθέτει επιταγή 1.000 EUR της ίδιας τράπεζας στην ίδια πόλη.

Στις 23/4/01 καταθέτει μετρητά 300 EUR στην ίδια τράπεζα στην ίδια πόλη.

Στις 21/5/01 καταθέτει επιταγή 1.500 EUR της ίδιας τράπεζας από άλλη πόλη.

Στις 30/6/01 υπολογίζονται οι τόκοι α' εξαμήνου με τους αναγκαίους φόρους.

Στις 6/8/01 καταθέτει επιταγή 600 EUR άλλης τράπεζας της ίδιας πόλης (έστω 4 ημ. *valeur*).

Στις 17/10/01 κάνει ανάληψη 3.000 EUR.

Στις 12/11/01 καταθέτει επιταγή 2.000 EUR άλλης πόλης από άλλη πόλη (έστω 7 ημ. valeur).

Στις 31/12/01 υπολογίζονται οι τόκοι β' εξαμήνου με τους αναγκαίους φόρους.

Η κατάθεση στις 4/2/2001 αρχίζει να τοκίζεται από 5/2/2001.

Μέχρι τη νέα κατάθεση υπολογίζονται τόκοι (5/2-26/3/01). Υποχρεώσεις από καταθέσεις

50 ημερών: $\frac{3.000 \times 6\% \times 50 \text{ ημ.}}{365 \text{ ημ.}} = 24,66$

Η κατάθεση στις 26/3/01 αρχίζει να τοκίζεται από 27/3/01.

Μέχρι τη νέα κατάθεση υπολογίζονται τόκοι (27/3-23/4/01).

28 ημερών: $\frac{4.000 \times 6\% \times 28 \text{ ημ.}}{365 \text{ ημ.}} = 18,41$

Η κατάθεση στις 23/4/01 αρχίζει να τοκίζεται από 24/4/01.

Μέχρι τη νέα κατάθεση υπολογίζονται τόκοι (24/4-21/5/01).

28 ημερών: $\frac{4.300 \times 6\% \times 28 \text{ ημ.}}{365 \text{ ημ.}} = 19,80$

Η κατάθεση επιταγής της ίδιας τράπεζας από άλλη πόλη στις 21/5/01 αρχίζει να τοκίζεται από 22/5/01.

Στις 30/6/01 υπολογίζονται οι υπόλοιποι τόκοι (22/5-30/6/01)

40 ημερών για το α' εξάμηνο: $\frac{5.800 \times 6\% \times 40 \text{ ημ.}}{365 \text{ ημ.}} = 38,14$

Επομένως, τόκοι α' εξαμήνου 2001: 101,01

Φορολόγηση τόκων α' εξαμήνου: $15\% \times 101,01 = 15,15$

Σε μεταφορά

X	Π	ΠΥ
	3.000	3.000
	1.000	4.000
	300	4.300
	1.500	5.800
5.901,01	101,01	

Από μεταφορά

	X	Π	ΠΥ
Μέχρι τη νέα κατάθεση υπολογίζονται τόκοι (1/7-9/8/01) 40 ημερών: $\underline{5.885,86 \times 6\% \times 40 \text{ ημ.}} = 38,70$ 365 ημ.			5.885,86
Η κατάθεση επιταγής άλλης τράπεζας της ίδιας πόλης στις 6/8/01 αρχίζει να τοκίζεται την 4 ^η εργάσιμη ημέρα (valeur) μετά την κατάθεση, δηλ. από 10/8/01.	3000	600	6.485,86
Μέχρι την ανάληψη υπολογίζονται τόκοι (10/8-16/10/01) 68 ημερών: $\underline{6.485,86 \times 6\% \times 68 \text{ ημ.}} = 72,50$ 365 ημ.			3.485,86
Η ανάληψη στις 17/10/01 προκαλεί μείωση της υπο- χρέωσης.		2000	5.485,86
Μέχρι τη νέα κατάθεση υπολογίζονται τόκοι (17/10-20/11/01) 35 ημερών: $\underline{3.485,86 \times 6\% \times 35 \text{ ημ.}} = 20,06$ 365 ημ.	25,37	169,13	5.654,99
			5.629,62

Η κατάθεση επιταγής άλλης τράπεζας από άλλη πόλη τη
Δευτέρα 12/11/01 αρχίζει να τοκίζεται την 7^η εργάσιμη ημέρα
(valeur) μετά την κατάθεση, (17/11 Σάββατο, 18/11 Κυριακή),
δηλ. από 21/11/01.

Στις 31/12/01 υπολογίζονται οι υπόλοιποι τόκοι (21/11-
31/12/01) 42 ημερών για το β' εξάμηνο:

$$\underline{5.485,86 \times 6\% \times 42 \text{ ημ.}} = 37,87$$

365 ημ.

Επομένως, τόκοι β' εξαμήνου 2001: 169,13

Φορολόγηση τόκων β' εξαμήνου: $15\% \times 169,13 = 25,37$

5.3 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ

Κωδ.50:<<ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ>>

50.00: Ιδιωτών

50.01: Εταιριών

50.02: Δημοσίων οργανισμών

50.03: Δημοσίων επιχειρήσεων

50.04: Πιστωτικών ιδρυμάτων

Καταθέσεις όψεως είναι οι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση ή με προειδοποίηση μιας εργάσιμης ημέρας.

Το μεγαλύτερο μέρος τους προέρχεται από καταθέσεις επιχειρήσεων, οι οποίες τακτοποιούν τις

συναλλαγές τους με έκδοση επιταγών για τον περιορισμό της διακίνησης ρευστού χρήματος και για την μεγαλύτερη ασφάλειά τους.

Η τράπεζα δεν αμείβεται άμεσα για την παραπάνω εξυπηρέτηση, αλλά προσφέρει συνήθως χαμηλότερα ή και μηδενικά επιτόκια σε αυτές τις καταθέσεις ως ανταμοιβή των υπηρεσιών της.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι το υποκατάστημα Α της τράπεζας δέχεται κατάθεση σε λογαριασμό όψεως 2.000 EUR από την ΕΠΕ <<Ε>>.

38.00	Ταμείο ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ Εταιριών ΕΠΕ <<Ε>>	2.000	2.000
50			
50.01			
50.01.00			

Η ΕΠΕ <<Ε>> μπορεί να εκδώσει επιταγή π.χ. 1.600 EUR υπέρ ενός προμηθευτή της Π1 και εκείνος να την οπισθογραφήσει υπέρ ενός δικού του

προμηθευτή Π2 που θα την εισπράξει από το υποκατάστημα Β της ίδιας τράπεζας.

Τότε γίνεται μια εγγραφή στο υποκατάστημα Β:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Α Ταμείο	1.600	
48.00.01			
38.00			1.600

άλλη μια εγγραφή στο υποκατάστημα Α:

50	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ Εταιριών ΕΠΕ <<Ε>> Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Β	1.600	
50.01			
50.01.00			
48.00			1.600
48.00.02			

Και όπως εξηγήσαμε όλες οι δοσοληψίες μεταξύ των Υ παρακολουθούνται λογιστικά μέσω του Κεντρικού (ή της διοίκησης), στο τέλος της χρήσεως γίνεται η εγγραφή:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Β Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Α	1.600	
48.00.02			
48.00			1.600
48.00.01			

Παράδειγμα 2

Έστω ότι το επαρχιακό υποκατάστημα Υ της τράπεζας δέχεται κατάθεση σε λογαριασμό όψεως 500.000 EUR από την τοπική μονάδα της ΔΕΗ:

38.00	Ταμείο ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ Δημοσίων επιχειρήσεων ΔΕΗ	500.000	
50			
50.03.00			500.000

Η μονάδα της ΔΕΗ μπορεί να δώσει εντολή στο υποκατάστημα να της μεταφέρει 200.000 EUR σε λογαριασμό της στο Κεντρικό κατάστημα της Τράπεζας.

Τότε γίνεται μια εγγραφή στο υποκατάστημα Υ:

50		200.000		
50.03	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ Δημοσίων επιχειρήσεων ΔΕΗ			
50.03.00				
48.00		Καταστήματα εσωτερικού		200.000
48.00.00		Κεντρικό		

άλλη μια εγγραφή στο Κεντρικό:

48.00		200.000		
48.00.01	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Υ			
50		ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		
50.03		Δημοσίων επιχειρήσεων		200.000
50.03.00		ΔΕΗ		

και μέσω του κέντρου Μηχανογράφησης στο τέλος της χρήσεως τακτοποιείται ο λογαριασμός 48:

48.00		200.000		
48.00.00	Καταστήματα εσωτερικού Κεντρικό			
48.00		Καταστήματα εσωτερικού		
48.00.01		Κατάστημα Υ		200.000

5.4 ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Κωδ.50.11: <<Τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων>>

Πρόκειται για ένα λογαριασμό όψεως (carnet des cheques) που δημιουργείται από πρόσωπα που δεν έχουν την εμπορική ιδιότητα (π.χ. ελεύθεροι επαγγελματίες), τα οποία με την υπογραφή υπεύθυνης δήλωσης ότι δεν θα

χρησιμοποιήσουν τον λογαριασμό για επαγγελματικούς σκοπούς, επιτυγχάνουν το ίδιο ή σχεδόν το ίδιο επιτόκιο με τις καταθέσεις ταμειυτηρίου. Ο τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεων κινείται λογιστικά, όπως και οι άλλοι λογαριασμοί καταθέσεων όψεως, αλλά για κάθε εξάμηνο υπολογίζονται τόκοι όπως στις καταθέσεις ταμειυτηρίου.

Οι τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων έχουν ιδιαιτερότητες και αυτοτέλεια διότι είναι καταθετικό προϊόν διαχειριστικής φύσης. Επειδή η ύπαρξη μιας μεγάλης γκάμας ονομασιών (brand names) καταθετικών προϊόντων που προσφέρονται από τις τράπεζες, με ποικίλα χαρακτηριστικά το καθένα, είναι ενδεχόμενο να δημιουργεί κάποια αμηχανία, ίσως και σύγχυση, είναι σκόπιμο να αποσαφηνιστούν ορισμένες βασικές παράμετροι για το πώς καταστρώνεται ορθολογικά η «αποταμειυτική συμπεριφορά» με την ευρεία έννοια του όρου. Ευρεία έννοια του όρου θεωρείται εκείνη που περιλαμβάνει την κατάθεση-τοποθέτηση κεφαλαίων για διαχειριστικούς, αποταμειυτικούς και επενδυτικούς σκοπούς. Οι λογαριασμοί καταθέσεων χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

1. Διαχειριστικοί καταθετικοί λογαριασμοί είναι εκείνοι των οποίων η βασική λειτουργία-σκοπός είναι να εξυπηρετήσουν την προσωπική ή οικογενειακή ταμειακή διαχείριση. Δηλαδή τη συγκέντρωση των ποσών από μισθούς και άλλα εισοδήματα (π.χ., ενοίκια, μερίσματα κτλ.) και την καταβολή των ποσών εκείνων που αποτελούν τρέχουσες δαπάνες (π.χ., οφειλές από δόσεις δανείων και πιστωτικών καρτών, λογαριασμοί κοινής ωφέλειας, αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών κτλ.). Οι λογαριασμοί αυτοί χαρακτηρίζονται από ολιγόμηρη παραμονή των κεφαλαίων σε αυτούς. Επίσης σημαντικά διαφοροποιητικά στοιχεία τους από τους αποταμειυτικούς και επενδυτικούς καταθετικούς λογαριασμούς είναι το χορηγούμενο καρνέ επιταγών και η δυνατότητα υπερανάληψης. Σχετικά με το τελευταίο αυτό χαρακτηριστικό τους πρέπει να επισημανθεί ότι το όριο που προβλέπουν οι αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με τους τρεχούμενους λογαριασμούς καταθέσεων είναι 500.000 δρχ. Η υπερανάληψη είναι ουσιαστικά δανειοδότηση με σκοπό τη

βραχυπρόθεσμη ταμειακή διευκόλυνση του καταθέτη. Έτσι, για παράδειγμα, αν στον λογαριασμό υπάρχουν μόνο 10.000 δρχ. και ο καταθέτης έχει συμφωνήσει υπερανάληψη με την τράπεζά του, μπορεί αν χρειαστεί να πραγματοποιήσει κάποια δαπάνη, π.χ. 400.000 δρχ., να αναλάβει το ποσό αυτό από τον λογαριασμό (10.000 το πιστωτικό υπόλοιπο συν 390.000 από την ευχέρεια υπερανάληψης).

2. Αποταμιευτικοί καταθετικοί λογαριασμοί είναι οι γνωστοί λογαριασμοί ταμιευτηρίου. Μπορούν να εξυπηρετήσουν τρέχουσες εισπράξεις-πληρωμές, όπως οι τρεχούμενοι, αλλά διαφοροποιούνται από αυτούς ως προς το ότι έχουν συνήθως μεγαλύτερο επιτόκιο, ενώ δεν χορηγείται καρτέ επιταγών και δικαίωμα υπερανάληψης. Βασικά οι αποταμιευτικοί λογαριασμοί εξυπηρετούν τη βραχυπρόθεσμη τοποθέτηση, με κάποιο τόκο, μικρών συγκριτικά ποσών.

5.5 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Κωδ.51: <<Καταθέσεις ταμιευτηρίου>>

Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου αποτελούν το μεγαλύτερο τμήμα των καταθέσεων και δημιουργούνται από την πλειοψηφία των καταθετών. Για τις τράπεζες αποτελούν την κύρια προέλευση κεφαλαίων για την χρηματοδότηση των χορηγήσεων και των επενδύσεων τους γενικότερα. Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου, όπως και οι καταθέσεις όψεως, είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση, αλλά δημιουργούνται για φυσικά πρόσωπα και όχι για κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, ενώ οι αναλήψεις γίνονται μόνο από τον δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό τους.

Κωδ.51.00: <<Καταθέσεις ταμιευτηρίου απλές>>

Παράδειγμα 1

Έστω ότι το υποκατάστημα Α της Τράπεζας δέχεται κατάθεση ταμιευτηρίου απλή 500 EUR με επιτόκιο 6% από τον πελάτη Π:

38.00	Ταμείο ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ Απλές Πελάτης Π	500	
51			500
51.00			
51.00.00			

Ο πελάτης Π μπορεί να κάνει ανάληψη μετρητών π.χ. 100 EUR από το υποκατάστημα Β της ίδιας Τράπεζας.

Τότε γίνεται μια εγγραφή στο υποκατάστημα Β.

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Α Ταμείο	100	
48.00.01			
38.00			100

άλλη μια εγγραφή στο υποκατάστημα Α:

51	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ Απλές Πελάτης Π Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Β	100	
51.00			
51.00.00			
48.00			100
48.00.01			

και στο Κεντρικό (ή τη Διοίκηση) γίνεται η εγγραφή τακτοποίησης του λογαριασμού 48:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Β Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Α	100	
48.00.01			
48.00			100
48.00.01			

Στο τέλος κάθε εξαμήνου (15/6 ή 30/6 και 15/12 ή 31/12) στο υποκατάστημα Α θα γίνεται η εγγραφή για τον υπολογισμό των ανάλογων τόκων (π.χ. 10 EUR):

65.01	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Τόκοι καταθέσεων ταμειυτηρίου</p> <p>Τόκοι ταμειυτηρίου</p> <p>ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ</p> <p>Απλές</p> <p>Πελάτης Π</p> </div>	10	
65.01.00			
51			10
51.00			
51.00.00			

και η εγγραφή για τη φορολόγηση κατά 15% των τόκων:

51	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ</p> <p>Απλές</p> <p>Πελάτης Π</p> <p>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ</p> <p>Φόροι Τόκων</p> </div>	1,5	
51.00			
51.00.00			
54			1,5
64.21			

5.6 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΜΕ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Κωδ.51.01: <<Καταθέσεις Ταμειυτηρίου με προειδοποίηση>>

Πρόκειται για καταθέσεις που αποδίδονται, όταν εκ των προτέρων (π.χ. τρεις μήνες) έχει ειδοποιηθεί εγγράφως η Τράπεζα για το χρόνο και το ύψος της ανάληψης. Λόγω αυτής της <<δέσμευσης>> προσφέρουν μεγαλύτερο επιτόκιο (διαπραγματεύσιμο) από τις απλές καταθέσεις ταμειυτηρίου. Συνήθως ορίζεται ένα ελάχιστο ύψος κατάθεσης, καθώς και ένα μικρό ποσό χρημάτων που μπορεί να αναλαμβάνεται (π.χ. κάθε τρίμηνο) χωρίς προειδοποίηση.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι η Τράπεζα δέχεται κατάθεση ταμειυτηρίου 20.000 EUR με προειδοποίηση 3 μηνών και επιτόκιο 8%:

38.00	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Ταμείο</p> <p>ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ</p> <p>Με προειδοποίηση</p> </div>	20.000	
51			20.000
51.01			

Ο καταθέτης μπορεί να κάνει ανάληψη ενός μικρού ποσού που συμφωνήθηκε π.χ. 80 EUR κάθε τρίμηνο, ενώ για κάθε άλλο ποσό χρειάζεται γραπτή τρίμηνη προειδοποίηση. Σε διαφορετική περίπτωση επιβαρύνεται με τόκο (π.χ. 4%) πρόωρης ανάληψης. Έστω, λοιπόν, ότι προειδοποιεί την Τράπεζα ότι σε 3 μήνες θα κάνει ανάληψη 3.000 EUR, αλλά τις αναλαμβάνει 24 ημέρες πριν από την ημερομηνία που είχε ορίσει.

5.7 ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΠΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Κωδ. 57.01: «Επιταγές επί ανταποκριτών»

Πρόκειται για τις επιταγές που έχουν εκδοθεί από τα υποκαταστήματα της Τράπεζας και πρέπει να πληρωθούν από ανταποκριτές της στο εσωτερικό της χώρας (σελ. 87) ή στο εξωτερικό (σελ. 102).

Παράδειγμα 1

Έστω ότι το υποκατάστημα Άρτας εισπράττει 3.000 EUR για την έκδοση επιταγής που θα εξοφληθεί από τον ανταποκριτή της Τράπεζας στο Θέρμο Αργινίου (ο οποίος εξαρτάται από το υποκατάστημα Αργινίου), 30 EUR ως προμήθεια είσπραξης, 10 EUR ως αμοιβή ανταποκριτή, 7,5 EUR ως τηλεφωνικά έξοδα και 2,5 EUR ως ταχυδρομικά έξοδα.

Στο ημερολόγιο του υποκαταστήματος Άρτας γίνεται η εγγραφή είσπραξης:

38.00	Ταμείο	3.050	
57.01	Επιταγές επί ανταποκριτών		3.000
74	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		30
74.03	Κινήσεως Κεφαλαίων		
74.03.00	Κινήσεως Κεφαλαίων		
48.00	Καταστήματα εσωτερικού		10
48.00.05	Κατάστημα Αργινίου		

75	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ	
75.11	Εισπράξεις τελών επικοινωνίας	10
75.11.00	Τηλεφωνικά: 7,5	
75.11.02	Ταχυδρομικά: 2,5	

και η εγγραφή μεταφοράς της «επιταγής επί ανταποκριτή» στο υποκατάστημα Αγρινίου:

57.01	Επιταγές επί ανταποκριτών	3.000
48.00	Καταστήματα εσωτερικού	3.000
48.00.05	Κατάστημα Αγρινίου	

Όταν το υποκατάστημα **Αγρινίου** ενημερωθεί σχετικά, εμφανίζει στα βιβλία του ότι οφείλει στον ανταποκριτή την αξία της επιταγής και της αμοιβής του, το σύνολο των οποίων απαιτεί από το υποκατάστημα Άρτας:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού	3.010
48.00	Κατάστημα Άρτας	
30.05	Ανταποκριτές εσωτερικού	3.010
30.05.00	Θέρμο Αγρινίου	

και καταβάλλει τα χρήματα στον ανταποκριτή:

30.05	Ανταποκριτές εσωτερικού	3.010
30.05.00	Θέρμο Αγρινίου	
38.00	Ταμείο	3.010

Στο τέλος της χρήσεως στο **Κεντρικό** (ή στη Διοίκηση) τακτοποιείται ο λογαριασμός 48:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού	3.010
48.00.05	Κατάστημα Αγρινίου	
48.00	Καταστήματα εσωτερικού	3.010

40.00.08 Κατάστημα Άρτα"

5.8 ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Κωδ. 57.02: «Επιταγές πληρωμής μισθών και συντάξεων»

Παρακολουθούνται οι επιταγές που εκδίδονται ύστερα από επιθυμία πελατών (ΝΠΔΔ, μεγάλων οργανισμών, επιχειρήσεων κ.λπ.) για την πληρωμή με επιταγές της μισθοδοσίας του προσωπικού τους ή των συντάξεων των συνταξιούχων τους.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι η Τράπεζα δέχεται κατάθεση όψεως (π.χ. 1.000.000 EUR) από τον ΟΤΕ. Θα καταχωρήσει την εγγραφή:

38.00	Ταμείο	1.000.000	
50	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		
50.02	Δημοσίων Οργανισμών		1.000.000
50.02.00	ΟΤΕ		

Κάθε φορά που θα δίδεται εντολή από τον ΟΤΕ να μεταφέρεται ένα ποσό (π.χ. 100.000 EUR) για τη μισθοδοσία των υπαλλήλων του, θα γίνεται η εγγραφή:

50	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ	100.000	
50.02	Δημοσίων οργανισμών		
50.02.00	ΟΤΕ		
57.02	Επιταγές πληρωμής μισθών και συντάξεων ΟΤΕ	100.000	

Ο ΟΤΕ εκδίδει για κάθε μισθοδοτούμενο υπάλληλο επιταγή για τη συγκεκριμένη Τράπεζα, σε βάρος του λογαριασμού του. Η Τράπεζα τις εξοφλά είτε με μετρητά, είτε με κατάθεση (π.χ. απλή ταμιευτηρίου) σε λογαριασμό που μπορεί να έχει ανοίξει ο κάθε υπάλληλος. Η σχετική εγγραφή είναι:

5.9 ΕΝΤΟΛΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ

Κωδ. 57.10: <<Εντολές πληρωτέες>>

Τα υποκαταστήματα όλων των Τραπεζών δέχονται, μετά από αίτηση του πελάτη τους, να εκδώσουν εντολές πληρωτέες συνήθως σε τρίτο πρόσωπο, σε διαφορετικό τόπο. Δεν αποκλείεται, όμως, οι εντολές να είναι πληρωτέες στον ίδιο τον εντολέα, σε διαφορετικό τόπο ή και σε τρίτο πρόσωπο στον ίδιο τόπο, όπως π.χ. μια εντολή μεταφοράς ποσού είσπραξης φορτωτικών σε εξόφληση δόσεις δανείου. Οι εντολές εκδίδονται σε βάρος υποκαταστημάτων της ίδιας Τράπεζας ή σε βάρος του ίδιου υποκαταστήματος, ενώ, παράλληλα, γίνονται δεκτές για πληρωμή και οι εντολές εκδόσεως άλλων υποκαταστημάτων της ίδιας Τράπεζας ή ακόμα και διαφορετικών Τραπεζών, όταν π.χ. η Τράπεζα που εκδίδει την εντολή δε διαθέτει σε συγκεκριμένο τόπο ανταποκριτή.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι το υποκατάστημα της Αθήνας εισπράττει 100 EUR για την έκδοση εντολής πληρωμής υπέρ ενός ξενοδόχου στην Χαλκιδική, 3 EUR ως προμήθεια είσπραξης και 1 EUR ως τραπεζικά έξοδα .

Στο ημερολόγιο του υποκαταστήματος της **Αθήνας** γίνεται η εγγραφή είσπραξης:

38.00		104	
57.10	Ταμείο		100
74	Εντολές πληρωτέες		3
74.03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ		
74.03.00	Κινήσεως κεφαλαίων		
75	Κινήσεως κεφαλαίων		
75.11	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ		
75.11.01	Εισπράξεις τελών επικοινωνίας		1
	Τηλεφωνικά-TELEX-S.W.I.F.T		

Όταν το υποκατάστημα του **Πολύγυρου** Χαλκιδικής πληρώσει την εντολή, θα καταχωρήσει στα βιβλία του την εγγραφή:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Αθήνας Ταμείο	100	100
48.00.01			
38.00			

Ταυτόχρονα ενημερώνεται το υποκατάστημα της **Αθήνας**, οπού γίνεται η εγγραφή:

57.10	Εντολές πληρωτέες Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Πολύγυρου	100	100
48.00			
48.00.17			

Στο τέλος της χρήσεως στο **Κεντρικό** (ή στη Διοίκηση) τακτοποιείται ο λογαριασμός 48:

48.00	Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Πολύγυρου Καταστήματα εσωτερικού Κατάστημα Αθήνας	100	100
48.00.17			
48.00			
48.00.01			

Κατάθεση ξένων τραπεζογραμματίων: Έστω ότι η Τράπεζα δέχεται κατάθεση (απλή) 3,000,000 Ιαπωνικών γιεν (30,000 χ 100) για το άνοιγμα λογαριασμού ταμειυτηρίου σε JPY.

Η εγγραφή στο αυτοτελές ημερολόγιο για JPY θα είναι:

38.01	<u>Ταμείο ξένων τραπεζογραμματίων</u>	30.000	30.000
38.01.00	<u>Ξένα τραπεζογραμμάτια μη εκχωρούμενα</u>		
51	<u>ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ</u>		
51.00	<u>Απλές</u>		
51.00.04	Σε JPY (30.000 x 100)		

Αν , όμως, η παρακάτω κατάθεση JPY προορίζεται για το άνοιγμα απλού λογαριασμού σε ισοδύναμο ποσό USD (25,000), τότε απαιτείται μία εγγραφή στο αυτοτελές ημερολόγιο για JPY:

38.01	<u>Ταμείο ξένων τραπεζογραμματίων</u>	30.000	
38.01.00	<u>Ξένα τραπεζογραμμάτια μη εκχωρούμενα</u>		
46.90	<u>Συναλλαγματική θέση – εκχωρητές συναλ/τος</u>		30.000

Και άλλη μία εγγραφή στο αυτοτελές ημερολόγιο για USD:

46.91	<u>Συναλλαγματική θέση – δικαιούχοι</u>	25.000	
	<u>συναλλάγματος</u>		
51	<u>ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ</u>		25.000
51.00	<u>Απλές</u>		
51.00.04	Σε JPY		

Για την εξυπηρέτηση της μετατροπής ξένων νομισμάτων, όπως προηγουμένως, αλλά και κατά την περιοδική εκκαθάριση των σχετικών υπολογαριασμών είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται μόνο **με το ποσό του Ξ.Ν.** οι υπολογαριασμοί **46.90** στην πίστωση και **46.91** στη χρέωση. Τα τυχόν παραμένοντα πιστωτικά ή χρεωστικά υπόλοιπα τους φέρονται αντίστοιχα σε χρέωση ή πίστωση του υπολογαριασμού 46.00:«Συναλλαγματική θέση σε ίδιο αντάλλαγμα». Ταυτόχρονα γίνονται και εγγραφές στους σχετικούς υπολογαριασμούς ευρώ του 46.00 με αντίστοιχη χρέωση των υπολογαριασμών του 69 «διάφορες (χρεωστικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα» ή αντίστοιχη πίστωση των υπολογαριασμών του 79 «διάφορες πιστωτικές από πράξεις σε συνάλλαγμα».

Οι υπολογαριασμοί 46.90 και 46.91 αποτιμώνται σε ευρώ, όταν πρόκειται να εμφανισθούν στις οικονομικές καταστάσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Η στροφή των ιδιωτών από την αποταμίευση στην κατανάλωση και η έκρηξη του δανεισμού, όχι μόνο στερεί από τις τράπεζες την πρώτη ύλη των καταθέσεων, που αποτελούν τον φθηνότερο τρόπο άντλησης κεφαλαίων, αλλά ταυτόχρονα έχει αποτέλεσμα τα δάνεια τα οποία έχουν χορηγήσει να είναι υψηλότερα από τις καταθέσεις που έχουν εισρεύσει στα ταμεία τους. Η εξέλιξη αυτή ανησυχεί την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς σε περίπτωση αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων οι τράπεζες θα βρεθούν εκτεθειμένες σε μεγαλύτερο κίνδυνο. Ταυτόχρονα δημιουργεί προβλήματα στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και των μεγάλων projects, όπως τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα που φιλοδοξεί να προωθήσει η κυβέρνηση για τη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς η άντληση των κεφαλαίων που απαιτούνται γίνεται με υψηλότερο κόστος και καθιστά ασύμφορες τέτοιου είδους δραστηριότητες σε σχέση με τα υψηλά περιθώρια της καταναλωτικής πίστης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

6.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Οι χορηγήσεις των τραπεζών διακρίνονται στις κατωτέρω κατηγορίες:

α. με κριτήριο την ρευστοποίηση

- Βραχυπρόθεσμες (εξόφληση εντός 12 μηνών , χρησιμοποίηση για κεφάλαια κινήσεως).
- Μεσοπρόθεσμες (εξόφληση σε 2-4 έτη, χρησιμοποίηση για κεφάλαια κινήσεως μονιμότερου χαρακτήρα).
- Μακροπρόθεσμες (εξόφληση σε άνω των 5 ετών, χρησιμοποίηση για πάγια).

β. με κριτήριο τις εξασφαλίσεις

- Ακάλυπτες (δεν υπάρχουν πρόσθετες ασφάλειες, χορηγούνται σε φερέγγυους πελάτες)
- Καλυμμένες με εγγυήσεις τρίτων ή ενέχυρα επιταγών γραμματίων, απαιτήσεων κ.τ.λ.
- Καλυμμένες με εμπράγματα ασφάλειες (υποθήκες, προσημειώσεις, ενέχυρα εμπορευμάτων κ.τ.λ.)

γ. με κριτήριο τον κλάδο δραστηριότητας των πιστούχων

- Χρηματοδοτήσεις προς το εμπόριο (εσωτερικό, εισαγωγικό, εξαγωγικό)
- Χορηγήσεις προς την βιομηχανία (Κεφάλαιο Κινήσεως – πάγιες εγκαταστάσεις)
- Χορηγήσεις προς τις τουριστικές επιχειρήσεις (Κεφάλαιο Κινήσεως – πάγιες εγκαταστάσεις)
- Χορηγήσεις προς την βιοτεχνία (Κεφάλαιο κινήσεως – πάγιες εγκαταστάσεις)

- Χορηγήσεις προς τη ναυτιλία (Κεφάλαιο κινήσεως – πάγιες εγκαταστάσεις)

δ. με κριτήριο τον τρόπο εξοφλήσεως

- Εφάπαξ εξοφλητέες
- Χρεολυτικές
- Τοκοχρεωλυτικές
- Σε ανοικτό λογαριασμό

ε. με κριτήριο το είδος χρηματοδότησης

- Χορηγήσεις για την αγορά ή ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων
- Χορηγήσεις για την αγορά μηχανημάτων
- Χορηγήσεις για Κεφάλαιο Κινήσεως
- Χορηγήσεις για την αγορά κατοικίας
- Χορηγήσεις για την αγορά επαγγελματικής στέγης

6.2 ΕΙΔΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Για τις χορηγήσεις σε πιστούχους οι τράπεζες καταρτίζουν:

α. Συμβάσεις ανοικτού λογαριασμού

Το βασικό χαρακτηριστικό της σύμβασεως αυτής είναι η αύξηση ή μείωση του αναγραφόμενου σε αυτή πιστωτικού ορίου των πιστούχων.

β. Συμβάσεις δανείων

Οι συμβάσεις αυτές καταρτίζονται στις κατωτέρω περιπτώσεις:

- Χρεολυτικά δάνεια
- Τοκοχρεωλυτικά δάνεια
- Καταναλωτικά δάνεια

6.3 ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Για την εξασφάλιση των χορηγήσεων, οι τράπεζες λαμβάνουν ορισμένες εγγυήσεις. Οι κυριότερες εγγυήσεις είναι :

α. εγγυήσεις τρίτων (υπογράφεται σύμβαση εγγυήσεως).

β. Ενεχυρίαση απαιτήσεων

γ. Ενεχυρίαση εμπορευμάτων-χρεογράφων

δ. Ενεχυρίαση επιταγών-γραμματίων εισπρακτέων

Για τις β-δ, υπογράφεται ειδική σύμβαση ενεχυρίασεως.

ε. Εγγυήσεις μετοχών πιστούχων εταιριών (υπογράφουν τις αντίστοιχες συμβάσεις ως εγγυητές)

στ. Υποθήκη

Υποθήκη είναι το εμπράγματο δικαίωμα που αποκτάται επί ακινήτου πράγματος, για την εξασφάλιση απαίτησης, με την προνομιακή ικανοποίηση του δικαιούχου της απαίτησης από το πράγμα.

Για την απόκτηση υποθήκης απαιτείται:

- Μονομερής δήλωση του οφειλέτη ή δικαστική απόφαση
- Εγγραφή στα βιβλία υποθηκών
- Ύπαρξη ασφαλιζόμενης απαίτησης

Σχετικά με την υποθήκη, σημειώνεται ότι:

- Τάξη ή σειρά της υποθήκης είναι η σειρά εγγραφής της στα βιβλίου υποθηκών
- Εξάλειψη της υποθήκης γίνεται με τη συναίνεση του δανειστή ή με δικαστική απόφαση

ζ. Προσημείωση υποθήκης

Η προσημείωση παρέχει μόνο το δικαίωμα της προτίμησης για την απόκτηση υποθήκης.

Για την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης απαιτείται:

- Απόφαση αρμόδιου δικαστηρίου
- Εγγραφή στα βιβλία υποθηκών

Πριν την εγγραφή της προσημείωσης υποθήκης απαιτείται να γίνει εκτίμηση της αξίας των ακινήτων που υποθηκεύονται. Η αξία των ακινήτων θα πρέπει να

υπερκαλύπτει το ποσό της απαίτησης, λόγω του ότι υπάρχουν και οι προνομιούχοι δανειστές.

6.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Για τη χρηματοδότηση των πιστούχων, οι τράπεζες έχουν καθιερώσει, με εγκύκλιες οδηγίες, ορισμένες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται από τους αρμόδιους των καταστημάτων τους.

Οι βασικότερες από τις διαδικασίες αυτές είναι οι εξής:

- Αίτηση του πιστούχου με πληροφοριακά στοιχεία
- Δελτίο πληροφοριών του πιστούχου συνταγμένο από την τράπεζα.
- Έγκριση χορηγήσεως βάσει ευχέρειας καταστήματος
- Πρόταση προς την κεντρική υπηρεσία για έγκριση χορηγήσεως (υποβάλλονται δικαιολογητικά κ.τ.λ.)
- Εγκριτική απόφαση κεντρικής υπηρεσίας για χρηματοδότηση πιστούχου
- Προσκόμιση από τον πιστόχο όλων των δικαιολογητικών, που προβλέπονται από την εγκριτική απόφαση της κεντρικής υπηρεσίας και από τις αποφάσεις των νομισματικών αρχών (ασφαλιστική ενημερότητα, εγγραφή σε επιμελητήρια, εξοφλούμενα τιμολόγια, υποθήκες, προσημειώσεις κ.τ.λ.)
- Χορήγηση (υπογραφή συμβάσεως, άνοιγμα καρτέλας)
- Παρακολούθηση της πορείας εργασιών του πιστούχου

Πρωτοβάθμιοι Λογαριασμοί

Κ.Λ.Σ.Τ.	Ε.Γ.Λ.Σ.
20 Χορηγήσεις	20 Εμπορεύματα
21 Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις	21 Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή
22	22 Υποπροϊόντα και υπολείμματα
23	23 Παραγωγή σε εξέλιξη
24 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση	24 Πρώτες και βοηθητικές ύλες Υλικά συσκευασίας
25 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις	25 Αναλώσιμα Υλικά
26	26 Ανταλλακτικά πάγιων στοιχείων
27 Επισφαλείς χορηγήσεις	27
28 Επισφαλείς χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις	28 Είδη συσκευασίας
29 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	29 Αποθέματα υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

Η διαφοροποίηση του ΚΛΣΤ από το ΕΓΛΣ, ειδικά στην ομάδα 2, φθάνει στην αλλαγή όλων των λογαριασμών.

Οι χορηγήσεις θεωρούνται ως η κύρια ενεργητική τραπεζική εργασία και τα διάφορα προβλήματα που δημιουργούνται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο δεν

είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν με διαφορετικό τρόπο. Η δημιουργία των λογαριασμών 24 ή 25 παρέχεται από την ύπαρξη και λειτουργία των λογαριασμών 20 ή 21 αντίστοιχα, ενώ οι λογαριασμοί 27 ή 28 δημιουργούνται είτε από τους λογαριασμούς 20 ή 21, είτε από 24 ή 25 αντίστοιχα.

Τέλος, στο λογαριασμό 29 παρακολουθούνται τα ενσώματα στοιχεία που αποκτά η τράπεζα από κατακυρώσεις πλειστηριαζομένων πραγμάτων.

Κριτήρια ανάπτυξης των λογαριασμών χορηγήσεων

Στο **πρωτοβάθμιο** επίπεδο των λογαριασμών οι χορηγήσεις διακρίνονται ανάλογα με τα ακόλουθα κριτήρια

- I.** Η κατάσταση της χορήγησης αν δηλαδή είναι ενήμερη, σε καθυστέρηση ή επισφαλής. Οι σχετικοί λογαριασμοί είναι οι ακόλουθοι
- 20. Χορηγήσεις
 - 24. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση
 - 27. Χορηγήσεις επισφαλείς
- II.** Η σχέση που έχουν οι δανειοδοτούμενες επιχειρήσεις με την τράπεζα (συνδεδεμένες ή μη επιχειρήσεις) με παράλληλη πληροφόρηση για την κατάσταση της χορήγησης
- 21. Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις.
 - 25. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και λοιπού συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις.
 - 28. Χορηγήσεις επισφαλείς σε συνδεδεμένες και λοιπού συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις.

Στους **δευτεροβάθμιους** λογαριασμούς κριτήριο ανάπτυξης αποτελεί ο κλάδος των οικονομικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, Ορυχεία-μεταλλεία, Βιομηχανία, Βιοτεχνία κ.λπ.) και με διάκριση σε συνδεδεμένες (00-

49) και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις (50-99). Στους **τριοβάθμιους** λογαριασμούς κριτήριο ανάπτυξης αποτελεί το είδος των οικονομικών δραστηριοτήτων (Επιχειρήσεις γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές, δασικές κλπ.). Στους **τεταρτοβάθμιους** κ.λπ. Λογαριασμούς τα κριτήρια ή οι συνδυασμοί κριτηρίων μπορούν να επιλέγονται κατά την κρίση κάθε τράπεζας, όπως π.χ.:

α. Η μορφή χορήγησης (δάνεια, προκαταβολές σε φορτωτικές, πιστώσεις σε ανοικτό λογαριασμό).

β. Οι εξασφαλίσεις που πήρε η τράπεζα (χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια ή με ενέχυρο ή υποθήκη, ή τέλος, με ρήτρα ξένου νομίσματος, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως χορηγήσεις σε ευρώ).

γ. Ο προορισμός των χορηγήσεων (για πάγια ή για κεφάλαια κινήσεως).

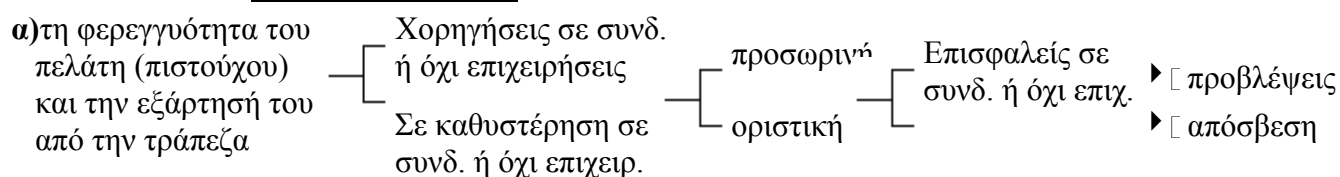
Έτσι, λοιπόν, αν πρόκειται για τον πρωτογενή τομέα με ειδίκευση στη γεωργία και μορφή χορήγησης την πίστωση με ανοικτό λογαριασμό, η ανάπτυξη όλων των σχετικών λογαριασμών είναι:

	Χορηγήσεις	Χορηγήσεις σε καθυστέρηση	Επισφαλείς χορηγήσεις
Σε μη	20.	24	27
συνδεδεμένες	20.00(πρωτογενής)	24.00(πρωτογενής)	27.00(πρωτογενής)
επιχειρήσεις	20.00.00(γεωρ.επιχ.)	24.00.00(γεωρ.επιχ.)	27.00.00(γεωρ.επιχ.)
	20.00.00.00(πίστωση)	24.00.00.00(πίστωση)	27.00.00.00(πίστωση)
Σε συνδεδεμένες	21	25	28
επιχειρήσεις	21.00(πρωτογενής)	25.00(πρωτογενής)	28.00(πρωτογενής)
	21.00.00(γεωρ.επιχ.)	25.00.00(γεωρ.επιχ.)	28.00.00(γεωρ.επιχ.)
	20.00.00.00(πίστωση)	25.00.00.00(πίστωση)	28.00.00.00(πίστωση)
Σε συμμ. ενδια-	21	25	28

φέροντος	21.50.(πρωτογενής)	25.50(πρωτογενής)	28.50(πρωτογενής)
	21.50.00(γεωρ.επιχ.)	25.50.00(γεωρ.επιχ.)	28.50.00(γεωρ.επιχ.)
	21.50.00.00(πίστωση)	21.50.00.00(πίστωση)	28.50.00.00(πίστωση)

Σχηματικά το ΚΛΣΤ διακρίνει τους λογαριασμούς χορηγήσεων ανάλογα με

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΙ

-ΓΕΩΡΓΙΑ , ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ
-ΔΑΣΗ , ΘΗΡΑ , ΑΛΙΕΙΑ
ΟΡΥΧΕΙΑ , ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΟΙ

-Γεωργικές ,Κτηνοτροφικές επιχ/σεις
-Αλιευτικές , δασικές , εξορυκτικές επιχ/σεις

-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ , ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ
-ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

-Οικοδομικές , κατασκευαστικές
ναυπηγικές επιχειρήσεις

β)τον κλάδο και το είδος της οικονομικής δραστηριότητας

-ΕΝΕΡΓΕΙΑ
-ΕΜΠΟΡΙΟ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ
-ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ, ΑΚΙΝΗΤΑ
-ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΙΣ , ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

-Εμπορικές επιχειρήσεις
-Πιστωτικά ιδρύματα
-Ασφαλιστικές επιχ/σεις
-Στεγ. δάνεια ιδιωτών
-Ναυτιλιακές επιχειρήσεις
-Μεταφορικές επιχ/σεις
-Τουριστικές επιχ/σεις
-Δημόσιο
-Δημόσιες επιχ/σεις
-Πιστωτικές κάρτες

-ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

Υπολογισμός τόκων χορηγήσεων

Ο τρόπος υπολογισμού των τόκων γίνεται κατά περιοδικά διαστήματα, είτε κάθε τρίμηνο (15 ή 31/3, 15 ή 30/6, 15 ή 30/9, 15 ή 31/12), είτε κάθε εξάμηνο (15 ή 30/6, 15 ή 31/12), σύμφωνα με τις αρχές της κάθε τράπεζας και είναι ανάλογος του τρόπου εξόφλησης της χορήγησης π.χ. δάνειο απλό ή χρεολυτικό ή τοκοχρεωλυτικό κ.λπ.

Αν και ο υπολογισμός των τόκων τους γίνεται από το Κέντρο Μηχανογράφησης (Κ/Μ) της κάθε τράπεζας, η ανάλυση απλών παραδειγμάτων υπολογισμού παρέχει τη δυνατότητα της τυχόν δειγματοληπτικής επαλήθευσης, όταν κρίνεται αναγκαία.

6.5 ΣΤΑΔΙΑ ΧΡΗΜΑΤΑΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι βασικές μορφές τραπεζικής χρηματοδότησης είναι

- ο Σύμβαση πίστωσης μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού και το
- ο Δάνειο

Η σύμβαση πίστωσης μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού είναι μια γενική συμφωνία με την οποία η τράπεζα συμφωνεί με τον πελάτη να του χορηγήσει συγκεκριμένο ποσό (ανώτατο όριο πίστωσης) και ο πελάτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώνει τους τόκους και τμήμα του κεφαλαίου σε κάθε δόση. Ο πελάτης μπορεί να μην πάρει όλο το ποσό και ο τόκος που θα πληρώνει θα είναι στο τμήμα του κεφαλαίου που πήρε. Όταν ο πελάτης πληρώνει τόκους και κεφάλαιο τότε αυξάνεται το ποσό που μπορεί να πάρει. Αντίθετα στο δάνειο ο πελάτης παίρνει συγκεκριμένο κεφάλαιο και συμφωνεί να πληρώνει συγκεκριμένο ποσό τόκου και κεφαλαίου μέχρι να εξοφλήσει το δάνειο.

Τα στάδια λήψης δανείου είναι τα ακόλουθα:

1. Υποβολή αίτησης

Ο υποψήφιος πελάτης συμπληρώνει την αίτηση σε συγκεκριμένο έντυπο της τράπεζας επισυνάπτοντας τα σχετικά δικαιολογητικά. Αναφέρει τους λόγους

που ζητά τη χορήγηση, το ύψος της χρηματοδότησης, εγγυήσεις χρηματοδότησης. Στο στάδιο αυτό δεν διενεργείται καμία λογιστική εγγραφή.

2. Εξέταση αιτήματος υποψήφιου πελάτη

Κάθε τράπεζα διαθέτει οργανωμένες υπηρεσίες που εξετάζουν τις αιτήσεις χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα εξετάζονται

- I. Γενικά χαρακτηριστικά του υποψήφιου πελάτη (π.χ. νομική μορφή, αντικείμενο εργασιών)
 - II. Χρηματο-οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, κερδοφορία, αριθμοδείκτες)
 - III. Το είδος του αιτήματος (π.χ. κεφάλαιο κίνησης, αγορά εξοπλισμού)
 - IV. Η δυνατότητα πληρωμής της δόσης με βάση τα οικονομικά δεδομένα του υποψήφιου πελάτη (ύπαρξη άλλου δανείου, εισροές χρημάτων)
3. Έγκριση αιτήματος. Υπογραφή σύμβασης
 4. Εκταμίευση ποσού
 5. Εκτοκισμός
 6. Πληρωμές δόσεων.

Σε περίπτωση μη ομαλής εξυπηρέτησης του δανείου (καθυστέρηση στην πληρωμή δόσεων τότε η τράπεζα ακολουθεί συγκεκριμένες ενέργειες στην προσπάθειά της να εισπράξει τα χρήματά της.

6.6 ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ

Η έγκριση χορήγησης ενός δανείου και η υπογραφή της σύμβασης ακολουθείται από την εκταμίευση όλου ή τμήματος του εγκεκριμένου ποσού. Συνήθως η χορήγηση του δανείου γίνεται τμηματικά και μεταξύ έγκρισης και τελικής εκταμίευσης μεσολαβεί αρκετό διάστημα.

Απαιτείται όμως για τα ποσά που η τράπεζα έχει αναλάβει υποχρέωση να χορηγήσει στον πελάτη να γίνεται η σχετική λογιστική εγγραφή. Τα μη εκταμιευθέντα ποσά θεωρούνται χρηματοδοτικό “άνοιγμα” και η Τράπεζα της Ελλάδος ζητά να παρακολουθούνται σε λογαριασμούς τάξεως.

I. Συγκεκριμένα με την υπογραφή της σύμβασης γίνονται οι ακόλουθες εγγραφές

XP. 03.11. Εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις.

ΠΣ. 07.11. Υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις.

Στόχος είναι να καταχωρείται το συνολικό ποσό που προβλέπει η σύμβαση και το οποίο θα καταβληθεί τμηματικά.

Για συμβάσεις με αλληλόχρεο λογαριασμό όπου έχουν εγκριθεί συγκεκριμένα πιστωτικά όρια γίνονται οι ακόλουθες εγγραφές

XP. 04.81. Εγκεκριμένα πιστωτικά όρια.

ΠΣ. 08.81. Πελάτες με εγκεκριμένα πιστωτικά όρια.

II. Εκταμίευση. Στο στάδιο αυτό ο πελάτης παίρνει το δάνειο από την τράπεζα. Επομένως η λογιστική εγγραφή που γίνεται είναι

XP. 20.XX. Χορηγήσεις

ΠΣ. 38.00. Ταμείο

III. Εκτοκισμός με βάση τη σύμβαση. Ο υπολογισμός του τόκου γίνεται με βάση τον τύπο

Τόκος = κεφάλαιο προηγούμενης περιόδου * επιτόκιο * διάστημα. Επομένως ανάλογα με τον τύπο του δανείου¹ γίνεται και ο υπολογισμός του τόκου με τις εγγραφές

XP. 20.XX. Χορηγήσεις.

ΠΙΣ. 70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων.

Παράδειγμα 1

Έστω η Τράπεζα έχει χορηγήσει

- ο δάνειο 5.000.000€ στις 6/4/2006
- ο για 3 χρόνια
- ο με ετήσιο επιτόκιο 14%
- ο εξάμηνο εκτοκισμό

Άρα ο πελάτης στις 6/10/2006 θα πληρώσει τόκους για το διάστημα 6/4/2006 – 6/10/2006 (**183 μέρες** – Απρίλιος 25 + Μάιος 31 + Ιούνιος 30 + Ιούλιος 31 + Αύγουστος 30 + Σεπτέμβριος 30 + Οκτώβριος 5)

Τόκοι = $5.000.000 * 14 / 100 * 183 / 365 = 350.959€$

Η τράπεζα θα πρέπει να διενεργήσει την ακόλουθη εγγραφή

6/4/2006

ΧΡ.	20.XX. Χορηγήσεις.	350.959
ΠΙΣ.	70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων.	350.959

Οι παραπάνω τόκοι που υπολογίζονται με βάση τη σύμβαση ονομάζονται **δεδουλευμένοι και απαιτητοί**.

IV. Εκτοκισμός προκειμένου να συνταχθούν οι οικονομικές καταστάσεις

της Τράπεζας. Οι Τράπεζες υποχρεούνται να συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις στο τέλος κάθε τριμήνου (δηλαδή 31/3, 30/6, 30/9 και 31/12). Έτσι στο προηγούμενο παράδειγμα η Τράπεζα στις 30/6 η τράπεζα πρέπει να υπολογίσει τους τόκους για το διάστημα 6/4/2006 – 30/6/2006 (δηλαδή για **86 μέρες** – Απρίλιος 25 + Μάιος 31 + Ιούνιος 30). Οι τόκοι είναι

Τόκοι = $5.000.000 * 14 / 100 * 86 / 365 = 164.932€$

Η τράπεζα θα πρέπει να διενεργήσει την ακόλουθη εγγραφή στις

30/6/2006

XP.	36.01. Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	164.932
ΠΙΣ.	70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων.	164.932

Οι παραπάνω τόκοι ονομάζονται **δεδουλευμένοι και μη απαιτητοί** και δεν επηρεάζουν τις χορηγήσεις αφού ο υπολογισμός τους γίνεται για την καταχώρηση στις τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας και όχι επειδή σύμφωνα με τη σύμβαση – συμφωνία με τον πελάτη πρέπει να υπολογιστούν

Η τράπεζα θα διενεργούσε και άλλη μια εγγραφή στις 30/9/2006 όπου θα υπολόγιζε τους τόκους για το διάστημα 30/6/2006 – 30/9/2006 (δηλαδή για **91 μέρες** – Ιούλιος 31 + Αύγουστος 30 + Σεπτέμβριος 30).

Τόκοι = $5.000.000 * 14 / 100 * 91 / 365 = 174.520,5\text{€}$

30/9/2006

XP.	36.01. Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	174.520,5
ΠΙΣ.	70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων.	174.520,5

Ενώ στις 6/10/2006 αν είχε προηγηθεί και η εγγραφή στις 30/6/2006 και στις 30/9/2006 θα υπολογίζονταν οι τόκοι για το διάστημα 1/10/2006 – 6/10/2006 (δηλαδή για **5 μέρες**) και θα αντिलογίζονταν οι τόκοι εισπρακτέοι για τα προηγούμενα διαστήματα (δηλαδή 30/6/ και 30/9) με χρέωση της χορήγησης.

6/10/2006

XP.	20.XX. Χορηγήσεις	350.959
ΠΙΣ.	36.01. Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	339.452,5

(164.932+174.520,5)

ΠΙΣ. 70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων. 11.507,5

V. **Πληρωμή δόσης.** Ανάλογα με το είδος του δανείου σε κάθε δόση πληρώνεται ο τόκος ή/και το κεφάλαιο ή μέρος αυτού. Η εγγραφή που γίνεται είναι

XP. 38.00. Ταμείο

ΠΙΣ. 20.XX. Χορηγήσεις.

VI. **Διακοπή εκτοκισμού.** Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να σταματήσουν να υπολογίζουν τόκους σε λογαριασμούς ουσίας αν ο δανειολήπτης **καθυστερήσει** να πληρώσει τόκους για διάστημα **μεγαλύτερο του έτους.** Έτσι δεν εκτοκίζονται χορηγήσεις με υψηλό βαθμό επισφάλειας και δεν δημιουργείται ο κίνδυνος οι τράπεζες να αυξάνουν τα έσοδά τους με αβέβαια ποσά. Ο υπολογισμός των τόκων για δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών γίνεται σε λογαριασμούς τάξεως. Συγκεκριμένα

XP. 04.90 Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών

ΠΙΣ. 08.90. Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών

Όταν ο πελάτης **πληρώσει** ολόκληρο το ποσό των τόκων που έχει καταχωρηθεί σε λογαριασμούς τάξεως τότε γίνονται τα ακόλουθα

A. **Αντιλογισμός των εγγραφών τάξεως**

XP. 08.90. Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών

ΠΙΣ. 04.90. Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών

B. **Καταχώρηση τόκων σε λογαριασμούς ουσίας**

XP. 20.XX. Χορηγήσεις

ΠΙΣ. 74.00. Έσοδα από τόκους

Γ Εγγραφή της πληρωμής
XP. 38.00. Ταμείο
ΠΙΣ. 20.XX. Χορηγήσεις

6.7 ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ - ΕΠΙΣΦΑΛΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ –ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

6.7.1 ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (non-performing loans) ονομάζουμε τα δάνεια που εμφανίζουν προβλήματα στην εξυπηρέτησή τους, δηλαδή **καθυστέρηση – υπερημερία** από μέρους του δανειολήπτη στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών. Τότε η τράπεζα μεταφέρει το δάνειο στις χορηγήσεις σε καθυστέρηση με την εγγραφή

XP. 24 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση
ΠΙΣ. 20.XX Χορηγήσεις

Αν αυτή η υπερημερία του πελάτη **δεν** οφείλεται σε προσωρινή αδυναμία αλλά οφείλεται σε επιδείνωση της χρηματο-οικονομικής του θέσης τότε οι αρμόδιες υπηρεσίες της τράπεζας (νομική υπηρεσία) στην προσπάθειά τους να κατοχυρώσουν τα συμφέροντά της μπορεί να προχωρήσουν σε ενδεχόμενη **καταγγελία της σύμβασης**. Με τη συγκεκριμένη ενέργεια οι τράπεζες απαιτούν την άμεση επιστροφή του συνόλου του δανείου μέσω της δικαστικής οδού. Η καταγγελία της σύμβασης **δεν** σημαίνει διακοπή εκτοκισμού αλλά αυτό εξαρτάται από τις εμπράγματες ασφαλείς – εγγυήσεις που έχει το δάνειο. Οι χορηγήσεις σε καθυστέρηση εκτοκίζονται με επιτόκιο υπερημερίας το οποίο είναι μεγαλύτερο από το επιτόκιο της σύμβασης δανείου.

6.7.2 ΕΠΙΣΦΑΛΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.) “επισφαλής χαρακτηρίζεται κάθε χορήγηση είτε έχει προηγουμένως χαρακτηριστεί ως χορήγηση σε καθυστέρηση είτε όχι, για την οποία υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι δεν θα εισπραχθεί ολικά ή μερικά”.

Λογιστικά η εγγραφή που γίνεται είναι

ΧΡ. 27. Επισφαλείς Χορηγήσεις

ΠΙΣ. 24. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση (ή 20.ΧΧ. Χορηγήσεις)

Βέβαια αν η επισφαλής απαίτηση της τράπεζας κριθεί οριστικά ως ανεπίδεκτη είσπραξης θα πρέπει να αποσβένεται. Η απόσβεση διενεργείται είτε σε βάρος της πρόβλεψης που έχει σχηματισθεί είτε σε βάρος των αποτελεσμάτων εφόσον η πρόβλεψη δεν είναι επαρκής.

6.7.3 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Σύμφωνα με το Κ.Λ.Σ.Τ. “πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου ποσού που γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της τράπεζας, σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης. Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη ζημιάς ή εξόδων ή ενδεχόμενης υποτίμησης στοιχείων του ενεργητικού, όταν κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους, χωρίς να είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος πραγματοποιήσεώς τους ή και τα δύο”.

Ο πιστωτικός κίνδυνος, η πιθανότητα δηλαδή να μην εισπραχθούν οι απαιτήσεις μιας τράπεζας από τις χορηγήσεις – δάνεια σε δανειολήπτες είναι ο κυριότερος επιχειρηματικός κίνδυνος για τις τράπεζες. Ένα μέσο που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για την κάλυψη αυτού του κινδύνου είναι το ποσό των σχηματισμένων προβλέψεων και το ποσοστό των προβλέψεων στο σύνολο των χορηγήσεων.

Γενική πρόβλεψη: Η γενική πρόβλεψη καλύπτει το σύνολο του χαρτοφυλακίου της τράπεζας. Για τον καθορισμό του ύψους της εκάστοτε πρόβλεψης οι

τράπεζες αξιολογούν αναλυτικά το σύνολο του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων και εξετάζουν παράγοντες όπως

- ο η εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών όπως το εθνικό εισόδημα και οι επενδύσεις
- ο η κακή πορεία ορισμένων κλάδων της οικονομίας
- ο η επιδείνωση της χρηματο-οικονομικής θέσης ορισμένων πελατών στους οποίους η τράπεζα έχει σημαντικά χρηματοδοτικά ανοίγματα
- ο οι στόχοι και οι ιδιαιτερότητες κάθε τράπεζας

Στόχος της γενικής πρόβλεψης είναι να επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης κάθε χρόνο ώστε να μη μεταθέσει το κόστος σε συγκεκριμένη χρήση/χρήσεις που διαπιστώνεται οριστικά η επισφάλεια. Το ύψος της γενικής πρόβλεψης κυμαίνεται μεταξύ 1 έως 3 % του συνόλου των χορηγήσεων.

Το ύψος της φορολογικά αναγνωρίσιμης πρόβλεψης είναι μέχρι 1% του μέσου ετήσιου ύψους των χορηγήσεων αφού αφαιρεθούν οι χορηγήσεις που είναι εγγυημένες από το κράτος. Η γενική πρόβλεψη δεν αναγνωρίζεται φορολογικά κατά το χρόνο του σχηματισμού της αλλά μόνο όταν αποφασίζεται η οριστική διαγραφή της απαίτησης.

Εγγραφή πρόβλεψης

ΧΡ. 68.03.00 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις από χορηγήσεις σε πελάτες

ΠΙΣ. 44.03.00 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις από χορηγήσεις σε πελάτες

Διαγραφή πρόβλεψης

ΧΡ. 44.03.00 (ή 68.03.00 αν δεν επαρκεί η ήδη σχηματισμένη πρόβλεψη)

ΠΙΣ. 27. Επισφαλείς (ή 24. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση ή 20.XX Χορηγήσεις)

6.8 ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

(από 24/01 – 07/03 = 43 + 2η = 45ημ., οι 2 ημέρες προστίθενται για τυχόν διαμαρτύρηση).

$$\text{Προμήθεια χορήγησης: } \frac{30.000 \times 0,01 \times 2\mu.}{12\mu.} = 50$$

Οι 43 ημέρες = 1 μήνας + 13 ημέρες = 2 μήνες (υπολογισμός κατά αδιαίρετο μήνα).

$$\text{ΣΥΝΟΛΟ Εσόδων Τόκων} = \text{Τόκος} + \text{Προμήθεια} = 332,88 + 50 = \mathbf{382,88}$$

$$\text{Προμήθεια είσπραξης: } 30.000 \times 6\% = 180$$

$$\text{Λοιπά έξοδα (ταχυδρομικά)} \quad \underline{2,12}$$

$$\text{ΣΥΝΟΛΟ Εσόδων από προμήθειες} = 180 + 2,12 = \mathbf{182,12}$$

$$\text{Προεξόφλημα} = \text{Τόκοι} + \text{Προμήθειες} = 382,88 + 182,12 = 565$$

Στις **24/01/2006** γίνεται η εγγραφή προεξόφλησης

XP. 20.15	Χορηγήσεις στη Βιοτεχνία	30.000	
ΠΙΣ. 70.15	Έσοδα από τόκους χορηγήσεων στη βιοτεχνία		382,88
ΠΙΣ 74.50.	Έσοδα από προμήθειες είσπραξης		182,12
ΠΙΣ 38.00.	Ταμείο		29,435

και στις **07/03/2006** γίνεται η εγγραφή είσπραξης των γραμματίων:

XP. 38.00	Ταμείο	30.000	
ΠΙΣ. 20.15	Χορηγήσεις στη Βιοτεχνία	30.000	

Αν, όμως, στις 07/03/2006 τα γραμμάτια δεν εισπραχθούν, η Τράπεζα τα διαμαρτυρεί σε συμβολαιογράφο καταβάλλει 10€ έξοδα, και καταχωρεί την εγγραφή που ακολουθεί. Εννοείται ότι ο Βιοτέχνης έχει δώσει τη συγκατάθεση του στην Τράπεζα να διαμαρτυρεί εκ μέρους του γραμμάτια πελατών του που δεν εξοφλούνται.

XP. 20.15	Χορηγήσεις στη Βιοτεχνία	10	
-----------	--------------------------	----	--

ΠΙΣ. 38.00

Ταμείο

10

Στη συνέχεια, η Τράπεζα ειδοποιεί το βιοτέχνη να παραλάβει τα διαμαρτυρηθέντα πλέον γραμμάτια των πελατών του και να την εξοφλήσει καταβάλλοντας το ονομαστικό ποσό της χορήγησης (30.000) + τα διαμαρτυρικά (10) + τους τόκους καθυστέρησης 10% μέχρι να εξοφλήσει. Αν **πληρώσει στις 22/03/2006**, τότε υπάρχει καθυστέρηση 15 ημερών από την κανονική λήξη (07/03/2006). Αφαιρούνται οι νόμιμες εργάσιμες ημέρες καθυστέρησης και υπολογίζεται τόκος καθυστέρησης για 11 ημέρες:

Τόκος καθυστέρησης:	$\frac{30.010 \times 0,10 \times 11}{365} =$	90,44
+ ονομαστικό ποσό χορήγησης		30.000
+ έξοδα διαμαρτύρησης		10
		<hr/>
Σύνολο καταβολής από τον βιοτέχνη		30.100,44

Οι αντίστοιχες εγγραφές στις 22/03/06 είναι δύο: μία για την επιβάρυνση με τους τόκους καθυστέρησης και μια για την εξόφληση.

XP. 20.15	Χορηγήσεις στη Βιοτεχνία	90,44
ΠΙΣ. 70.15	Έσοδα από τόκους χορηγήσεων	90,44
XP. 38.00	Ταμείο	30.100,44
ΠΙΣ. 20.15	Χορηγήσεις στη Βιοτεχνία	30.100,44

6.9 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Το τραπεζικό κατάστημα του Ηρακλείου στις 9/10/06 χορηγεί σε πελάτη του έμπορο λαδιού προκαταβολή 12.000€ έναντι φορτωτικών για λάδι αξίας

15.000€ που αγοράστηκε από έμπορο της Θεσσαλονίκης με ημερομηνία πληρωμής 30/10/2006 (προμήθεια είσπραξης 6‰ = 15.000*6‰ = 90€ και λοιπά έξοδα 3€).

Στο κατάστημα Ηρακλείου γίνεται η εγγραφή είσπραξης προμήθειας και εξόδων:

XP. 38.00 Ταμείο 93
ΠΣ. 74.90 Έσοδα από προμήθειες είσπραξης 93
ΠΣ. 75.11.02 Ταχυδρομικά

καθώς επίσης και η εγγραφή χορήγησης της προκαταβολής, την ίδια ημέρα (9/10/01):

XP. 20.30. Χορηγήσεις στο Εμπόριο 12.000
ΠΣ 38.00. Ταμείο 12.000

Το αντίστοιχο τραπεζικό κατάστημα της Θεσσαλονίκης, αφού είχε παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα για είσπραξη, ενημέρωσε το κατάστημα του Ηρακλείου στις **30/10/06** ότι εισέπραξε τη σχετική απαίτηση.

Τότε το κατάστημα του **Ηρακλείου** υπολογίζει τους τόκους με επιτόκιο 10% από 9/10 – 30/10/06 = 22 ημέρες και την προμήθεια χορήγησης 1% για 22ημ = 1 μήνας.

$$\frac{12.000 \times 0,10 \times 22\eta\mu}{365} = 72,33$$

$$\frac{12.000 \times 0,01 \times 1\mu}{12\mu} = \underline{\underline{10}}$$

ΣΥΝΟΛΟ 82,33

και καταχωρεί τη σχετική εγγραφή:

XP. 20.30	Χορηγήσεις στο Εμπόριο	82,33
ΠΙΣ. 70.30	Έσοδα από τόκους χορηγήσεων	82,33

Το κατάστημα της Θεσσαλονίκης στις 30/10/01 καταχωρεί την εισπραξη της απαίτησης και την υποχρέωση του αντιστοίχου ποσού προς το κατάστημα του Ηρακλείου:

XP. 38.00	Ταμείο	15.000
ΠΙΣ. 48.00	Κατ/μα Ηρακλείου Λογ/σμός δοσοληψιών	15.000

Στη συνέχεια, στέλνει τα χρήματα στην Καλαμάτα:

XP. 48.00	Κατάστημα Ηρακλείου Λογ/σμός δοσοληψιών	15.000
ΠΙΣ. 38.00	Ταμείο	15.000

Ενώ, παράλληλα, το κατάστημα του Ηρακλείου στις 30/10/06 καταχωρεί την εγγραφή της σχετικής εκκαθάρισης (απαίτηση από κατάστημα Θεσσαλονίκης):

XP. 48.00	Κατάστημα Θεσσαλονίκης Λογ/σμός δοσοληψιών	15.000
ΠΙΣ. 20.30	Χορηγήσεις στο Εμπόριο	12.082,33
ΠΙΣ. 59.48	Πελάτες – προϊόν εισπράξεων φορτωτικών προς απόδοση	2.917,67

Στη συνέχεια, εισπράττει τα χρήματα από τη Θεσσαλονίκη:

XP. 38.00	Ταμείο	15.000
ΠΙΣ. 48.00	Κατάστημα Θεσσαλονίκης Λογ/σμός δοσοληψιών	15.000

και όταν γίνει η εξόφληση – πληρωμή στον πελάτη, καταχωρεί την εγγραφή:

XP. 59.48	Πελάτες – προϊόν εισπράξεων Φορτωτικών προς απόδοση	2.917,67
-----------	---	----------

ΠΙΣ. 38.00 Ταμείο 2.917,67

6.10 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΜΕ ΕΝΕΧΥΡΟ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Η Τράπεζα παρέλαβε από πελάτη της – ξενοδόχο τριετή ομόλογα του ελληνικού δημοσίου ονομαστικής αξίας 30.000€, έκδοσης 30/3/06 και σταθερού επιτοκίου απόδοσης 6%. Τα παρέλαβε στις 18/10/06 ως ενέχυρο για να του χορηγήσει δάνειο 20.000 EUR οκτάμηνης διάρκειας με επιτόκιο 9%, τρίμηνο εκτοκισμό (15/12, 15/3) και προμήθεια χορήγησης 1%, προμήθεια είσπραξης 6%.

I. Κατά την παραλαβή των ομολόγων στις **18/10/06** η Τράπεζα θα πρέπει να καταχωρήσει με **εγγραφή τάξεως** την παραλαβή των ομολόγων:

XP. 04.06	Χρεόγραφα τρίτων σε ενέχυρο	30.000	
ΠΙΣ. 08.06	Δικαιούχοι χρεογράφων σε ενέχυρο	30.000	

και με **εγγραφή ουσίας την καταβολή του δανείου:**

XP. 20.40.	Χορηγήσεις για υπηρεσίες	20.000	
ΠΙΣ. 38.00	Ταμείο		20.000

II. Στις **15/12/06** υπολογίζει για το Δ' τρίμηνο του 2006:

τόκους για 59 ημέρες (18/10-15/12): $\frac{20.000 \times 0,09 \times 59}{365} = 290,96$

προμήθεια για 59 ημέρες = 2 μήνες: $\frac{20.000 \times 0,01 \times 2}{12} = 33,33$

ΣΥΝΟΛΟ 324,29

και καταχωρεί την αντίστοιχη εγγραφή:

XP. 20.40	Χορηγήσεις για υπηρεσίες	324,29	
ΠΙΣ. 70.40	Έσοδα από τόκους χορηγήσεων για υπηρεσίες	324,29	

Άρα η συνολική απαίτηση της τράπεζας είναι: 20.324,29 EUR (20.000 + 324,29).

III. Στις 15/3/07 υπολογίζει για το Α' τρίμηνο του 2002:

$$\text{τόκους για 91 ημέρες (16/12/06 – 15/3/07): } \frac{20.324,29 \times 0,09 \times 91 \eta\mu}{365} = 456,04$$

$$\text{προμήθεια για 91 ημέρες = 3 μήνες: } \frac{20.324,29 \times 0,01 \times 3\mu}{12\mu} = 50,81$$

ΣΥΝΟΛΟ 506,85

και καταχωρεί την αντίστοιχη εγγραφή:

XP. 20.40 Χορηγήσεις για υπηρεσίες 506,85

ΠΙΣ. 70.40 Έσοδα από τόκους χορηγήσεων για υπηρεσίες 506,85

IV. Στις 30/3/07 (ένα χρόνο μετά την έκδοση των ομολόγων) η

Τράπεζα εισπράττει τους αντίστοιχους τόκους : $30.000 \times 6\% = 1.800 \text{ EUR}$.

Ακόμα υπολογίζει προμήθεια είσπραξης: $1.800 \times 6\% = 10,80 \text{ EUR}$ και

καταχωρεί την εγγραφή:

XP. 38.00. Ταμείο 1.800

ΠΙΣ. 20.40 Χορηγήσεις 1.789,20

ΠΙΣ. 74.34. Έσοδα από προμήθειες διαχείρισης 10,8

ξένων περιουσιακών στοιχείων

Επομένως η μέχρι τώρα απαίτηση είναι: $20.324,29 + 506,85 - 1.789,2 = 19.041,94$.

V. Στις 18/6/07 συμπληρώνεται η οκτάμηνη διάρκεια του δανείου και η Τράπεζα υπολογίζει τους τόκους κ.λ.π., εισπράττει ολόκληρο το ποσό της απαίτησης και επιστρέφει στον ξενοδόχο τα ενεχυριασμένα ομόλογά του.

Έχουμε λοιπόν στις 18/6/2007

$$\text{τόκους για 95 ημέρες (16/3-18/6): } \frac{19.041,94 \times 0,09 \times 95}{365} = 446,05$$

$$\text{προμήθεια για 95 ημέρες = 4 μήνες: } \frac{19.041,94 \times 0,01 \times 4}{12} = 63,47$$

ΣΥΝΟΛΟ 509,52

Επομένως η εγγραφή υπολογισμού τους είναι:

ΧΡ. 20.40 Χορηγήσεις για υπηρεσίες 509,52

ΠΙΣ. 70.40 Έσοδα από τόκους χορηγήσεων για υπηρεσίες 509,52

Ο λογαριασμός 20.40. έχει πλέον την παρακάτω εικόνα στο αναλυτικό καθολικό:

20.40.: «Χορηγήσεις για υπηρεσίες σε τουριστικές επιχειρήσεις»

18.9.2001	20.000	1.789,20
30.3.2002		
15.12.2001	324,29	
15.3.2002	506,85	
15.6.2002	509,52	
	<hr/>	<hr/>
	21.340,66	1.789,20

Παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο 19.551,46 EUR και η εγγραφή είσπραξης είναι:

ΧΡ. 38.00. Ταμείο 19.551,46

ΠΙΣ. 20.40 Χορηγήσεις 19.551,46

Τέλος θα πρέπει να αντιλογισθεί και η εγγραφή τάξεως που είχε γίνει όταν παρελήφθησαν τα ομόλογα:

ΧΡ. 08.06 Δικαιούχοι χρεογράφων σε ενέχυρο 30.000

ΠΙΣ. 04.06 Χρεόγραφα τρίτων σε ενέχυρο 30.000

6.11 ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΗ 1. Τόκοι δουλευμένοι και μη απαιτητοί.

Η τράπεζα έχει χορηγήσει σε πελάτη της πίστωση η οποία σύμφωνα με τη σύμβαση εκτοκίζεται στις 30/6 και 31/12. Στις 30/9/2006 η τράπεζα προκειμένου να συντάξει τις οικονομικές της καταστάσεις υπολογίζει τόκους 230.000€.

- I. Να γίνουν οι λογιστικές εγγραφές στις 30/9/2006.
- II. Αν στις 31/12/2006 οι τόκοι για το διάστημα 30/6/2006 – 31/12/2006 ήταν 423.000€ να γίνουν λογιστικές εγγραφές στις 31/12/2006.

ΛΥΣΗ

Οι τόκοι που υπολογίζει η τράπεζα στις 30/9 είναι δεδουλευμένοι και **μη** απαιτητοί αφού σύμφωνα με τη σύμβαση το δάνειο εκτοκίζεται κάθε εξάμηνο (30/6 και 31/12). Οπότε οι εγγραφές που θα κάνει στις 30/9 θα είναι για να καταχωρήσει τους τόκους στις Οικονομικές της Καταστάσεις με χρέωση Μεταβατικού Λογαριασμού. Άρα

30/9

XP. 36.01 Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	230.000
ΠΙΣ. 70.XX Έσοδα από τόκους	230.000

Στις 31/12 που σύμφωνα με τη σύμβαση πρέπει να καταλογιστούν οι τόκοι με χρέωση των χορηγήσεων θα αντιλογήσει το μεταβατικό λογαριασμό για τους τόκους μέχρι 30/9 και θα χρεώσει τις χορηγήσεις ενώ για τους τόκους που αφορούν το διάστημα 1/10 – 31/12 θα τους καταχωρίσει στα έσοδά της. Άρα

31/12

XP. 20.XX. Χορηγήσεις	423.000
ΠΙΣ. 36.01. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	230.000
ΠΙΣ. 70.XX. Έσοδα από τόκους	193.000

ΑΣΚΗΣΗ 2. Παύση εκτοκισμού και πληρωμή.

Η τράπεζα έχει διακόψει τον εκτοκισμό ενός τρεχούμενου λογαριασμού δανείου. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές από τόκους που έχουν καταχωρηθεί σε λογαριασμούς ουσίας ανέρχονται σε 135.000€ από τα οποία 35.000€ απορούν κεφάλαιο και τα υπόλοιπα τόκους (25.000€ για κάθε τρίμηνο).

Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές που έχουν καταχωρηθεί σε λογαριασμούς τάξεως ανέρχονται σε 50.000€ (25.000€ για κάθε τρίμηνο). Ο πελάτης πληρώνει 75.000€.

Να γίνουν οι λογιστικές εγγραφές.

ΛΥΣΗ

Το δάνειο εφόσον για παραπάνω από 12 μήνες δεν εξυπηρετείται (δεν πληρώνεται η δόση) παρακολουθείται σε λογαριασμούς τάξεως. Η χορήγηση θεωρούμε ότι έχει μεταφερθεί από τον 20.XX Χορηγήσεις στον 24.XX Χορηγήσεις σε καθυστέρηση καθώς ο πελάτης καθυστέρησε να πληρώσει τόκους, δηλαδή

XP. 20.XX. Χορηγήσεις

ΠΠΣ. 24.XX. Χορηγήσεις.

Η πληρωμή θεωρούμε ότι εξοφλεί πρώτα έξοδα μετά τόκους και το υπόλοιπο εξοφλεί το κεφάλαιο. Επίσης πρώτα εξοφλούνται οι τόκοι που έχουν εγγραφεί στους τάξεως και μετά το υπόλοιπο για τους ουσίας. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα με τις 75.000€ ο πελάτης εξοφλεί τις 50.000 από τους τάξεως και τις 25.000 από τις 135.000 από τους ουσίας.

Οι εγγραφές που γίνονται είναι για

I. Να αντιλογήσουμε τις εγγραφές εκτοκισμού στους τάξεως

II. Να καταχωρίσουμε τον εκτοκισμό σε λογαριασμούς ουσίας.

III. Να καταχωρίσουμε την πληρωμή.

Αναλυτικά

I. XP. 08.90.XX Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί 50.000

ΠΠΣ. 04.90.XX. Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί 50.000

II. XP. 24.XX. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση 50.000

ΠΠΣ. 70.XX. Έσοδα από τόκους χορηγήσεων 50.000

III. XP. 38.00 Ταμείο 75.000

ΠΠΣ. 24.ΧΧ. Χορηγήσεις σε καθυστέρηση 75.000

ΑΣΚΗΣΗ 3. Γενική Πρόβλεψη

Η τράπεζα έχει τα ακόλουθα υπόλοιπα στους λογαριασμούς χορηγήσεων

- Σεπτέμβριος 750.000€
- Οκτώβριος 820.000€
- Νοέμβριος 890.000€
- Δεκέμβριος 870.000€.

Να υπολογιστεί η γενική πρόβλεψη και να γίνουν οι σχετικές εγγραφές.

ΛΥΣΗ

Η γενική πρόβλεψη γίνεται στο μέσο ύψος των χορηγήσεων. Για τον υπολογισμό του μέσου ύψους των χορηγήσεων

$$(750.000 + 820.000 + 890.000 + 870.000) / 4 = 832.500$$

Το ύψος της γενικής πρόβλεψης είναι 1% του μέσου ύψους χορηγήσεων, άρα
γενική πρόβλεψη = 1%*832.500 = 83.250

ΧΡ. 68.03.00. Προβλέψεις για επισφαλείς 83250

απαιτήσεις από χορηγήσεις

ΠΠΣ. 44.03.00. Προβλέψεις για επισφαλείς 83250

απαιτήσεις από χορηγήσεις

ΑΣΚΗΣΗ 4. Προβλέψεις

Ο ισολογισμός της Τράπεζας εμφανίζει στις 31/12/2006 τις ακόλουθες πληροφορίες :

Προβλέψεις (λογαριασμός Παθητικού)

Υπόλοιπο 31.12.2005 10.000.000€

Υπόλοιπο 31.12.2006 13.000.000€

Προβλέψεις (λογαριασμός Αποτελεσμάτων)

Σχηματισθείσα κατά το έτος 2006 πρόβλεψη 8.000.000€

Να υπολογιστεί το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων που αποσβέστηκε /
διαγράφηκε το 2006.

ΛΥΣΗ

Ο λογαριασμός προβλέψεων του παθητικού

- ο Αυξάνεται (πιστώνεται) με την πρόβλεψη που διενεργείται κάθε χρόνο σε βάρος των αποτελεσμάτων
- ο Μειώνεται (χρεώνεται) με το ύψος των διαγραφών των επισφαλών απαιτήσεων

Άρα

Υπόλοιπο 31/12/2005

10

Πλέον: Πρόβλεψη που έγινε το 2006 σε βάρος των αποτελεσμάτων + 8

Μείον: Διαγραφές επισφαλών απαιτήσεων - X

Υπόλοιπο 31/12/2006 13

Άρα $X = 10 + 8 - 13 = 5$

ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

7.1 Εισαγωγή

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να μας διδάξει τις έννοιες με βάση **Σκοπός** τα χρεόγραφα του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισης των λογιστικών θεμάτων τους .

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα θα είναι όταν θα μπορούμε να :

Προσδοκώμενα

α . προσδιορίσουμε τις βασικές έννοιες των χρεογράφων του

Αποτελέσματα

χρηματοπιστωτικού συστήματος

β. θα είμαστε σε θέση να αντιμετωπίσουμε τα λογιστικά θέματα που έχουν σχέση με τα χρεόγραφα του χρηματοπιστωτικού συστήματος (έντοκα , ομόλογα)

- ◆ Αξιόγραφο
- ◆ Χρεόγραφο , τίτλος πιστωτικός τίτλος
- ◆ Τίτλος με κουπόνια

Έννοιες

- ◆ Τίτλος μηδενικού κουπονιού

κλειδιά

- ◆ Στο άρτιο , υπέρ το άρτιο , υπό το άρτιο
- ◆ Premium
- ◆ Discount
- ◆ Απόδοση μέχρι την λήξη
- ◆ Εμπορικό χαρτοφυλάκιο
- ◆ Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο

◆ Αποτίμηση χαρτοφυλακίου

Η έκδοση των έντοκων και ομολόγων σήμερα καλύπτουν το μεγαλύτερο
Παρατηρήσεις

μέρος του εθνικού μας χρέους . Οι κυριότεροι αγοραστές – χρηματοδότες αυτών των τίτλων είναι κυρίως οι τράπεζες , όπου στο ενεργητικό τους αντιπροσωπεύουν ποσοστά που κυμαίνονται από 25% έως και 40% . Αξίζει να αναφέρουμε πως ένα σημαντικό ποσοστό των χρεογράφων αντιπροσωπεύει τίτλους σταθερού επιτοκίου με τον κίνδυνο να υποτιμηθεί η αξία των στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών

7.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Δεν υπάρχει στο νόμο ορισμός της έννοιας του αξιόγραφου . Αξιόγραφο υπό ευρεία έννοια είναι το έγγραφο , με το οποίο συνδέεται ένα δικαίωμα κατά τέτοιο τρόπο , ώστε η κατοχή του εγγράφου να είναι απαραίτητη για την άσκηση του δικαιώματος , υπό στενή δε έννοια η κατοχή του εγγράφου είναι απαραίτητη όχι μόνο για την ενάσκηση αλλά και για την μεταβίβαση του δικαιώματος.

Θα χωρίσουμε τα χρεόγραφα σε διάφορες κατηγορίες . Για λογιστικούς λόγους διαχωρίζονται σε τίτλους με κουπόνια και σε τίτλους με μηδενικά κουπόνια . Θα τα βρούμε να διακρίνονται και σε επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και σε εμπορικό χαρτοφυλάκιο ανάλογα με τον σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν . Τα ομόλογα διαχωρίζονται σε ομόλογα σταθερού επιτοκίου και σε ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου .

Κύριο χαρακτηριστικό των τίτλων με κουπόνια είναι ότι το σώμα του τίτλου που εκφράζει την απαίτηση εκ κεφαλαίου , υπάρχουν προσαρτημένα τοκομερίδια , που εκφράζουν την απαίτηση εκ τόκων , που έχει ο κάτοχος του τίτλου .

Εάν οι τίτλοι είναι σταθερού επιτοκίου αναγράφονται σε κάθε κουπόνι (τοκομερίδιο) το ακριβές ποσό του τόκου το οποίο υπολογίζεται σε συνάρτηση του ύψους του κεφαλαίου που αναγράφεται στο σώμα του τίτλου , του επιτοκίου και

του χρόνου που πληρώνεται κάθε τοκομερίδιο , Τα τοκομερίδια πληρώνονται είτε κάθε τρίμηνο , είτε κάθε εξάμηνο είτε κάθε χρόνο .

Στους τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου δεν αναγράφονται το ακριβές ποσό κάθε τοκομεριδίου , αφού το ύψος του μεταβάλλεται ανάλογα με το ύψος του επιτοκίου που ισχύει συνήθως στην αρχή κάθε τοκοφόρου περιόδου (τριμήνου, εξαμήνου , έτους)

7.3 ΤΙΤΛΟΙ ΜΗΔΕΝΙΚΟΥ ΚΟΥΠΟΝΙΟΥ

Οι τίτλοι που λήγουν σε ένα χρόνο το πολύ από την έκδοσή τους δεν έχουν κουπόνια γιατί η εξόφλησή τους θα συνέπιπτε με την εξόφληση του ενός και μοναδικού τοκομεριδίου . Βέβαια τίτλοι μηδενικού κουπονίου εκδίδονται και για περισσότερα από ένα έτη , αυτό συμβαίνει όταν ο εκδότης τους θέλει να μην έχει τακτικές πληρωμές τόκων αλλά να εξοφλήσει εφάπαξ το κεφάλαιο αλλά και τους τόκους που προκύπτουν από το κεφάλαιο . Οι τίτλοι μηδενικού κουπονίου εκδίδονται με έκπτωση επί της ονομαστικής τους αξίας . Ο εκδότης υποχρεούται να καταβάλει το ποσό της ονομαστικής του αξίας στην λήξη . Ακολουθεί σχεδιάγραμμα :

Ημ/νια έκδοσης	ημ/νια λήξης
παρούσα	
ονομαστική αξία (PV)	αξία (FV)
$PV + \text{ΤΟΚΟΙ} = FV$	

Η αξία του τίτλου κατά την έκδοση και συνακόλουθα το ποσό της έκπτωσης υπολογίζονται με τα συνήθη οικονομικά μαθηματικά ευρέσεως της παρούσας αξίας .

Χρησιμοποιούνται οι εξής τύποι :

$$A. \quad PV = \frac{FV}{(1+i)^n} \quad \text{όταν ο τόκος υπολογίζεται μια φορά τον χρόνο και}$$

$$B. \quad PV = \frac{FV}{(1+m)^{n \times m}} \quad \text{όταν ο τόκος υπολογίζεται περισσότερες από μία φορά μέσα στον χρόνο}$$

Όπου βλέπουμε τα εξής σύμβολα σημαίνουν:

PV = η παρούσα αξία του τίτλου κατά την έκδοση

FV = η αξία του τίτλου στην λήξη του

n = ο αριθμός των ετών

m = η συχνότητα που υπολογίζεται ο τόκος μέσα σε ένα χρόνο

i = το ετήσιο επιτόκιο

Παράδειγμα 1

Η εταιρεία ΑΕΤΟΣ ΑΕ εξέδωσε επταετή ομόλογα μηδενικού κουπονίου με σταθερό ετήσιο επιτόκιο μέχρι την λήξη 12 % . Ο υπολογισμός του τόκου γίνεται κάθε τρίμηνο .

Ποια είναι η αξία ενός τίτλου ονομαστικής αξίας 20.000.000 δρχ :

α . κατά την έκδοση

β . τρία χρόνια μετά την έκδοση

ΛΥΣΗ

Πρώτο βήμα είναι να εφαρμόσουμε τον τύπο που ο τόκος υπολογίζεται περισσότερες από μία φορά μέσα στον χρόνο

$$PV = \frac{FV}{(1 + i)^{n \times m}} \quad \text{και λαμβάνουμε :}$$

α . αξία του τίτλου κατά την έκδοση :

$$\frac{20.000.000}{(1 + 0,03)^{7 \times 4}} = \frac{20.000.000}{2,2879} = 8.741.641$$

β . αξία του τίτλου τρία χρόνια μετά την έκδοση :

$$\frac{20.000.000}{(1 + 0,03)^{4 \times 4}} = \frac{20.000.000}{1,6047} = 12.463.389$$

7.4 IAS ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ

Το IAS : Χρηματοοικονομικά μέσα είναι το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο που παρακολουθούνται λογιστικά τα έντοκα και ομόλογα . Σύμφωνα λοιπόν με το IAS οι χρεωστικοί τίτλοι διαχωρίζονται σε τρεις κατηγορίες :

- ◆ Στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο
- ◆ Στο κερδοσκοπικό χαρτοφυλάκιο

◆ Στους διαθέσιμους προς πώληση

Οι αποτιμήσεις των χαρτοφυλακίων διαχωρίζονται πάλι σε δύο κατηγορίες Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο αποτιμάται στην αναπόσβεστη αξία των τίτλων και το κερδοσκοπικό χαρτοφυλάκιο και οι διαθέσιμοι προς πώληση αποτιμώνται με την εύλογη αξία των τίτλων . Η διαφορά τους μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσεως και στους διαθέσιμους προς πώληση μπορεί να μεταφερθεί κατευθείαν στην καθαρή θέση . Το ελληνικό δίκαιο για το IAS αναφέρει κανόνες περί αποτίμησης που περιέχονται στο άρθρο 43 του Ν. 2190/1920 και στο Π.Δ. 186/92 περί ΚΒΣ . Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ επενδυτικού και εμπορικού χαρτοφυλακίου και έτσι στις τράπεζες το σύνολο των εντόκων και ομολόγων αποτιμάται μαζί με το σύνολο των μετόχων , στη συνολικώς χαμηλότερη αξία μεταξύ αξίας κτήσης και τρέχουσας αξίας .

Αξία κτήσεως εντόκων και ομολόγων : Η αγορά των εντόκων και ομολόγων παρακολουθείται από το IAS και είναι μία επένδυση . Αν θέλουμε να βρούμε το κόστος της επένδυσης θα πρέπει να υπολογίσουμε όλα τα έξοδα της. Αν θέλουμε να αγοράσουμε ένα ομόλογο θα πρέπει να υπολογίσουμε και τους δεδουλευμένους τόκους από την ημερομηνία έκδοσης μέχρι την ημερομηνία αγοράς τους . Οι τόκοι τώρα θα διαχωριστούν σε έσοδο και σε έξοδο ανάλογα με το πότε τους εισπράξαμε . Αν εισπραχθούν πριν την περίοδο της αγοράς θεωρούνται μειωτικό στοιχείο και αν εισπραχθούν μετά την αγορά θεωρούνται έσοδο από τόκους .

7.5 ΑΠΟΔΟΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΛΗΞΗ

Με βάση όλα τα προαναφερόμενα για τα έντοκα και ομόλογα θα αναφερθούμε στα τοκομερίδια τα οποία είναι μία υποχρέωση του εκδότη του τίτλου που ορίζουν το ύψος του δανείου , τον τρόπο πληρωμής , το επιτόκιο , της ημερομηνίες πληρωμής κ.α. Αν ο εκδότης είναι φερέγγυος ο κάτοχος γνωρίζει πολύ καλά ότι θα εισπράξει τα τοκομερίδια του . Ας δούμε πώς όμως ένας κάτοχος θα μπορέσει να αποκομίσει κέρδη από τους τίτλους .

Η αντίστροφη σχέση μεταξύ του επιπέδου των επιτοκίων και της τιμής ενός τίτλου

Ας υποθέσουμε ότι ο επενδυτής Α έχει αγοράσει κατά την ημερομηνία έκδοσής του 31.8.96 και στην ονομαστική αξία που είναι 1.000.000 δρχ ένα πενταετές ομόλογο με ονομαστικό επιτόκιο 10% σταθερό και για τα πέντε χρόνια . Έστω ακόμη ότι σήμερα 31.8.98 τρία χρόνια πριν την λήξη του ομολόγου οι νέοι τριετείς τίτλοι που εκδίδονται και οι οποίοι φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο με τον προηγούμενο τίτλο έχουν επιτόκιο 8% σταθερό για όλη την τριετία . Ενώ δηλαδή ο επενδυτής Α έχει επιτύχει σταθερή απόδοση 10% για την τριετία 31.8.1998 – 31.8.2001 ένας νέος επενδυτής Β που αποφασίζει να αγοράσει την 31.8.98 έναν πρωτο εκδιδόμενο τριετή τίτλο μπορεί να επιτύχει για την ίδια χρονική περίοδο (31.8.98 – 31.8.2001) απόδοση μόνο 8% . Άρα ο επενδυτής Α έχει στα χέρια του ένα καλύτερο χαρτί από ότι ο Β . Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει μία ενεργός δευτερογενής αγορά τίτλων με μεγάλο βάθος (πολλές εκδόσεις τίτλων , πολλοί αγοραστές και πωλητές , μεταβλητότητα επιτοκίων κλπ.) πόσο θα ήταν διατεθειμένος , κάθε επενδυτής Α να πουλήσει τον τίτλο που έχει σε έναν επενδυτή Β .

Ο επενδυτής Β θα έχει από τον τίτλο του Α τις ακόλουθες χρηματοροές

- a) Την 31.8.1999 100.000 δρχ (τοκομερίδιο Νο 3)
- b) Την 31.8.2000 100.000 δρχ (τοκομερίδιο Νο 4)
- c) Την 31.8.2001 100.000 δρχ (τοκομερίδιο Νο 5)
- d) Την 31.8.2001 1.100.000 δρχ (αξία κεφαλαίου)

Ο επενδυτής Β είναι ικανοποιημένος εάν εξασφαλίσει για την τριετία 31.8.1998 - 31.8.2001 σταθερή απόδοση 8% και συνακόλουθα είναι διατεθειμένος να καταβάλει το ποσό των 1.051.542 δρχ που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η παρούσα αξία την 31.8.1998 των χρηματοροών του τίτλου δηλ:

$$\frac{100.000}{1,08} + \frac{100.000}{(1,08)^2} + \frac{100.000}{(1,08)^3} + \frac{1.000.000}{(1,08)^3} =$$

$$92.592,6 + 85.133,9 + 79.383,2 + 793.832,2 = 1.051.541,9$$

Έτσι ο ίδιος ακριβώς τίτλος για μεν τον επενδυτή Α αν αυτός τον κρατήσει μέχρι την λήξη του έχει απόδοση 10 % ενώ αν τον αγοράσει ο επενδυτής Β η απόδοση περιορίζεται στο 8% αν και αυτός κρατήσει τον τίτλο μέχρι την λήξη. Παρατηρούμε ότι ενώ για τον επενδυτή Α ονομαστική και πραγματική απόδοση του τίτλου συμπίπτουν και είναι 10 % για τον επενδυτή Β ο τίτλος θα έχει ονομαστική απόδοση 10 % ενώ η πραγματική απόδοση θα είναι 8 % . Αυτή η διαφορετική από την ονομαστική απόδοση του τίτλου για τον νέο κάτοχο αποτελεί απόρροια του γεγονότος ότι έχουμε αγορά του τίτλου μετά την έκδοσή του και ταυτόχρονα μεταβολή του επιπέδου των επιτοκίων και λέγεται απόδοση μέχρι την λήξη . Είδαμε μάλιστα ότι όταν για τον επενδυτή Β μειώθηκε η απόδοση μέχρι την λήξη (από 10 % σε 8%) η αξία του τίτλου αυξήθηκε από 1.000.000 δρχ σε 1.051.542 δρχ. Αν η απόδοση μέχρι την λήξη αυξανόταν από 10% σε 14% η αξία του τίτλου θα μειωνόταν από 1.000.000 δρχ σε 907.135

$$\frac{100.000}{1,14} + \frac{100.000}{(1,14)^2} + \frac{100.000}{(1,14)^3} + \frac{1.000.000}{(1,14)^3} =$$

$$87.791,3 + 76.946,8 + 67.497,2 + 674.971,5$$

Αποδεικνύεται έτσι η αντίστροφη σχέση που υπάρχει μεταξύ απόδοσης μέχρι την λήξη και αξίας του τίτλου . Όσο αυξάνεται η απόδοση μέχρι την λήξη , τόσο μειώνεται η αξία του τίτλου αντίστροφα , όσο μειώνεται η απόδοση μέχρι την λήξη , τόσο αυξάνεται η αξία του τίτλου .

Η χρησιμοποίηση της έννοιας της απόδοσης μέχρι την λήξη στην Λογιστική

Η απόδοση μέχρι την λήξη είναι το επιτόκιο που εξισώνει την παρούσα αξία όλων των χρηματοροών ενός τίτλου με την τιμή πώλησής του .

7.6 PREMIUM ΚΑΙ DISCOUNT

Με βάση το προηγούμενο παράδειγμα θα δείξουμε τι λέγεται **PREMIUM** και τι **DISCOUNT**. Η υπέρ το άρτιο διαφορά ονομάζεται **PREMIUM** και η υπό το άρτιο διαφορά ονομάζεται **DISCOUNT**.

Η διαφορά των 51.542 δρχ (1.051.542 – 1.000.000) μεταξύ της τιμής πώλησης και της ονομαστικής αξίας του τίτλου αποτελεί για τον πωλητή Α κέρδος από πώληση χρεογράφων και για τον αγοραστή Β ένα στοιχείο αυξητικό του κόστους κτήσης του ομολόγου, το λεγόμενο **PREMIUM**. Αντίθετα το ποσό των 92.865 δρχ (1.000.000 – 907.135) αποτελεί για τον πωλητή Α ζημία από πώληση χρεογράφων για τον αγοραστή Α ένα στοιχείο μειωτικό του κόστους κτήσης του ομολόγου, το λεγόμενο **DISCOUNT**.

Ποια είναι η τύχη της διαφοράς του premium και του discount ?

Ας υποθέσουμε ότι ο επενδυτής Β θα εξάγει τους αναλογούντες τόκους επί του ομολόγου μηνός Σεπτεμβρίου 1998 για την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της 30.9.98.

Ονομαστική αξία = 1.000.000

Επιτόκιο = 10 %

(οι τόκοι που αναλογούν ανέρχονται σε 8.219)

$$\left(1.000.000 \times \frac{10}{100} \times \frac{30}{365} \right)$$

Σύμφωνα με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να πούμε ότι ο επενδυτής Β έχει κάνει μία καλή επένδυση αλλά αυτό δεν είναι εφικτό λόγω του ότι η απόδοση που έχει

εξασφαλίσει μέχρι την λήξη του ομολόγου είναι 8 % ενώ εκείνου η απόδοση που του αποφέρει είναι 10 %

Η απόσβεση του PREMIUM και DISCOUNT στους τίτλους με κουπόνια .

Για να βρούμε πως θα κατανεμηθεί το **PREMIUM** και **DISCOUNT** στην διάρκεια ζωής του ομολόγου θα διακρίνουμε την γραμμική μέθοδο και την κυρτή μέθοδο .

Η γραμμική μέθοδος γίνεται αναλογικά , συναρτήσει με την υπολειπόμενη διάρκεια ζωής του τίτλου . Στο παράδειγμά μας , ο επενδυτής Β θα καταλείψει το **PREMIUM** των 51.542 ή το **DISCOUNT** των 92.865 ισόποσα μέσα στην διάρκεια των τριών ετών που υπολείπονται μέχρι την λήξη του τίτλου. Η γραμμική μέθοδος είναι απλή αλλά έχει ένα σοβαρό μειονέκτημα. Δεν μπορεί να εξασφαλίσει σταθερή την απόδοση μέχρι την λήξη .Επίσης στην περίπτωση του **PREMIUM** επιβαρύνονται λογιστικά περισσότερο οι πρώτες χρήσεις και λιγότερο οι τελευταίες ενώ στην περίπτωση του **DISCOUNT** γίνεται το αντίθετο .

Η κυρτή μέθοδος εξασφαλίζει την απόδοση μέχρι την λήξη σε αντίθεση με την γραμμική και κατ' επέκταση επιβαρύνει δίκαια τα λογιστικά αποτελέσματα των χρήσεων που απομένουν μέχρι την λήξη του ομολόγου .

Η απόσβεση του PREMIUM και DISCOUNT στους τίτλους μηδενικού κουπονίου .

Στους τίτλους με μηδενικό κουπόνι δεν χρειάζεται να γίνει ιδιαίτερη εγγραφή κατανομής του **PREMIUM** και **DISCOUNT** επειδή η κατανομή αυτή γίνεται ταυτόχρονα με τον υπολογισμό των τόκων .

7.7 ΑΠΟΚΟΠΗ (STRIPPING) ΟΜΟΛΟΓΩΝ

Αποκοπή (stripping) σημαίνει ο διαχωρισμός των τοκομεριδίων από τον κύριο τίτλο ομολόγου . Όταν συμβεί αυτός ο διαχωρισμός καθίσταται αυτοτελές

ανώνυμο χρεόγραφο και αν αποσβεστεί η κύρια απαίτηση του κεφαλαίου τα τοκομερίδια εξακολουθούν να ισχύουν . Το βασικό στοιχείο που θα πρέπει να γνωρίζουμε είναι το πότε θα γίνει ο διαχωρισμός . Αν θα γίνει πριν ή μετά την ημερομηνία πληρωμής – ωρίμανσης του τοκομεριδίου .

α . Αποκοπή των τοκομεριδίων πριν από την ωρίμανση

Η αποκοπή των τοκομεριδίων πριν την ωρίμανση του θα μας δίνει τόσους τίτλους μηδενικού κουπονίου όσο είναι ο αριθμός των τοκομεριδίων συν ένα που είναι η κύρια οφειλή.

β . Αποκοπή των τοκομεριδίων μετά την ωρίμανσή τους

Η αποκοπή των τοκομεριδίων μετά την ωρίμανση τους συνιστά δεδουλευμένη και ώριμη απαίτηση του κατόχου κατά του εκδότη του τίτλου . Ο λογαριασμός που χρησιμοποιείται και χρεώνεται είναι ο 38.04 Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη και στην πίστωση θα χρησιμοποιήσουμε τον λογαριασμό 73.12 Τόκοι κρατικών ομολόγων ή θα χρησιμοποιήσουμε κάποιον άλλον σχετικό λογαριασμό .

7.8 ΕΚΤΟΚΙΣΜΟΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

Ο εκτοκισμός των χρεωστικών τίτλων διακρίνεται σε δύο κατηγορίες .Στην κατηγορία των Τίτλων με κουπόνια και στην κατηγορία των Τίτλων με μηδενικό κουπόνι .

α . Ο εκτοκισμός των τίτλων με κουπόνια διαχωρίζεται σε δύο τρόπους :

1 . Εκτοκισμός με βάση την απόδοση του τίτλου

2 . Εκτοκισμός με βάση το φέρον επιτόκιο του τίτλου

Ο εκτοκισμός με βάση την απόδοση του τίτλου γίνεται με βάση την αξία κτήσης και την απόδοση του τίτλου . Εκ μέρους της τράπεζας τηρούνται αναλυτικά στοιχεία αποθήκης για κάθε αγορά . Ο εκτοκισμός με βάση το φέρον επιτόκιο του τίτλου θα χρησιμοποιηθεί στην περίπτωση που δεν χρησιμοποιηθεί ο

εκτοκισμός με βάση την απόδοση του τίτλου . Ο εκτοκισμός με βάση το φέρον επιτόκιο του τίτλου γίνεται με βάση την ονομαστική αξία και το φέρον επιτόκιο του τίτλου . Για να υπολογίσουμε τους τόκους θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας την ημερομηνία έκδοσης και την ημερομηνία που θέλουμε να γίνει ο υπολογισμός των τόκων . Το χρονικό διάστημα ανάμεσα στις δύο ημερομηνίες θα μας βοηθήσει να υπολογίσουμε τους τόκους .

β . Ο εκτοκισμός τίτλων μηδενικού κουπονίου γίνεται αναλογικά με τον χρόνο. Δηλαδή θα βρίσκουμε την διαφορά ανάμεσα στην ονομαστική αξία του τίτλου και της αξίας του τίτλου κατά την έκδοση . Το κλάσμα μας ως αριθμητή έχει την χρονική διάρκεια από την ημερομηνία αγοράς του τίτλου μέχρι την ημερομηνία που θέλουμε να γίνει ο υπολογισμός των τόκων . Σαν παρονομαστή του κλάσματος θα βάλουμε την χρονική διάρκεια από την ημερομηνία αγοράς μέχρι την ημερομηνία λήξης του τίτλου .

7.9 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ

Με την αποτίμηση χρεογράφων υπολογίζουμε την αξία του χαρτοφυλακίου της τράπεζας, Σε τρέχουσες τιμές . Η αποτίμηση χρεογράφων με βάση το IAS 25 διακρίνεται σε επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και σε εμπορικό χαρτοφυλάκιο .

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ορίζεται από την κάθε επένδυση που εύκολα ρευστοποιείται και υπάρχει πρόθεση για κατοχή της λιγότερο από ένα χρόνο .

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο αποτιμάται με βάση το IAS 25 στην :

- A. τρέχουσα αξία ή
- B. στην χαμηλότερη αξία μεταξύ αξίας κτήσης και τρέχουσας αξίας

Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο αποτιμάται :

- A. στο κόστος
- B. στην τρέχουσα αξία
- Γ. στην περίπτωση μετόχων που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο , στην συνολικά χαμηλότερη τιμή μεταξύ αξίας κτήσης και τρέχουσας αξίας .

Από την αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης στην τρέχουσα αξία προκύπτουν ποσά θετικά και θα παρουσιάζονται σε αύξηση της καθαρής θέσης της τράπεζας. Η μείωση της αξίας του χρεογράφου πρέπει να παρουσιάζεται ως χρέωση της τυχόν υπεραξίας που μπορεί να προέκυψε κατά το παρελθόν . Αυτή η μείωση θα αναγνωρίζεται και ως έξοδο σε περίπτωση όμως που προκύψει θετική υπεραξία το έξοδο μετατρέπεται ως έσοδο .Η ελληνική νομοθεσία δεν κάνει διάκριση μεταξύ επενδυτικού και εμπορικού χαρτοφυλακίου και αποτιμά το σύνολο του χαρτοφυλακίου ομολόγων και μετόχων στην συνολικά χαμηλότερη αξία κτήσης και τρέχουσας αξίας .

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

8.1 ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ

Το καθαρό αποτέλεσμα από τόκους παρουσιάζεται με την εξής σχέση :

ΕΣΟΔΑ – ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ

Οι κυριότερες πηγές των εσόδων από τόκους προέρχονται από τους επόμενους λογαριασμούς

- ◆ Έσοδα από τόκους χορηγήσεων
- ◆ Έσοδα από τόκους εντόκων και ομολόγων
- ◆ Έσοδα από τις υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα
- ◆ Έσοδα από τις ελεύθερες καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα καθώς και στις λοιπές Τράπεζες εσωτερικού και εξωτερικού .
- ◆ Έσοδα από τις λοιπές έντοκες τοποθετήσεις των Τραπεζών

Οι κυριότερες πηγές των εξόδων από τόκους προέρχονται από τους επόμενους λογαριασμούς

- ◆ Έξοδα από τις πάσης φύσεως έντοκες καταθέσεις των πελατών
- ◆ Έξοδα από ομολογιακά δάνεια που έχει συνάψει η τράπεζα
- ◆ Έξοδα από πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις που έχει λάβει η τράπεζα από την κεντρική τράπεζα , ανοίγματα στον τρεχούμενο λογαριασμό
- ◆ Έξοδα από διατραπεζικό δανεισμό
- ◆ Έξοδα από λοιπές περιπτώσεις
- ◆ Έξοδα από εισφορά τον Ν. 128

8.2 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΙΤΛΟΥΣ

Ως έσοδα από τίτλους παρουσιάζονται οι μετοχές και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων . Οι μετοχές παρακολουθούνται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς ανάλογα με το είδος της συμμετοχής . Τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων παρακολουθούνται από τον λογαριασμό 73.01 μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων για λοιπά άλλα έσοδα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 73.09 Έσοδα από άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως . Οι μετοχές ελέγχονται από 4 λογαριασμούς ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής.

1. αν το ποσοστό μιας τράπεζας σε μία επιχείρηση είναι μεγαλύτερο του 50 % ή είναι ανάμεσα στο 20% - 50% και ταυτόχρονα η τράπεζα ασκεί κυρίαρχη επιρροή , τότε πρόκειται για συμμετοχή συ συνδεδεμένη επιχείρηση και θα παρακολουθήσουμε το λογιστικό γεγονός από τον λογαριασμό 72.00 Έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις
2. αν το ποσοστό μιας τράπεζας σε μία επιχείρηση είναι ανάμεσα στο 20% - 50% και η τράπεζα δεν ασκεί κυρίαρχη επιρροή στην επιχείρηση η συμμετοχή αυτή ονομάζεται συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση και παρακολουθείται από τον λογαριασμό 72.90 Έσοδα από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις .
3. αν το ποσοστό μιας τράπεζας σε μία επιχείρηση είναι ανάμεσα στο 10% - 20% τότε αυτή η συμμετοχή είναι η απλή και παρακολουθείται από τον λογαριασμό 72.01 Έσοδα από συμμετοχές σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις .
4. αν το ποσοστό μιας τράπεζας σε μία επιχείρηση είναι 10% ή είναι μεγαλύτερη του 10% και η τράπεζα δεν έχει πρόθεση διαρκούς κατοχής πρόκειται για κερδοσκοπικό χαρτοφυλάκιο και τα μερίσματα παρακολουθούνται από τον λογαριασμό 73.00 Έσοδα από άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως .

8.3 ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Το καθαρό αποτέλεσμα από προμήθειες παρουσιάζετε με την εξής σχέση :

ΕΣΟΔΑ – ΕΞΟΔΑ

Οι κυριότερες πηγές εσόδων των προμηθειών προέρχονται από τους επόμενους λογαριασμούς:

- ◆ από την έκδοση εγγυητικών επιστολών
- ◆ από την διαμεσολάβηση στην κίνηση κεφαλαίων
- ◆ από την διαμεσολάβηση στο διεθνές εμπόριο
- ◆ από τις πράξεις σε συνάλλαγμα
- ◆ από την διάθεση τίτλων του Δημοσίου
- ◆ από την διάθεση πιστωτικών καρτών
- ◆ από τις λοιπές εργασίες

Τα έξοδα των προμηθειών ελέγχονται στον λογαριασμό 65.74 . Όπως όλες οι υπηρεσίες έτσι και οι τράπεζες για τις υπηρεσίες που τις παρέχουν πληρώνουν προμήθειες στους προμηθευτές της . Οι προμήθειες που πληρώνει η τράπεζα είναι κυρίως για καταβολή προμηθειών στην Τράπεζα της Ελλάδος για την μεταφορά ποσών από τον τρεχούμενο λογαριασμό που τηρείται στην Αθήνα στους τρεχούμενους λογαριασμούς που τηρεί η Τράπεζα στην Τράπεζα της Ελλάδος σε διάφορες επαρχιακές πόλεις.

8.4 ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Το καθαρά αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις διακρίνεται σε δύο περιπτώσεις α) στο καθαρό αποτέλεσμα από συναλλαγματικές διαφορές και β) στο καθαρό αποτέλεσμα από πράξεις σε χρεόγραφα . Η χρηματοοικονομική πράξη είναι μία πράξη που κάνει η τράπεζα με σκοπό να εκμεταλλευτεί τις βραχυπρόθεσμες ευκαιρίες που παρουσιάζονται στις οργανωμένες αγορές .

8.4.1 ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Όταν η τράπεζα διενεργεί αγοραπωλησίες συναλλάγματος , ή προβαίνει σε θέσεις (position long or short) σε ένα ή περισσότερα νομίσματα θα προκύπτει το αποτέλεσμα από συναλλαγματικές διαφορές . Η θέση της τράπεζας θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη του μηδενός για να προκύψει η αποτίμηση του αποτελέσματος. Οι διαφορές που μπορεί να προκύψουν από τις αγοραπωλησίες θα είναι είτε θετικές είτε αρνητικές . Οι θετικές διαφορές παρακολουθούνται από τον λογαριασμό 79 και οι αρνητικές διαφορές από τον λογαριασμό 69 . Η διαφορά μεταξύ των θετικών και των αρνητικών διαφορών θα μας αποδώσει το καθαρό αποτέλεσμα από συναλλαγματικές διαφορές το οποίο αποτελεί μέρος του καθαρού αποτελέσματος από χρηματοοικονομικές πράξεις .

8.4.2 ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Το καθαρό αποτέλεσμα από πράξεις σε χρεόγραφα αποτελείται από

A) το αποτέλεσμα των αγοραπωλησιών και

B) το αποτέλεσμα των αποτιμήσεων των θέσεων σε χρεόγραφα

Για να υπάρξει αποτέλεσμα από αποτίμηση θέσεων σε χρεόγραφα απαιτείται να γίνει διαχωρισμός του χαρτοφυλακίου χρεογράφων σε επενδυτικό και κερδοσκοπικό και αποτίμηση του τελευταίου σε τιμές αγοράς . Το αποτέλεσμα από πράξεις σε χρεόγραφα παρακολουθείται από τους λογαριασμούς :

64.73 Ζημίες από πώληση χρεογράφων

68.34 Διαφορές αποτιμήσεως χρεογράφων και

73.73 Κέρδη από πώληση χρεογράφων

8.5 ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

Σε αυτήν την κατηγορία θα παρακολουθήσουμε λογαριασμούς που έχουν σχέση με λοιπές δραστηριότητες των τραπεζών . Οι λογαριασμοί αυτοί είναι οι :

- ◆ 75.00 Έσοδα από μηχανογραφική εξυπηρέτηση τρίτων . Πολλές επιχ/σεις προτιμούν να πληρώνουν το προσωπικό τους (μισθοδοσία) μέσω των

τραπεζών χωρίς να χρειάζεται να κάνουν ανάληψη ενός μεγάλου ποσού και να το μεταφέρουν στις έδρες τους . Η λογιστική διαδικασία είναι να πιστωθεί ο λογαριασμός 75.00 και να πιστωθεί ο λογαριασμός των επιχειρήσεων .

- ◆ 75.04 έως 75.10 . Οι λογαριασμοί αυτοί χρειάζονται για να ελέγχουν ότι εισπράττει η τράπεζα από κάθε ενοίκιο κτιρίου , εγκαταστάσεων , γηπέδου ακόμα και για συνεργασίες που έχουν δημιουργηθεί ανάμεσα σε τράπεζες και σε επιχειρήσεις ηλεκτρονικών μηχανημάτων αυτόματων συναλλαγών μέσω πιστωτικών καρτών . Τα έσοδα που παρουσιάζονται πιστώνονται στον λογαριασμό 75.08 Ενοίκια επίπλων , ηλεκτρονικού και λοιπού εξοπλισμού .
- ◆ 75.11 Εισπράξεις τελών επικοινωνίας. Οι τράπεζες χρεώνουν τους πελάτες της για τηλεφωνικά , τηλεγραφικά , ταχυδρομικά κλπ για να καλύψουν έξοδα που δημιουργούνται από εργασίες των τραπεζών εκ μέρους των πελατών τους .
- ◆ 75.12 . Μισθώματα θυρίδων θησαυροφυλακίου . Πολλοί είναι εκείνοι που χρησιμοποιούν θυρίδες και το μίσθωμα των πελατών γίνεται για αδιάθετο έτος . Σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν καταβάλει το ενοίκιο χρεώνεται ο λογαριασμός 30.04 Απαιτήσεις από εκμίσθωση θυρίδων .

8.6 ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ

Τα έξοδα διοικήσεως αποτελούνται από :

α . δαπάνες προσωπικού
(μισθοί ,ημερομίσθια , εργοδοτικές εισ-
φορές στα ταμεία κύριας ασφάλισης ,
λοιπές επιβαρύνσεις , είδη ενδύσεως ,
έξοδα στεγάσεως , εισφορές
επικουρικών ασφαλίσεων χαρτόσημο.) | β. άλλα έξοδα διοικήσεως
(αμοιβές και έξοδα τρίτων ,
παροχές τρίτων , φόροι τέλη και
διάφορα έξοδα .) |
|--|--|

Οι αποσβέσεις παγίων στοιχείων λειτουργούν και στο ΚΛΣΤ όπως και στο ΕΝΛΣ . Οι αποσβέσεις παρακολουθούνται από τον λογαριασμό 66 . Για τις

αποσβέσεις κτηρίων – εγκαταστάσεων κτιρίων χρησιμοποιείται ο λογαριασμός 66.11 για τα μηχανήματα ο λογαριασμός 66.12 κλπ .

8.7 ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα είναι αυτά τα έσοδα και τα έξοδα όπως και τα κέρδη και οι ζημίες τα οποία έχουν δημιουργηθεί χωρίς να έχουν σχέση με τις σύνηθες δραστηριότητές της . Αυτά τα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα για μία επιχείρηση είναι τα κέρδη από την πώληση ακινήτων τα φορολογικά πρόστιμα και οι προσαυξήσεις ,τα πλεονάσματα και ελλείμματα ταμείου . Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι αν τα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα αφορούν την τρέχουσα χρήση θα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 81 έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα και αν αφορούν την προηγούμενη χρήση θα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 82 έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων .

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

9.1 Εισαγωγή

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να παρουσιάσει τα εκτός ισολογισμού γεγονότα καθώς και το λογιστικό τους χειρισμό.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Όταν θα ολοκληρώσετε τη μελέτη αυτού του κεφαλαίου θα μπορείτε να:

- A. αναγνωρίζεται ποτέ ένα γεγονός είναι εκτός ισολογισμού και σε ποια κατηγορία ανήκει
- B. απεικονίζετε λογιστικά τα εκτός ισολογισμού γεγονότα

Έννοιες κλειδιά

- εκτός ισολογισμού γεγονότα
- λογαριασμοί τάξεως ή λογαριασμοί εκτός ισολογισμού
- αλλότρια περιουσιακά στοιχεία
- αμφοτεροβαρής σύμβαση
- εγγυητική επιστολή (E/E)
- ενέγγυος επιστολή
- εμπράγματα ασφάλεια
- ενοχική εγγύηση

Ενώ το ΕΓΛΣ ακολούθησε την κλασική προσέγγιση διαχωρισμού των λογαριασμών τάξεως σε τέσσερις κατηγορίες:

01 αλλότριων πραγμάτων

02 εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών

03 αμφοτεροβαρών συμβάσεων και

04 μνείας

το ΚΛΣΤ αντικατέστησε την κατηγορία των εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών και συγκεκριμένα το μέρος που αφορά τις εγγυήσεις δοθείσες, με εκείνη των συμβάσεων και συμφωνιών σταθμισμένων κινδύνων. Παράλληλα, μετέφερε τις ληφθείσες εγγυήσεις στους λογαριασμούς μνείας.

Οι ανωτέρω βασικές μεταβολές στο ΚΛΣΤ, σε σχέση με τη ΕΓΛΣ, παρουσιάζουν αδυναμίες που δημιουργούν προβλήματα στα λογιστικά των Τραπεζών και δυσχεραίνουν το έργο της συστηματικής παρουσιάσεως των λογαριασμών τάξεως.

Συγκεκριμένα:

α . Ενώ οι υπόλοιπες τρεις ομάδες λογαριασμών τάξεως, δηλ. οι 1, 3 και 4 ακολουθούν την κλασική προσέγγιση, παρέχοντας χρηματοοικονομικής φύσεως πληροφορίες, η ομάδα 2 παρέχει διοικητικής φύσεως πληροφορίες και συγκεκριμένα το είδος κινδύνου που φέρει σε κάθε πράξη, (μηδενικού, μετρίου, μέσου και υψηλού κινδύνου).

β . Το τι κίνδυνο φέρει κάθε γεγονός εκτός ισολογισμού, είναι μια πληροφορία, πράγματι, πολύ σημαντική αλλά έχει μια άλλη, εντελώς διαφορετική, αντίληψη για τους λογαριασμούς τάξεως. Η αντίληψη ότι αυτό που πρέπει να αποκαλύπτεται (disclosed) για τους λογαριασμούς τάξεως είναι οι κίνδυνοι που φέρουν, οδηγεί σε ριζική αναθεώρηση της ανάπτυξης των λογαριασμών τάξεως.

Το ΚΛΣΤ θα έπρεπε να αποφασίσει ποια από τις ανωτέρω δύο τάσεις προτιμά, σε διαφορετική περίπτωση, στην προσπάθεια δηλ. να συγκεντρώσουμε και τις δύο απόψεις, θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε δυστυχώς προβλήματα, όπως π.χ. για το τι θα γίνει με το λογαριασμό της προθεσμιακής θέσεως σε συνάλλαγμα που εμφανίζεται στην κατηγορία 03 και 07, περί αμφοτεροβαρών συμβάσεων. Η θέση αυτή ενέχει επιτοκιακό κίνδυνο, άρα θα πρέπει να εμφανίζεται και στην κατηγορία 02, που σημαίνει σύγχυση για το περιεχόμενο των λογαριασμών, που

είναι αυτό ακριβώς που προσπάθησε να καταπολεμήσει τόσο το γενικό όσο και τα κλαδικά λογιστικά σχέδια.

Οι παρατηρήσεις μας αυτές πιστεύουμε ότι μπορούν να αποτελέσουν αφορμή για μία εξ' αρχής θεώρηση των λογαριασμών τάξεως.

Για λόγους εκπαιδευτικούς και που έχουν σχέση με την μεθοδολογική παρουσίαση των λογαριασμών τάξεως, ακολουθήθηκε και στο βιβλίο αυτό η κατηγοριοποίηση που κάνει το ΕΓΛΣ και οι αναγκαίες προσαρμογές που χρειάζονται για το ΚΛΣΤ, αποτελούν προτάσεις του συγγραφέα .

9.2 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΤΑΞΕΩΣ

α . Οι λογαριασμοί τάξεως είναι λογαριασμοί ειδικής κατηγορίας, στους οποίους απεικονίζονται και παρακολουθούνται χρήσιμες πληροφορίες καθώς και γεγονότα που δημιουργούν νομικές δεσμεύσεις, χωρίς να επιφέρουν άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας, η οποία όμως (ποσοτική μεταβολή) είναι δυνατό να επέλθει στο μέλλον*.

Παράδειγμα 1

Για να γίνει κατανοητός ο ανωτέρω ορισμός, έστω ότι ο πελάτης X της Τραπέζης ΑΛΦΑ, που αναλαμβάνει κατασκευαστικά έργα του Δημοσίου, ζητά από τη Τράπεζά του να του εκδώσει μια εγγυητική επιστολή, υπέρ του Ελληνικού δημοσίου, για την καλή εκτέλεση ενός έργου που έχει αναλάβει.

Η εγγυητική επιστολή (Ε/Ε) απευθύνεται σ' αυτόν που υποδεικνύει ο πελάτης της (εν προκειμένο το Ελληνικό Δημόσιο) σ' αυτή δε την Ε/Ε, η εγγυήτρια Τράπεζα (εν προκειμένο η Τράπεζα ΑΛΦΑ) υπόσχεται να καταβάλλει στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε όποιον άλλο της υποδείξει ο πελάτης της (ο υπέρ ου η εγγύηση) ένα συγκεκριμένο ποσό, που αποτελεί και το ποσό της εγγυήσεως. Αυτός στον οποίο απευθύνεται η Ε/Ε (εν προκειμένο το Ελληνικό Δημόσιο) εφόσον εκείνος υπέρ του οποίου εκδόθηκε η Ε/Ε (εν προκειμένο ο πελάτης X), δεν τηρήσει τους όρους της μεταξύ των συμφωνίας, μπορεί, με απλή δήλωσή του,

να ζητήσει να του καταβληθεί το ποσό της εγγυήσεως, η δε εγγυήτρια Τράπεζα είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει αμέσως και συνήθως χωρίς καμία αντίρρηση το ποσό της εγγυήσεως.

*Ορισμός που δίνεται από το ΕΓΛΣ, παραγρ. 3.2.100

Άρα, η εργασία των Ε/Ε, που είναι μια σοβαρή τραπεζική εργασία και ένα από τα πιο κλασικά παραδείγματα λογαριασμών τάξεως για μία Τράπεζα, διέρχεται τα εξής στάδια:

(1) το στάδιο της εκδόσεως

Σ' αυτό το στάδιο γίνεται η γραπτή δήλωση εκ μέρους της Τραπέζης ότι εγγυάται υπέρ του πελάτη της, για ένα συγκεκριμένο ποσό, το οποίο οφείλει να καταβάλει αμέσως και χωρίς καμία αντίρρηση όταν και εφ' όσον, αυτός στον οποίο απευθύνεται η Ε/Ε, το ζητήσει. Στο στάδιο αυτό δεν γίνεται καμία μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της Τραπέζης, πρόκειται απλώς για γεγονός που δημιουργεί νομική δέσμευση, σύμφωνα με τον ορισμό.

Η Τράπεζα στο στάδιο αυτό κάνει τις ακόλουθες εγγραφές

(α) μία εγγραφή τάξεως για την εγγύηση που έδωσε

XP 02.XX Χρεώστες Ε/Ε

ΠΙΣ 06.XX Εκδοθείσες Ε/Ε

Αιτιολογία: Έκδοση υπ' αριθ..... Ε/Ε υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εντολή του πελάτη μας Χ.

(β) μία εγγραφή ουσίας για την προμήθεια που έλαβε από τον πελάτη, για την έκδοση της Ε/Ε

XP 38.00 Ταμείο

ΠΙΣ 74.00 Προμήθειες Ε/Ε

Σημείωση : Σύμφωνα με την ακολουθούμενη τραπεζική πρακτική, οι προμήθειες των E/E εισπράττονται ή χρεώνονται στον πελάτη, στην αρχή κάθε αδιαίρετου τριμήνου και για όσο χρόνο είναι σε ισχύ η E/E.

(2) το στάδιο της λήξεως ή της καταπτώσεως

Αν ο πελάτης της Τραπέζης τηρήσει τους όρους της συμφωνίας με αυτόν στον οποίον απευθύνεται η E/E, η E/E ακυρώνεται, με απλή δήλωση του τελευταίου. Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται πάλι καμία μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της Τραπέζης και η Τράπεζα αναλογίζει του λογαριασμούς τάξεως που άνοιξε κατά την έκδοση. Αν, αντίθετα, η E/E καταπέσει, τότε έχουμε άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της Τραπέζης, δεδομένου ότι η Τράπεζα προβαίνει σε εκταμίευση του ποσού που εγγυήθηκε.

Σ' αυτή την περίπτωση η Τράπεζα κάνει δύο εγγραφές

(α) μία εγγραφή τάξεως για να αντιλογήσει την αρχική εγγραφή τάξεως

X 06.XX Έκδοθείσες E/E

Π 02.XX Χρεώστες E/E

(β) μία εγγραφή ουσίας για το ποσό της εγγυήσεως που κατέβαλε. Σημειώνεται, ότι το ποσό της εγγυήσεως μετατρέπεται άμεσα σε χορήγηση και ο πελάτης χρεώνεται σε λογαριασμό χορηγήσεως .

Χρ 24.XX Χορηγήσεις σε καθυστέρηση

Π 38.00 Ταμείο

Αιτιολογία : Κατάπτωση από το Ελληνικό Δημόσιο της υπ' αριθ.... E/E.

Συμπέρασμα :

Οι λογαριασμοί τάξεως είναι λογαριασμοί που παρακολουθούν, μεταξύ άλλων, γεγονότα που δημιουργούν νομικές δεσμεύσεις (όπως η περίπτωση της εκδόσεως μιας E/E), χωρίς να επιφέρουν άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας, η οποία όμως (ποσοτική

μεταβολή) είναι δυνατόν να επέλθει στο μέλλον (όπως στην περίπτωση της καταπτώσεως μιας E/E).

Παράδειγμα 2

Είδαμε στο κεφάλαιο “Χορηγήσεις - Επισφαλείς χορηγήσεις – Προβλέψεις” ότι όταν μια απαίτηση από χορηγήσεις καταστεί οριστικά ανεπίδεκτη εισπράξεως, διαγράφεται σε βάρος της σχηματισθείσης προβλέψεως. Όταν λέμε ότι η απαίτηση της Τραπέζης έχει διαγραφεί οριστικά, εννοούμε ότι δεν υφίσταται λογαριασμός που να παρακολουθεί την απαίτηση σε λογαριασμούς ουσίας. Οι Τράπεζες δεν θέλουν όμως να χάσουν τελείως τα ίχνη αυτής της απαιτήσεως. Μπορεί ο πελάτης να έχει στο μέλλον τη δυνατότητα να τακτοποιήσει αυτή την υποχρέωση (βελτίωση των οικονομικών του από νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, έκτακτα κέρδη κ.λπ.), γι' αυτό η υποχρέωση αυτή του πελάτη εξακολουθεί να παρακολουθείται από τις Τράπεζες, όχι πλέον σε λογαριασμούς ουσίας, αλλά σε λογαριασμούς τάξεως.

Η εγγραφή που λαμβάνει χώρα είναι ή ακόλουθη:

X 04.80 Απαιτήσεις αποσβεσμένες

Π 08.80 Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν για την
απόσβεση απαιτήσεων

Αν μετά από κάποια χρόνια παρακολούθησης, που διαφέρουν από Τράπεζα σε Τράπεζα*, η παρακολούθηση αυτή δεν φέρει κανένα αποτέλεσμα, το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως αντιλογίζεται.

Αν υπάρξει αποτέλεσμα, πάλι το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως αντιλογίζεται, αλλά παράλληλα γίνεται και η ακόλουθη εγγραφή ουσίας:

X 38.00 Ταμείο

Π 82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων

Συμπέρασμα :

Οι λογαριασμοί τάξεως είναι λογαριασμοί που παρακολουθούν, μεταξύ άλλων, χρήσιμες πληροφορίες, όπως στην περίπτωση που αναφέραμε, της παρακολουθήσεως μιας αποσβεσμένης απαιτήσεως.

Η πληροφορία είναι χρήσιμη γιατί μπορεί να αξιοποιηθεί κάποτε, όπως στην περίπτωση που ο πελάτης εξοφλήσει την υποχρέωση του που είχε διαγραφεί. Η εκτός ισολογισμού δραστηριότητα των Τραπεζών, έχει λάβει, τα τελευταία χρόνια, τόσες μεγάλες διαστάσεις, ώστε το ύψος των λογαριασμών τάξεως, να είναι πολλαπλάσιο εκείνου των λογαριασμών ουσίας.

Για λόγους μεθοδολογίας, έχει επικρατήσει ο διαχωρισμός των λογαριασμών τάξεως σε τέσσερις κατηγορίες:

- (1) αλλότριων πραγμάτων
- (2) εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών
- (3) αμφοτεροβαρών συμβάσεων και
- (4) μνείας

* Συνήθως η παρακολούθηση διαρκεί 20 χρόνια, δεδομένου ότι μετά το χρονικό αυτό διάστημα επέρχεται παραγραφή των αξιώσεων σύμφωνα με τον Εμπορικό Νόμο.

Στη συνέχεια εξετάζουμε κάθε μία κατηγορία χωριστά.

9.3 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Στην κατηγορία αυτή των λογαριασμών τάξεως παρακολουθούνται διάφορα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στην κατοχή της Τράπεζας, αλλά ανήκουν σε τρίτους. Οι λόγοι που οι τρίτοι έχουν καταθέσει τα περιουσιακά τους στοιχεία στην Τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:

α . για φύλαξη

Οι πελάτες των Τραπεζών προτιμούν, για λόγους ασφαλείας, να καταθέτουν τις μετοχές, τα ομόλογα κ. α. περιουσιακά στοιχεία, που τους ανήκουν, στις Τράπεζες, για φύλαξη.

Αν η αγορά των περιουσιακών αυτών στοιχείων έχει γίνει με τη μεσολάβηση της Τράπεζας που θα κάνει τη φύλαξη, η φύλαξη γίνεται συνήθως δωρεάν από την Τράπεζα.

β . για είσπραξη

Χαρακτηριστική περίπτωση είναι τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές επιχειρήσεων. Αντί μία επιχείρηση να αναλάβει την είσπραξη από τους πελάτες της των γραμματίων και συναλλαγματικών που της οφείλουν, αναθέτει, έναντι προμήθειας, την εργασία αυτή σε μία Τράπεζα, που διαθέτει δίκτυο Καταστημάτων σε όλη τη χώρα και οργανωμένη προς τούτο υπηρεσία.

γ . για διάθεση

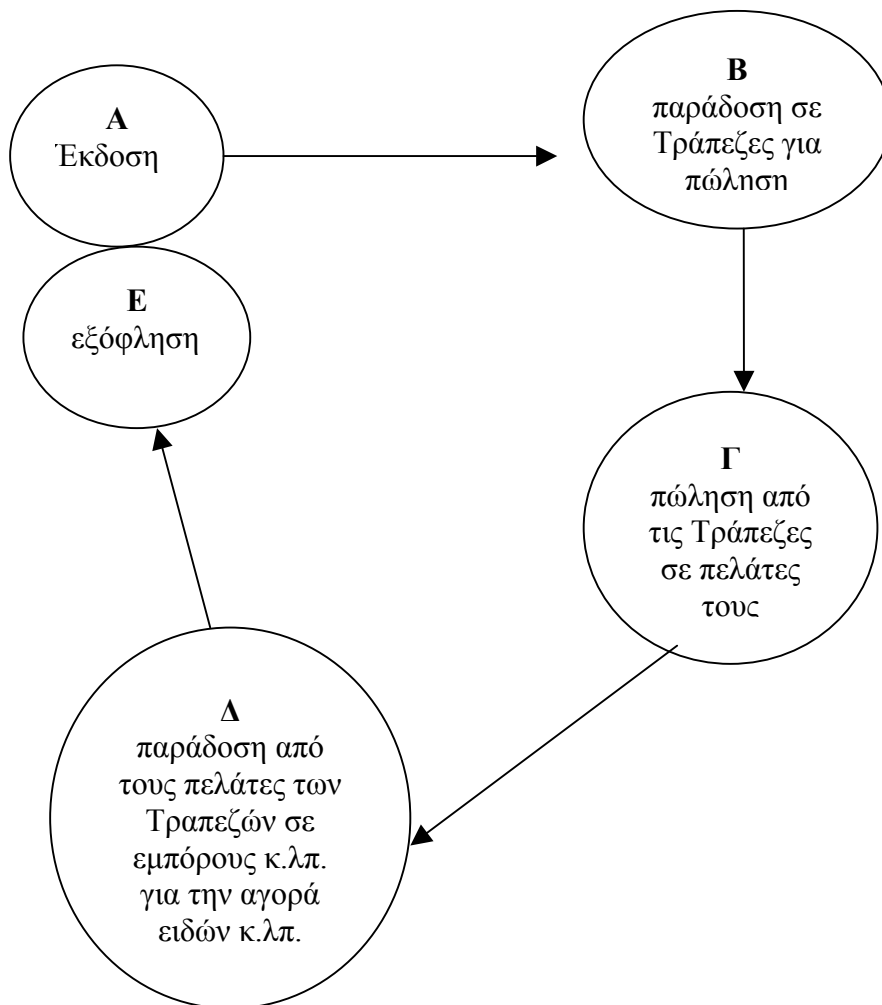
Ξένα περιουσιακά στοιχεία που δίδονται στις Τράπεζες για διάθεση είναι τα ένσημα του ΙΚΑ, τα travelers cheques διαφόρων Τραπεζών (Barclays, Thomas Cook κ.λπ.).

Οι ταξιδιωτικές επιταγές έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά :

- i. εκδίδονται και εξοφλούνται από μεγάλους τραπεζικούς οργανισμούς (Thomas Cook, Barclays κ.λπ.)
- ii. έχουν προτυπώμενο το πληρωτέο ποσό καθώς και το νόμισμα πληρωμής (π.χ. USD 10, USD 100, USD 1000 κ.λπ.)
- iii. τίθενται σε κυκλοφορία από τις διάφορες Τράπεζες που τα πωλούν σε πελάτες τους έναντι αμοιβής,
- iv. για προστασία έναντι της κλοπής ο πελάτης της Τραπεζής υπογράφει στο σώμα της επιταγής δύο φορές, μία κατά την αγορά της από την Τράπεζα και μία κατά την παράδοσή της στον έμπορο κ.λπ. για την αγορά ειδών, λήψη υπηρεσιών κ.λπ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ-ΕΞΟΦΛΗΣΕΩΝ Ε/Ε

Εκδότης Thomas Cook, Barclays κ.λπ.

Η παρακολούθηση των αλλότριων για μία Τράπεζα πραγμάτων, γίνεται από το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως:

X 01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία

Π 05 Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων

Οι λογαριασμοί τάξεως αλλότριων πραγμάτων μπορούν να παρακολουθούνται αντί κατ' αξία, κατά ποσότητα π.χ. κιλά, τεμάχια, μέτρα κ.λπ.

9.4 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Οι λογαριασμοί τάξεως της κατηγορίας των εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών διασπώνται στις εξής δύο υποκατηγορίες :

- εγγυήσεις δοθείσες και
- εγγυήσεις ληφθείσες

α. εγγυήσεις δοθείσες: Η έκδοση Ε/Ε είναι κλασική περίπτωση δοθείσας εγγυήσεως, στην οποία αναφερθήκαμε με λεπτομέρεια στο παράδειγμα 1 της παραγρ. 10.1 .α. Άλλη, επίσης, σοβαρή περίπτωση είναι οι εγγυήσεις που δίνονται από μία Τράπεζα σε άλλη, κατά το άνοιγμα ενέγγυων πιστώσεων, στο διεθνές εμπόριο.

Η παρακολούθηση των δοθεισών εγγυήσεων προτείνεται να γίνεται από το ακόλουθο ζεύγος λογαριασμών τάξεως :

ΧΡ 02.01 έως 02.49 (ο λήπτης της εγγυήσεως)

ΠΙΣ 06.01 έως 06.49 (το είδος της εγγυήσεως που δόθηκε)

β. εγγυήσεις ληφθείσες: Εγγυήσεις λαμβάνουν οι Τράπεζες προκειμένου να καλύψουν απαιτήσεις τους από χορηγήσεις δανείων, έκδοση Ε/Ε κ.α.

Οι εγγυήσεις που συνήθως λαμβάνονται είναι:

- (1) **εμπράγματα εξασφαλίσεις** όπως υποθήκες σε ακίνητα και πλοία, ενέχυρα σε μετοχές, ομόλογα κ.α. κινητές αξίες
- (2) **ενοχικές εγγυήσεις** φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδιαίτερης μνείας χρήζουν οι εγγυήσεις που δίνει το Ελληνικό Δημόσιο υπέρ ορισμένων κατηγοριών δανειοληπτών , όπως ΔΕΚΟ, σεισμοπαθείς κ.α.

γ. Η παρακολούθηση των ληφθεισών εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών προτείνεται να γίνεται από το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως

XP 02.5X έως 02.99 (Είδος εγγυήσεως που λήφθηκε)

ΠΙΣ 06.5X έως 06.99 (Δικαιούχος του περιουσιακού στοιχείου που λήφθηκε ως εγγύηση)

9.5 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΞΕΩΣ ΑΜΦΟΤΕΡΟΒΑΡΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (commitments)

Αμφοτεροβαρής, καλείται η σύμβαση μεταξύ δύο μερών όταν δημιουργούνται και για τα δύο μέρη εκατέρωθεν απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Παράδειγμα 1

Έστω ότι η Τράπεζα ΑΛΦΑ συμφώνησε να πουλήσει στον πελάτη της Χ, τρεις μήνες από σήμερα, USD 1.000 έναντι Δρ. 320. Η ανωτέρω συμφωνία είναι μια αμφοτεροβαρής σύμβαση, δεδομένου ότι συνεπάγεται και για τα δύο μέρη εκατέρωθεν απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Συγκεκριμένα, **η Τράπεζα ΑΛΦΑ έχει υποχρέωση** έναντι του πελάτη της Χ, να του δώσει, τρεις μήνες από σήμερα, USD 1.000 και **απαίτηση** να εισπράξει από αυτόν Δρ. 320.000 .

Αντίστοιχα, ο πελάτης Χ έχει απαίτηση να λάβει από την Τράπεζα ΑΛΦΑ συνάλλαγμα USD 1.000 και υποχρέωση να καταβάλει σ' αυτήν Δρ. 320.000.

Αν ο πελάτης δεν έχει να καταβάλει το ποσό των Δρ. 320.000, τότε και η Τράπεζα δεν του παραδίδει το συνάλλαγμα των USD 1.000.

Υπάρχει πληθώρα περιπτώσεων αμφοτεροβαρών συμβάσεων που συμφωνεί μία Τράπεζα με πελάτες της και με άλλες Τράπεζες. Η παρακολούθηση των αμφοτεροβαρών συμβάσεων γίνεται από το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως

XP 03 Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρής συμβάσεις

ΠΙΣ 07 Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

9.6 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΜΝΕΙΑΣ (memo account)

Στους λογαριασμούς τάξεως μνείας υπάγονται όλες οι λοιπές περιπτώσεις, που δεν υπάγονται στις προηγούμενες τρεις κατηγορίες λογαριασμών τάξεως που αναφέραμε. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι το παράδειγμα 2 που αναφέραμε.

Η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως μνείας γίνεται από το ζεύγος λογαριασμών τάξεων

ΧΡ 04 Χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών

ΠΙΣ 08 Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών

9.7 ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Άσκηση 1

Οι Τράπεζες μεταξύ άλλων, αναλαμβάνουν έναντι αμοιβής και τις ακόλουθες εργασίες:

α. διάθεση ενσήμων ΙΚΑ σε επιχειρήσεις

β. διάθεση ταξιδιωτικών επιταγών (travelers cheques) σε πελάτες.

Να προσδιορίσετε λογιστικά τα ανωτέρω γεγονότα και να κάνετε τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.

ΛΥΣΗ

α. Τα ένσημα του ΙΚΑ είναι περιουσιακό στοιχείο τρίτου (εν προκειμένο του ΙΚΑ) που έχει δοθεί στις Τράπεζες για διάθεση σε επιχειρήσεις - πελάτες των Τραπεζών - έναντι κάποιας ανταμοιβής.

Τα περιουσιακά στοιχεία που παραμένουν στην κυριότητα τρίτων παρακολουθούνται λογιστικά από το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως :

01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία

05 Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων.

Ειδικότερα τα ένσημα του ΙΚΑ παρακολουθούνται από το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως :

01.12 Ένσημα ασφαλιστικών οργανισμών για διάθεση

05.12 Ασφαλιστικοί οργανισμοί, λογαριασμός ενσήμων για διάθεση.

β. Τα traveler's cheques είναι και αυτά περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε τρίτους και έχουν δοθεί στις Τράπεζες για διάθεση έναντι κάποιας προμήθειας. Η παρακολούθησή τους γίνεται από το ζεύγος των λογαριασμών.

01.11 Ταξιδιωτικές επιταγές τρίτων για διάθεση

05.11 Εκδότες ταξιδιωτικών επιταγών για διάθεση.

Άσκηση 2

Πριν εισαχθεί το ΚΛΣΤ οι Τράπεζες όταν χορηγούσαν δάνεια με υποθήκη ή ενέχυρο χρησιμοποιούσαν λογαριασμούς του τύπου: **Δάνεια με υποθήκη, δάνεια με ενέχυρο** κ.λπ. Να σχολιάσετε τον ανωτέρω χειρισμό των Τραπεζών συγκρίνοντας τον με τον χειρισμό που προτείνει το ΚΛΣΤ.

ΛΥΣΗ

Ονομασία λογαριασμών όπως **Δάνεια με υποθήκη** , **Δάνεια με ενέχυρο** κ.λπ. περιέχει στην ουσία δύο διαφορετικής φύσεως πληροφορίες :

α. τη χρηματοοικονομικής φύσεως πληροφορία για το ύψος των χορηγηθέντων δανείων και

β. τη διοικητικής φύσεως πληροφορία ότι τα δάνεια αυτά είναι ασφαλισμένα έναντι του πιστωτικού κινδύνου -με υποθήκες, ενέχυρα κ.λπ.

Η συνύπαρξη σε ένα λογαριασμό δύο ή περισσότερων, διαφορετικής φύσεως πληροφοριών, καταρχήν δεν απαγορεύεται. Η προσπάθεια όμως να επιτύχουμε, κατά

το κοινώς λεγόμενο, “μ’ ένα σμπάρο δυο τρυγόνια” οδηγεί στην παροχή πληροφοριών με ελλιπές και παραπλανητικό περιεχόμενο.

Η διατύπωση π.χ. **δάνεια με υποθήκη** είναι ελλιπής αν δεν μας λέει το είδος του ακινήτου πάνω στο οποίο είναι γραμμένη η υποθήκη (αστικό, αγροτικό, βιομηχανικό κ.λπ.), πληροφορία που είναι ιδιαίτερος χρήσιμη στην περίπτωση π.χ. μιας αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η πληροφορία μπορεί να είναι επίσης παραπλανητική εάν η υποθήκη δεν καλύπτει ολόκληρο αλλά μέρος του δανείου.

Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η παρακολούθηση από ένα λογαριασμό πολλών πληροφοριών μαζί δημιουργεί προβλήματα και συνιστάται να αποφεύγεται.

Σύμφωνα με το ΚΛΣΤ η πληροφορία για το αν ένα δάνειο είναι ασφαλισμένο, το είδος και το ύψος της εμπράγματης ή ενοχικής εξασφάλισης παρακολουθείται από λογαριασμούς τάξεως της κατηγορίας των εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

10.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να παρουσιάσει τα βασικά σχήματα οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος των Τραπεζών και πως τα σχήματα αυτά επηρεάζουν, το καθένα με το δικό του τρόπο, το πλαίσιο διενέργειας των λογιστικών εγγραφών.

Σκοπός

Όταν θα ολοκληρώσετε τη μελέτη αυτού του κεφαλαίου θα μπορείτε να :

Προσδοκώμενα
Αποτελέσματα

- α. αντιμετωπίζεται τα λογιστικά θέματα που παρουσιάζονται σε μια τράπεζα, ανάλογα με τον τρόπο οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος
- β. εξάγετε ασφαλή συμπεράσματα για τον τρόπο οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος σε μια τράπεζα, γνωρίζοντας το πως διατυπώνονται οι λογιστικές εγγραφές.

- συγκεντρωτικό λογιστικό σύστημα
- αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα
- λογαριασμοί Καταστημάτων
- λογαριασμοί Διοικήσεως

- λογαριασμοί ανταποκριτών εξωτερικού
- λογαριασμοί συνδέσμου
- λογαριασμοί καθ' οδόν
- λογιστήριο Δοσοληψιών
- Δικτύου η λογιστήριο Δ.Δ.

Έννοιες
Κλειδιά

Μπαίνοντας κάποιος σε μια σύγχρονη Τράπεζα αισθάνεται πραγματικά αμηχανία μπροστά στο τεράστιο πλήθος και την πολυπλοκότητα των συναλλαγών που λαμβάνουν χώρα κάθε μέρα. Καμία άλλη ίσως επιχείρηση, δεν έχει τόσες πολλές ιδιαιτερότητες και καμία δεν αγκαλιάζει σε τόση έκταση όλο το φάσμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, όσο μια τραπεζική επιχείρηση. Χιλιάδες πελάτες που συναλλάσσονται κάθε μέρα, εκατοντάδες Καταστήματα και πάνω από είκοσι νομίσματα που λαμβάνουν μέρος στις συναλλαγές, συνθέτουν την εικόνα της πολυπλοκότητας της τραπεζικής επιχείρησης.

Εισαγωγικές
Παρατηρήσεις

Η συνήθης διάκριση που γίνεται μεταξύ του λογιστηρίου αυτού, που στη συνέχεια, θα αποκαλούμε "Λογιστήριο Διοικήσεως", ονομασία που ως επί το πλείστον χρησιμοποιείται σήμερα και των λογιστηρίων των Καταστημάτων, είναι ότι στα μεν λογιστήρια των Καταστημάτων παρακολουθούνται οι λογαριασμοί πελατείας (καταθέσεων, χορηγήσεων κ.λπ.), στο δε Λογιστήριο Διοικήσεως οι λογαριασμοί κεντρικής τηρήσεως.

Ποιοι είναι λοιπόν οι λογαριασμοί κεντρικής τηρήσεως;

Γνωρίσαμε ήδη τους λογαριασμούς καθαρής θέσεως (μετοχικό κεφαλαίο, τακτικό αποθεματικό κ.λπ.) που υποχρεωτικά πρέπει να τηρούνται από το λογιστήριο Διοικήσεως. Εκτός όμως από τους λογαριασμούς καθαρής θέσεως, υπάρχουν και άλλοι λογαριασμοί, που για ξεχωριστούς για κάθε λογαριασμό λόγους, επιβάλλεται η ενδείκνυται να τηρούνται στο λογιστήριο Διοικήσεως. Ας δούμε τους πιο σημαντικούς από τους λογαριασμούς αυτούς.

Α. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ανταποκρίτρια Τράπεζα είναι η Τράπεζα του εξωτερικού, με την οποία

συνεργαζόμαστε για τη διεκπεραίωση πλήθους τραπεζικών εργασιών και στην οποία τηρούμε λογαριασμό, στον οποίο καταθέτουμε χρήματα και μέσω του οποίου διενεργούμε πληρωμές.

Γεννάται το ερώτημα, στην περίπτωση ενός αποκεντρωτικού λογιστικού συστήματος:

κάθε Κατάστημα θα τηρεί ξεχωριστό λογαριασμό σε κάθε ανταποκρίτρια

Τράπεζα, η θα τηρείται ένας λογαριασμός από το Λογιστήριο Διοικήσεως;

Η απάντηση είναι ότι πρέπει να τηρούμε ένα μόνο λογαριασμό σε κάθε ανταποκρίτρια Τράπεζα, υπάρχουν δε γι' αυτό οι ακόλουθοι δυο σοβαροί λόγοι:

1. οι λογαριασμοί είναι συνήθως τοκοφόροι, το δε επιτόκιο κλιμακώνεται ανάλογα με το ύψος της κατάθεσης μας. Έτσι, αν ο ανταποκριτής μας αυτός ήταν π.χ. η Banque Nationale de Paris (BNP) και σκοπεύαμε να καταθέσουμε σ' αυτήν συνολικά, 1.000.000 FRF, με το να ανοίξουμε ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε Κατάστημα, θα διασπάσουμε την κατάθεση μας σε τόσα μέρη όσος είναι και ο αριθμός των Καταστημάτων μας και το πλέον πιθανό είναι να πάρουμε λιγότερους τόκους απ' ότι αν καταθέταμε ολόκληρο το ποσό σε ένα λογαριασμό.
2. όσο περισσότερους λογαριασμούς ανοίξουμε με έναν ανταποκριτή τόσο θα αυξάνεται το κόστος διαχείρισής τους . Ας υποθέσουμε ότι μία τράπεζα έχει 150 υποκαταστήματα και ανοίγει ισάριθμους λογαριασμούς με την Dresdner Bank. Οι 90 από αυτούς έχουν μικρά ποσά ενώ οι 60 μεγάλα , εμείς αν θέλουμε να κάνουμε μία ανάληψη από τους 90 λογαριασμούς θα πρέπει πρώτα να παρθούν χρήματα από τους 60 λογαριασμούς για την τακτοποίηση των υπολοίπων της Dresdner Bank .

B. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΓΙΩΝ

Οι λογαριασμοί παγίων παρακολουθούν τα πάσης φύσεως πάγια της τράπεζας.

1. Οι μελέτες , οι επεκτάσεις και ότι χρειάζεται για τις κτηριακές εγκαταστάσεις είναι έργα που αναλαμβάνουν ειδικές κεντρικές υπηρεσίες των

τραπεζών .Οι υπηρεσίες αυτές επιλεγούν πολύ δοκιμασμένα πρόσωπα (αρχιτέκτονες, μηχανικούς, εργολάβους κ.λπ.) στα οποία αναθέτουν τα έργα, με αποτέλεσμα να έχουμε καλύτερη ποιότητα και χαμηλότερο κόστος κατασκευή.

2. Στην περίπτωση ανάθεσης των έργων σε εργολάβους, απαιτείται πολύμηνη, ενδεχόμενα δε και πολύχρονη, παρακολούθηση των λογαριασμών των εργολάβων και υπεργολάβων, όπως λογαριασμός παρακρατήσεως φόρου εισοδήματος, ο κύριος λογαριασμός απόδοσης κ.λπ. Επίσης, η καταχώρηση των σχετικών πράξεων επί των παγίων στους σωστούς λογαριασμούς, η διενέργεια των τακτικών αποσβέσεων, ο υπολογισμός του λογιστικού αποτελέσματος, σε περίπτωση πωλήσεις κ.λπ. απαιτούν, κατά το μάλλον η ήττον, καλή λογιστική οργάνωση, που θα συνεπάγεται τεράστιο κόστος , αν κάτι τέτοιο έπρεπε να γίνει σε ένα πλήθος λογιστηρίων, όσος και ο αριθμός των Καταστημάτων. Είναι σκόπιμο να γίνει εδώ η διευκρίνηση ότι, όταν μιλάμε για ανεξάρτητα λογιστήρια, δεν θα πρέπει να νομίζουμε ότι εκεί εργάζονται πολλά άτομα. Σε Τράπεζες με σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα αυτομάτων καταχωρίσεων των εγγράφων και εξαγωγής των λογιστικών βιβλίων, ο χρόνος που αφιερώνεται σε κάθε κατάσταση για τις εργασίες Λογιστηρίου είναι συνήθως πολύ μικρός.

Γ . ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ

Το σύνολο των χρεογράφων που κατέχουν σήμερα οι Τράπεζες, ιδιαίτερα οι ελληνικές, αντιπροσωπεύουν 25-40% του ενεργητικού τους. Στα χρεόγραφα συμπεριλαμβάνονται τόσο οι τίτλοι σταθερού εισοδήματος (έντοκα, ομόλογα κ.λπ.), όσο και οι τίτλοι μεταβλητού εισοδήματος (μετοχές, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, μερίδια σε εταιρίας κ.λπ.), αδιάφορα αν μέρος απ' αυτούς αποτελούν το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και άλλοι το εμπορικό η αν είναι σε δραχμές η σε συνάλλαγμα. Η αγορά, πώληση, γενικά η παρακολούθηση και ιδιαίτερα η αποτίμηση των χρεογράφων αυτών απαιτούν πολύ μεγάλη εξειδίκευση και για το λόγο αυτό όλα τα σχετικά με τα χρεόγραφα θέματα παρακολουθούνται από

ειδικές προς τούτο Κεντρικές Υπηρεσίες οι οποίες τηρούν ταυτόχρονα και τους σχετικούς λογαριασμούς.

10.2 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Λογαριασμός 48 «Λογαριασμοί συνδέσμου με τα υποκαταστήματα» Στο λογαριασμό 48 παρακολουθούνται οι δοσοληψίες μεταξύ κεντρικού και υποκαταστημάτων της οικονομικής μονάδας, στις περιπτώσεις εκείνες που τα υποκαταστήματα έχουν λογιστική αυτοτέλεια. Η ανάπτυξη του λογαριασμού 48 σε υπολογαριασμούς γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες που κάθε οικονομική μονάδα επιθυμεί να ικανοποιεί, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η απαιτούμενη προσαρμογή, π.χ. στο είδος της λογιστικής αυτοτέλειας κάθε υποκαταστήματος ή στον αριθμό των υποκαταστημάτων. Κατά την κατάρτιση του ισολογισμού τέλους χρήσεως εφαρμόζονται υποχρεωτικά οι ακόλουθοι κανόνες:

α. Ο λογαριασμός 48 δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό τέλους χρήσεως. Το υπόλοιπο του λογαριασμού αυτού συμψηφίζεται κατά την ενσωμάτωση των ισολογισμών (ατελών) των υποκαταστημάτων στον ισολογισμό (γενικό) της οικονομικής μονάδας, κατά την οποία ενσωμάτωση συμψηφίζονται αμοιβαία οι λογαριασμοί που αφορούν δοσοληψίες μεταξύ των υποκαταστημάτων, καθώς και μεταξύ τούτων και του κεντρικού. Κατά την ενσωμάτωση αυτή συμψηφίζονται και τα υπολογιστικά ποσά εσόδων ή εξόδων, τα οποία είχαν ενδεχόμενα λογιστεί κατά τις μεταξύ υποκαταστημάτων ή υποκαταστημάτων και κεντρικού δοσοληψίες.

β. Οι οικονομικές μονάδες, που έχουν στο εξωτερικό υποκαταστήματα, τα οποία τηρούν αυτοτελή λογιστική, ενσωματώνουν στους ισολογισμούς της έδρας τους, τους ισολογισμούς των υποκαταστημάτων τους, όπως ορίζεται στην προηγούμενη υποπερίπτωση α. Η ενσωμάτωση αυτή γίνεται έπειτα από προηγούμενη

μετατροπή σε δραχμές των διάφορων στοιχείων που είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα, όπως ορίζεται στην υποπαρ. 2.3.302.

Σ' ένα περιβάλλον με αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα και όπου το λογιστήριο κάθε Καταστήματος τηρεί τους δικούς του λογαριασμούς πελατείας (καταθέσεων, χορηγήσεων κ.λπ.) και το λογιστήριο Διοικήσεως τους λογαριασμούς κεντρικής τηρήσεως (μετοχικό κεφαλαίο, αποθεματικά, ανταποκριτές εξωτερικού, πάγια, χρεόγραφα κ.λπ.) γεννώνται ερωτήματα όπως:

1. τι γίνεται αν ένας πελάτης που τηρεί λογαριασμό στο Κατάστημα π.χ. Λεωφ.

Αλεξάνδρας των Αθηνών βρεθεί για διακοπές στη Μυτιλήνη και χρειασθεί να αποσύρει χρήματα από το Κατάστημα Μυτιλήνης;

2. τι γίνεται αν το Κατάστημα Χανίων, για να εξυπηρετήσει έναν εισαγωγέα ιαπωνικών αυτοκινήτων, χρειασθεί να πληρώσει τον Ιάπωνα εξαγωγέα μέσω της Bank of Tokyo, αφού ο σχετικός λογαριασμός τηρείται στο Λογιστήριο Διοικήσεως; Και στις δυο ανωτέρω περιπτώσεις, αλλά και σε χιλιάδες άλλες, που πρέπει να κινήσουμε έναν η περισσότερους λογαριασμούς που ανήκουν σε μια άλλη λογιστική οντότητα, αντί του η των λογαριασμών αυτών κινούνται λογαριασμοί ειδικής κατηγορίας που λέγονται λογαριασμοί συνδέσμου η δοσοληπτικοί λογαριασμοί. Έτσι, στην περίπτωση των ανωτέρω δυο παραδειγμάτων θα λάβουν χώρα οι εξής:

εγγραφές:

- Εγγραφές παραδείγματος α'

Καταστήματος Μυτιλήνης

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ κατάστημα Λεωφ. Αλεξάνδρας

Π 38.00 Ταμείο

Καταστήματος Λεωφ. Αλεξάνδρας

X 51.00 Καταθέσεις Ταμειυτηρίου

Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ κατάστημα
Λεωφ. Αλεξάνδρας

- εγγραφές παραδείγματος β΄

Καταστήματος Χανίων

X 46.00 Ταμείο

Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός /
λογ. Διοικήσεως

Λογιστηρίου Διοικήσεως

X 46.00 Position συναλλάγματος

Π 38.05 Ανταποκριτές εξωτερικού / Bank of Tokyo

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός / Κατάστημα Χανίων

Π 46.90 Αντίτιμο position συναλλάγματος σε JPY

Ο λογαριασμός 48 παρακολουθεί τους δοσοληπτικούς λογαριασμούς του λογιστικού σχεδίου με τίτλο Λογαριασμοί Συνδέσμου Κατατημάτων . Αυτός ο λογαριασμός ποτέ δεν θα φανεί στον ισολογισμό της τράπεζας αφού το υπόλοιπό του πάντοτε θα είναι μηδέν . Αν ποτέ φανεί υπόλοιπο του λογαριασμού 48 στον ισολογισμό της τράπεζας αυτό θα έχει συμβεί γιατί δεν έχει γίνει μεταφορά του υπολοίπου του σε κάποιον λογαριασμό . Η ύπαρξη υπολοίπων στο λογαριασμό 48 μπορεί ακόμη να σημαίνει ότι ο Λογαριασμός αυτός χρησιμοποιήθηκε ως "χωνευτήρι" ατασθαλιών και χρειάζεται για το λόγω αυτό ιδιαίτερη προσοχή στον άμεσο εντοπισμό και την τακτοποίηση των διαφορών.

Πολλά είναι τα παραδείγματα που έχουν να μας αναφέρουν οι επιθεωρητές των Τραπεζών με επιλήσμονες του καθήκοντος υπαλλήλους, που

διέπραξαν πάσης φύσεως αδικήματα "παίζοντας" με τους λογαριασμούς αυτούς. Η σύγχρονη Ελληνική τραπεζική ιστορία, επίσης, αμαυρώθηκε από τη Διοίκηση συγκεκριμένης Τραπέζης που, μέσω των λογαριασμών αυτών, διέπραξε σοβαρότατα αδικήματα, που έβλαψαν το κύρος του συστήματος και κλόνισαν τη θέση και της ίδιας της Τραπέζης.

Κανόνας

Το υπόλοιπο του λογαριασμού 48 "Λογαριασμοί Συνδέσμου Καταστημάτων" πρέπει να είναι πάντα, σε επίπεδο Τραπέζης, μηδέν.

10.3 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΘ' ΟΔΟΝ

Γνωρίσαμε ήδη στην ενότητα 10.1, τους λογαριασμούς που τηρούν, σ' ένα αποκεντρωμένο λογιστικό σύστημα, τόσο τα λογιστήρια των Καταστημάτων όσο και το Λογιστήριο της Διοικήσεως. Φαίνεται δε ότι οι δυο αυτές κατηγορίες λογιστηρίων, καλύπτουν το σύνολο των τηρουμένων λογαριασμών από μια Τράπεζα. Η διαπίστωση αυτή φαινόταν ότι είναι αληθής μέχρι που προέκυψε το ακόλουθο ερώτημα:

Ποιος παρακολουθεί τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία που στέλλονται από ένα Κατάστημα σε άλλο η από ένα Κατάστημα στο Λογιστήριο Διοικήσεως και τ' αντίστοιχα ; η διαφορετικά, σε ποιόν ανήκουν τα περιουσιακά στοιχεία (μετρητά, ομόλογα, συναλλαγματικές κ.λπ.) από τη στιγμή που φεύγουν από μια λογιστική οντότητα και μέχρι να παραληφθούν από την άλλη λογιστική οντότητα;

Σίγουρα, δεν ανήκουν στη λογιστική οντότητα την αποστέλλουσα, αφού έχουν ήδη φύγει από αυτή και ταξιδεύουν προς άλλη λογιστική οντότητα, η οποία όμως και αυτή δεν τα έχει παραλάβει ακόμη και επομένως ούτε και σ' αυτήν ανήκουν.

Που ανήκουν λοιπόν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία; Σε κανέναν; Σίγουρα όχι, γιατί κάπου τελικά πρέπει να ανήκουν.

Πολλές Τράπεζες θέλοντας "να απλοποιήσουν" τα πράγματα αναθέτουν, κατά παρέκκλιση, αυτή την αποστολή στο Λογιστήριο Διοικήσεως.

Παρότι μια τέτοια προσέγγιση φαίνεται ότι δίνει λύση στο θέμα, εν τούτοις, όπως θα φανεί πιο κάτω, όχι μόνο δεν διευκολύνει αλλά αντίθετα μπορεί να περιπλέξει τα πράγματα κατά το στάδιο που χρειάζεται να γίνει η παραλαβή του περιουσιακού στοιχείου.

Η λύση που παρουσιάζει τα περισσότερα πλεονεκτήματα είναι η δημιουργία ενός ιδιαίτερου λογιστηρίου που ο σκοπός του θα είναι η παρακολούθηση όλων των καθ' οδών κινήσεων. Το λογιστήριο αυτό που, εκτός από το έργο της παρακολουθήσεως όλων των καθ' οδόν κινήσεων, θα αναλάβει και άλλες αποστολές, που θα εξηγήσουμε αναλυτικά στη συνέχεια, θα αποκαλούμε στο εξής Λογιστήριο Δοσοληψιών Δικτύου και για συντομία Λογιστήριο Δ.Δ.

Ας δούμε στο σημείο αυτό ένα παράδειγμα για να κατανοήσουμε πλήρως το πώς γίνεται η παρακολούθηση της διακίνησης περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των διαφόρων μονάδων της τραπεζής, στα πλαίσια λειτουργίας του Λογιστηρίου Δ.Δ.

Έστω ότι το Κατάστημα Λάρισας της Τραπέζης, διενεργεί χρηματοαποστολή στο Κεντρικό Κατάστημα της Τραπέζης στην Αθήνα.

Εγγραφές κατά την αποστολή των χρημάτων

A) Καταστήματος Λάρισας

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Λογιστήριο Δ.Δ.

Π 38.00 Ταμείο

B) Λογιστηρίου Δ.Δ.

X 38.02 Χρηματοαποστολές/ Κεντρικό Κατάστημα

Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Κατάστημα Λάρισας

Εγγραφές κατά την παραλαβή των χρημάτων

A) Κεντρικού Καταστήματος

X 38.00 Ταμείο

Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Λογιστήριο Δ.Δ

B) Λογιστηρίου Δ.Δ.

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Κεντρικό Κατάστημα

Π 38.02 Χρηματαποστολές/ Κεντρικό Κατάστημα

Παρατηρούμε τα εξής:

1. Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την αποστολή των χρημάτων από το Κατάστημα Λάρισας μέχρι την παραλαβή τους από το Κεντρικό Κατάστημα το περιουσιακό στοιχείο των μετρητών δεν υπάρχει στο Κατάστημα Λάρισας (ο λογαριασμός "Ταμείο" έχει πιστωθεί) αλλά ούτε ακόμη εμφανίζεται στο ταμείο του Κεντρικού Καταστήματος. Αντίθετα, το περιουσιακό στοιχείο των μετρητών παρακολουθείται από το Λογιστήριο Δ.Δ. μέσω του λογαριασμού "Χρηματαποστολές" δεδομένου ότι ο λογαριασμός αυτός είναι ταμιακός, ο σχετικός δε κωδικός είναι 38.02.

Ο λογαριασμός 38.02 "Χρηματαποστολές" είναι Λογαριασμός ταμειακής διαχείρισεως και παρακολουθεί τα μετρητά που είναι "κάθ' οδών".

2. Όταν τα μετρητά παρελήφθησαν από το Κεντρικό Κατάστημα, αυτομάτως έπαυσε και η παρακολούθησή τους από το Λογιστήριο Δ.Δ. Σημαίνει, ότι η χρηματαποστολή έφθασε κανονικά στον προορισμό της που ήταν το Κεντρικό Κατάστημα.

10.4 ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ (συνέχεια)

Στην ενότητα 11.3 έγινε η πρώτη μας γνωριμία με τους λογαριασμούς συνδέσμου, καθώς και του τρόπου λειτουργίας τους. Στο σχετικό παράδειγμα που παρατίθεται, εμφανίζεται, για κάθε συναλλαγή μεταξύ των δυο λογιστικών μονάδων, να κινείται, απ' ευθείας, ο μεταξύ των δυο μονάδων δοσοληπτικός λογαριασμός. Ο τρόπος αυτός λειτουργίας των δοσοληπτικών λογαριασμών παρότι καθ' όλα ακριβής, εμφανίζει εν τούτοις τα ακόλουθα μειονεκτήματα :

A. Δεν μπορεί να εξασφαλισθεί αποτελεσματικός κεντρικός έλεγχος των δοσοληψιών μεταξύ των διαφόρων μονάδων, στην περίπτωση που λειτουργεί στην τράπεζα χειρόγραφο σύστημα.

Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε ένας υπάλληλος του Καταστήματος A με πρόθεση καταχρήσεως να κάνει ανάληψη χρημάτων με χρέωση του Καταστήματος B, χωρίς να στείλει κάποια ειδοποίηση στο Κατάστημα B για το "γεγονός".

B. Κάθε μονάδα πρέπει να διατηρεί δοσοληπτικούς λογαριασμούς όσο τα καταστήματα και όσο τα νομίσματα που γίνονται συναλλαγές.

Έτσι, αν μια Τράπεζα έχει π.χ. 150 Καταστήματα, μεταξύ των οποίων γίνονται συναλλαγές σε 20 νομίσματα, κάθε Κατάστημα πρέπει να τηρεί 3.000 δοσοληπτικούς λογαριασμούς και όλη Τράπεζα $3.000 \times 150 = 450.000$ δοσοληπτικούς λογαριασμούς. Το μειονέκτημα αυτό υφίσταται τόσο στην περίπτωση χειρόγραφου όσο και μηχανογραφημένου περιβάλλοντος.

Για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που αναφέραμε έχει επινοηθεί η λύση όλες οι συναλλαγές να γίνονται μέσω κάποιου τρίτου λογιστηρίου και μάλιστα του Λογιστηρίου Δ.Δ. Το Λογιστήριο Διοικήσεως δεν είναι η καταλληλότερη λύση επειδή δεν είναι "τρίτο" λογιστήριο για το λόγο ότι και αυτό το ίδιο πραγματοποιεί συναλλαγές και έτσι δεν μπορεί να συμπέσουν σ' αυτό οι ιδιότητες του εποπτευόντος τις συναλλαγές και του εποπτευομένου λογιστηρίου.

Αντίθετα, το Λογιστήριο Δ.Δ. έχει το προσόν να είναι πράγματι "τρίτος", επειδή το ίδιο δεν συμμετέχει σε συναλλαγές, για ίδιο λογαριασμό, μεταξύ των διαφόρων μονάδων. Έτσι, με την παρεμβολή του Λογιστηρίου Δ.Δ. στο παράδειγμα α' της ενότητας 11.3 θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές:

Στο Κατάστημα Μυτιλήνης

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Λογιστήριο Δ.Δ.

Π 38.00 Ταμείο

Στο Κατάστημα Λεωφ. Αλεξάνδρας

X 51.00 Καταθέσεις Ταμιευτηρίου

Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Λογιστήριο Δ.Δ.

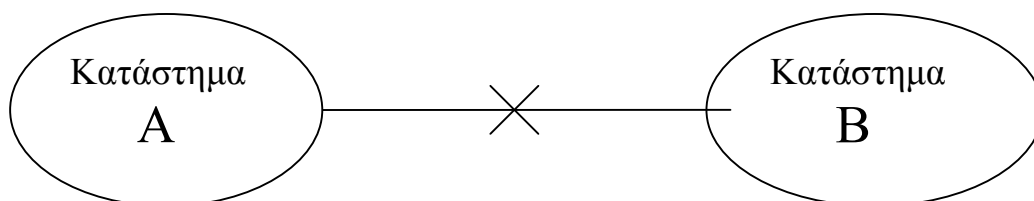
Στο Λογιστήριο Δ.Δ.

X 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Κατάστημα Λ. Αλεξάνδρας

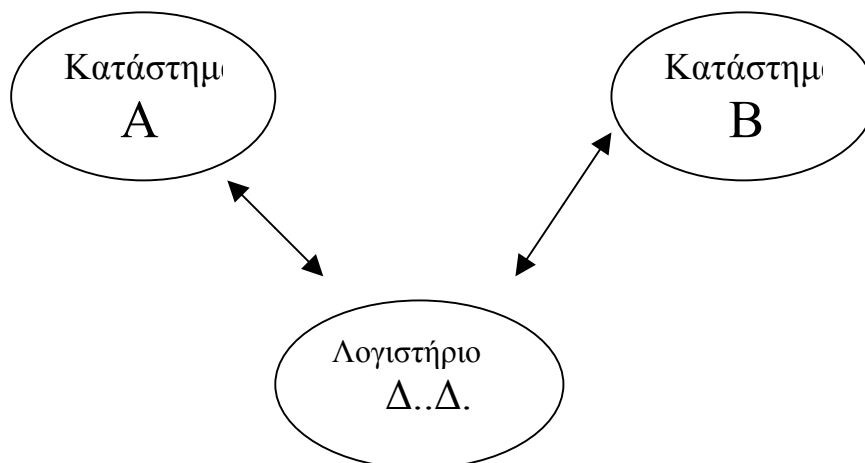
Π 48.00 Δοσοληπτικός λογαριασμός/ Κατάστημα Μυτιλήνης

Με την παρεμβολή του Λογιστηρίου Δ.Δ. υπάρχει, αφενός μεν κεντρική παρακολούθηση των λογαριασμών, αφετέρου δε ο αριθμός των δοσοληπτικών λογαριασμών, που πρέπει να τηρεί κάθε Κατάστημα, περιορίζεται στον αριθμό των νομισμάτων που κάνει συναλλαγές με τις άλλες μονάδες.

Σε ένα αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα και προς το σκοπό άσκησης αποτελεσματικού ελέγχου, δεν επιτρέπεται να λειτουργούν δοσοληπτικοί Λογαριασμοί μεταξύ των διαφόρων λογιστικών μονάδων. Η παρακολούθηση των δοσοληψιών μεταξύ των διαφόρων λογιστικών μονάδων πρέπει να γίνεται μέσω του Λογιστηρίου Δ.Δ.

Η απευθείας επικοινωνία μεταξύ δυο Καταστημάτων πρέπει, για σκοπούς ελέγχου, να αποφεύγεται, ιδιαίτερα όταν το λογιστικό πληροφοριακό σύστημα δεν είναι πλήρως μηχανογραφημένο.

Η παρεμβολή του Λογιστηρίου Δ.Δ κατά την επικοινωνία μεταξύ δυο η περισσότερων Καταστημάτων ακολουθείται από όλες τις Τράπεζες που τηρούν το αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα και επιθυμούν ένα πιο αποτελεσματικό τρόπο ελέγχου των συναλλαγών. Η ανωτέρω δομή κρίνεται ιδιαίτερα απαραίτητη στις περιπτώσεις που το λογιστικό πληροφοριακό σύστημα δεν είναι πλήρως μηχανογραφημένο.

10.5 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΟΛΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο γνωρίσαμε σημαντικά θέματα που έχουν να κάνουν με τον τρόπο οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος σε μια Τράπεζα, είδαμε δε ότι ο τρόπος οργάνωσης επηρεάζει σοβαρά το πλαίσιο διενεργείας των λογιστικών εγγραφών.

Ανακεφαλαιώνοντας, θεωρούμε ότι τέσσερα είναι τα βασικά θέματα που καθένα τους χωριστά και όλα μαζί προσδιορίζουν για κάθε Τράπεζα τα κύρια χαρακτηριστικά οργάνωσης του λογιστικού πληροφοριακού της συστήματος.

- A. το εάν ακολουθεί συγκεντρωτικό η αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα
- B. τη μέθοδο που ακολουθεί για τη λογιστικοποίηση των πράξεων σε συνάλλαγμα
- Γ. στην περίπτωση αποκεντρωτικού λογιστικού συστήματος, το που τηρείται ο λογαριασμός της συναλλαγματικής θέσεως (position) και
- Δ. αν λειτουργεί η όχι στην Τράπεζα κεντρικός φορέας δοσοληψιών.

Το πώς κάθε Τράπεζα έχει αντιμετωπίσει κάθε ένα από τα ανωτέρω θέματα επηρεάζει ανάλογα και το πλαίσιο διενεργείας των σχετικών λογιστικών εγγραφών.

Στις σελίδες που ακολουθούν αντιμετωπίζεται κάθε πιθανή λύση, εξετάζεται δε ταυτόχρονα η επίδραση που έχει η λύση αυτή στον όλο χειρισμό των συναφών λογιστικών θεμάτων.

Στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται μια προσπάθεια κριτικής προσέγγισης κάθε ενός παράγοντα χωριστά, πράγμα που πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει στην

εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, για την καλύτερη οργάνωση του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος σε μια τράπεζα.

Κάθε λύση εξετάζεται υπό μορφή σεναρίου, η βασική δε υπόθεση που γίνεται σε όλες τις παραλλαγές σεναρίων είναι ότι κάποιος πελάτης της τραπεζικής τηρεί λογαριασμό σε USD στο Κατάστημα Βόλου και ότι ευρισκόμενος στη Μύκονο θέλει να δραχμοποιήσει, μέσω του εκεί Καταστήματος της Τραπέζης, 1.000 USD

1 USD = 290 Δρ.

Θεωρούμε ως δεδομένο, όπου προκύπτει τέτοιο θέμα, ότι η position του ξένου χαρτονομίσματος τηρείται σε κάθε Κατάστημα χωριστά.

Σενάριο 1 : Η Τράπεζα ακολουθεί συγκεντρωτικό λογιστικό σύστημα (έχει δηλ. μόνο ένα λογιστήριο) και τηρεί τη μέθοδο του σε δραχμές αντιτίμου.

Στην περίπτωση αυτή στο ένα και μοναδικό λογιστήριο της Τραπέζης, θα γίνει η ακόλουθη λογιστική εγγραφή στο ημερολόγιο σε Δρ.

X	51.00	Καταθέσεις Ταμιευτηρίου σε USD	290.000
Π	38.00	Ταμείο σε Δρ.	290.000

Σενάριο 2 : Η Τράπεζα έχει ένα μόνο λογιστήριο αλλά τηρεί τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής

Εγγραφή στο ημερολόγιο σε USD

X	51.00	Καταθέσεις Ταμιευτηρίου σε USD	1.000
Π	46.00	Position συναλλάγματος σε USD	1.000

Εγγραφή στο ημερολόγιο σε Δρ.

X	46.90	Αντίτιμο Position συναλλάγματος σε USD	290.000
	Π	38.00 Ταμείο σε Δρ	290.000

Παρατηρήσεις :

A. με τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής γίνονται δυο εγγραφές αντί για μια που γίνεται με τη μέθοδο του Δρ. αντιτίμου και τούτο γιατί πρέπει να ενημερωθούν – λόγω της αυτοτέλειας – δυο ημερολόγια (σε USD και Δρ.), αντί ενός σε Δρ.

B. Η δραχμοποίηση USD από τον πελάτη σημαίνει πώληση από αυτόν και αντίστοιχα αγορά από την Τράπεζα 1.000 USD. Η αγορά αυτή φαίνεται απ' ευθείας με τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής, αφού έχει πιστωθεί ο λογαριασμός της position κάτι που δεν συμβαίνει με τη μέθοδο του σε Δρ. αντιτίμου.

Σενάριο 3: Η Τράπεζα ακολουθεί αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα και τηρεί τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής.. Η position συναλλάγματος τηρείται χωριστά σε κάθε Κατάστημα. Επίσης, δεν λειτουργεί το Λογιστήριο Δ.Δ.

Στην περίπτωση αυτή, θα γίνει στο κατάστημα Μυκόνου η ακόλουθη εγγραφή στο Ημερολόγιο σε Δρ.

X	48.00	Δοσοληπτικός σε Δρ./ Κατάστημα Βόλου	290.000
	Π	38.00 Ταμείο σε Δρ.	290.000

Επίσης, στο Κατάστημα Βόλου θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές

A. στο ημερολόγιο σε USD

X	51.00	Καταθέσεις Ταμειυτηρίου σε USD	1.000	
	Π	46.00 position συναλλάγματος σε USD		1.000

B. στο ημερολόγιο σε Δρ.

X	46.90	αντίτιμο position συναλλάγματος σε USD	290.000	
	Π	48.00 Δοσοληπτικός σε Δρ/ Κατάστημα Μυκόνου		290.000

Παρατηρήσεις

1. Λόγω της τηρήσεως της position συναλλάγματος σε κάθε Κατάστημα χωριστά, βλέπουμε ότι κινήθηκε ο λογαριασμός 46 στο Κατάστημα Βόλου.

Κανόνας

Σε περίπτωση δοσοληψίας μεταξύ δυο η περισσότερων Καταστημάτων, στην οποία υπεισέρχονται ένα η περισσότερα ξένα νομίσματα, η δε position τηρείται χωριστά σε κάθε Κατάστημα, ο λογαριασμός της position (λογ. 46), σε κάθε ξένο νόμισμα, κινείται μόνο από το Κατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του πελάτη. Αντίθετα αν πρόκειται για χαρτονόμισμα, ο λογαριασμός της position (λογ. 47) κινείται μόνο από το Κατάστημα στο οποίο γίνεται κατάθεση η ανάληψη σε ξένα χαρτονομίσματα.

2. Επίσης, λόγω της μη λειτουργίας κεντρικού φορέα δοσοληψιών, δηλ. του Λογιστηρίου Δ.Δ, το μεν Κατάστημα Μυκόνου χρεώνει απ' ευθείας το Κατάστημα Βόλου, αντίστοιχα δε, το Κατάστημα Βόλου πιστώνει απευθείας το Κατάστημα Μυκόνου.

Άσκηση 1:

Υποθέστε ότι στο σενάριο 3 ο πελάτης αντί για δραχμές, ζητά από το Κατάστημα Μυκόνου να αναλάβει DEM σε χαρτονομίσματα . Όλα τα λοιπά στοιχεία στο σενάριο παραμένουν ίδια $1 \text{ USD} = 1.7 \text{ DEM} = 290 \text{ Δρ}$. Ζητείται να κάνετε τις σχετικές λογιστικές εγγραφές τόσο για το Κατάστημα Μυκόνου όσο και για το Κατάστημα Βόλου.

Άσκηση 2:

Να κάνετε τις λογιστικές εγγραφές που ζητά το σενάριο 3 , αφού λάβετε υπόψη ότι ο πελάτης ζητά να κάνει την ανάληψη σε DEM, όχι σε χαρτονομίσματα αλλά σε συνάλλαγμα.

Υποθέστε ακόμη ότι

- A.** το Κατάστημα Μυκόνου του παραδίδει επιταγή σε βάρος του λογαριασμού postro που τηρεί η τράπεζα στην Deutsche Bank και
- B.** ο λογαριασμός των ανταποκριτών εξωτερικού τηρείται στο Λογιστήριο Διοικήσεως.

Σενάριο 4:

Η Τράπεζα ακολουθεί αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα και τηρεί τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής . Η Position συναλλάγματος τηρείται στο Λογιστήριο Διοικήσεως.

Δεν λειτουργεί Λογιστήριο Δ.Δ.

Θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές

- στο Κατάστημα Μυκόνου, στο Ημερολόγιο σε Δρ.

X	48.00	Δοσοληπτικός / λογιστήριο Διοικήσεως	290.000	
	Π	38.00	Ταμείο	290.000

στο Κατάστημα Βόλου, στο Ημερολόγιο σε USD

X	51.00	Καταθέσεις Ταμειυτηρίου	1.000	
	Π	48.00	Δοσοληπτικός/ λογιστήριο Διοικήσεως	1.000

στο Λογιστήριο Διοικήσεως

A. στο ημερολόγιο σε USD

XP	48.00	Δοσοληπτικός/ Καταστήματος Βόλου	1.000	
	ΠΣ	46.00	Position	1.000

B. στο ημερολόγιο σε Δρ.

XP	46.90	Αντίτιμο Position σε USD	290.000	
	ΠΣ	48.00	Δοσοληπτικός/ Κατάστημα Μυκόνου	290.000

Σενάριο 5 : Ως το σενάριο 4 με τη διαφορά ότι λειτουργεί Λογιστήριο Δ.Δ.
Θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές

στο Κατάστημα Μυκόνου, στο ημερολόγιο σε Δρ.

XP	48.00	Δοσοληπτικός/ Λογιστήριο Δ.Δ.	290.000	
	ΠΣ	38.00	Ταμείο	290.000

στο Κατάστημα Βόλου, Στο Ημερολόγιο σε USD

XP	51.00	Καταθέσεις Ταμειυτηρίου	1.000	
----	-------	-------------------------	-------	--

ΠΙΣ 48.00 Δοσοληπτικός/ Λογιστήριο Δ.Δ. 1.000

στο Λογιστήριο Διοικήσεως

A. στο ημερολόγιο σε USD

XP 48.00 Δοσοληπτικός/ Λογιστήριο Δ.Δ. 1.000

ΠΙΣ 46.00 Position 1.000

B. στο ημερολόγιο σε δρ.

XP 46.90 Αντίτιμο Position σε USD 290.000

ΠΙΣ 48.00 Δοσοληπτικός/ λογιστήριο Δ.Δ. 290.000

στο Λογιστήριο Δ.Δ.

α. στο ημερολόγιο σε USD

XP 48.00 Δοσοληπτικός/ Κατάστημα Βόλου 1.000

ΠΙΣ 48.00 Δοσοληπτικός/ Λογιστήριο Διοικήσεως 1.000

B. στο ημερολόγιο σε Δρ.

XP 48.00 Δοσοληπτικός/ Λογιστήριο Διοικήσεως 290.000

ΠΙΣ 48.00 Δοσοληπτικός/ Κατάστημα Μυκόνου 290.000

10.6 ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ .

Είδαμε με πολύ αναλυτικό τρόπο τους τέσσερις παράγοντες που άπτονται του όλου σχεδιασμού του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος κάθε Τράπεζας και που καθένας τους χωριστά αλλά και όλοι μαζί, μεταβάλλουν ριζικά το πλαίσιο διενεργείας των λογιστικών εγγραφών σε μια Τράπεζα.

Ας δούμε με κριτικό μάτι κάθε παράγοντα χωριστά.

Α. συγκεντρωτικό έναντι αποκεντρωτικού λογιστικού συστήματος.

Οι περισσότερες Τράπεζες στην Ελλάδα ακολουθούν το αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα, θεωρούν δηλ. ότι κάθε Κατάστημα είναι αυτόνομη λογιστική οντότητα. Το σύστημα αυτό υιοθετεί, εξάλλου, ρητά και το ΚΛΣΤ.

Το σύστημα αυτό φαίνεται ότι υιοθετήθηκε κάτω από το χειρόγραφο καθεστώς που λειτουργούσαν κατά το παρελθόν τα λογιστήρια των Καταστημάτων. Βεβαίως ο τρόπος αυτός οργάνωσης έχει το πλεονέκτημα ότι παρέχει αναλυτικά στοιχεία

δραστηριότητας για κάθε μονάδα και μπορούν τα στοιχεία αυτά να αποτελέσουν τη βάση για την αξιολόγηση των επιδόσεων των Καταστημάτων. Οι πληροφορίες όμως αυτές θα μπορούσαν κάλλιστα να αντληθούν από μια κατάλληλη οργάνωση των πληροφοριών και έτσι το πλεονέκτημα που φαινόταν να διαθέτει το αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα αδυνατίζει αρκετά. Αντίθετα, το σύστημα αυτό εμφανίζει σοβαρές αδυναμίες όπως:

1. μεγάλο πλήθος λογαριασμών
2. πολύ μεγαλύτερο αριθμό λογιστικών εγγραφών
3. επιβάρυνση των μηχανογραφικών συστημάτων και της μνήμης των υπολογιστών
4. μεγαλύτερη απασχόληση προσωπικού

Κάθε Τράπεζα χωριστά είναι εκείνη που θα αποφασίσει τελικά τι την εξυπηρετεί καλύτερα, αφού λάβει υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και

τις ιδιαιτερότητες που έχει. Αν αποφασίσει να ακολουθήσει το συγκεντρωτικό σύστημα, απόφαση που έχει καθαρά οργανωτικό χαρακτήρα, νομίζουμε ότι θα μπορούσε να ξεπεράσει το πρόβλημα του ΚΛΣΤ ζητώντας σχετική άδεια.

Β. μέθοδος τηρήσεως των λογαριασμών συναλλάγματος

Εδώ τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Το Τραπεζικό Λογιστικό Σχέδιο τάσσεται ανοικτά υπέρ της μεθόδου της αυτοτελούς λογιστικής για κάθε ξένο νόμισμα. Η μέθοδος αυτή είναι άρτια επιστημονικώς και ενδείκνυται απόλυτα σε περιβάλλον πλήρως μηχανογραφημένο, όπως είναι αυτό που λειτουργεί το σύνολο σχεδόν των Τραπεζών στην Ελλάδα.

Γ. κεντρική έναντι αποκεντρωτικής τηρήσεως του λογαριασμού της συναλλαγματικής θέσεως. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να γίνει εξ' αρχής μια διευκρίνηση: άλλο το που γίνεται διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου και διαφορετικό το που παρακολουθείται λογιστικά ο λογαριασμός της συναλλαγματικής θέσεως

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου όπως γίνεται από ειδικά οργανωμένη προς τούτο κεντρική μονάδα με κατάλληλα εξειδικευμένα στελέχη (dealers). Διάσπαση του ενιαίου της διαχείρισης μπορεί να γίνει στην περίπτωση Καταστημάτων στο εξωτερικό, όπου για κάθε ξένη χώρα που έχει παρουσία η Τράπεζα, μπορεί να οργανώσει και ξεχωριστό κέντρο διαχείρισης του συναλλαγματικού κινδύνου. Για τα εντός Ελλάδος Καταστήματα, φαίνεται πως όλες οι Τράπεζες προτιμούν την ενιαία κεντρική διαχείριση.

Ο λογαριασμός της συναλλαγματικής θέσεως μπορεί να τηρείται εκεί που γίνεται κάθε φορά η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, πράγμα που είναι και το σύνηθες, μπορεί όμως να παρακολουθείται και σε κάθε Κατάστημα χωριστά.

Αποφασιστικός παράγοντας που θα παίζει ρόλο στην απόφαση είναι η άντληση αναλυτικών στοιχείων για τις αγοραπωλησίες συναλλάγματος, ιδιαίτερα δε τα αποτελέσματα από συναλλαγματικές διαφορές κάθε Καταστήματος. Αν οι πράξεις και τα αποτελέσματα κάθε Καταστήματος "χάνονται" μέσα σ' έναν κεντρικά τηρούμενο λογαριασμό, τότε υπάρχει πράγματι πρόβλημα, καθ' ό μέτρο οι πληροφορίες αυτές κρίνονται χρήσιμες για τη λήψη αποφάσεων.

Μια Τράπεζα με πολύ αξιόλογο πληροφοριακό σύστημα (M.I.S.), έχει μεγάλη ευελιξία για το τι απόφαση θα πάρει τελικά.

Παρατηρήσεις:

1. Το δίλημμα, κεντρική η αποκεντρωτική τήρηση των λογαριασμών της συναλλαγματικής θέσεως, εννοείται ότι δεν τίθεται στην περίπτωση που η Τράπεζα τηρεί συγκεντρωτικό λογιστικό σύστημα.
2. Για τη θέση σε χαρτονομίσματα (λογαριασμός 47) δεν φαίνεται να υπάρχει πρόβλημα. Τα Καταστήματα που έχουν στην κατοχή τους ξένα χαρτονομίσματα, τηρούν σχετικούς λογαριασμούς θέσεως.

Δ. λειτουργία η όχι κεντρικού φορέα δοσοληψιών

Το θέμα είναι υπαρκτό στην περίπτωση που λειτουργεί το σύστημα των αυτόνομων λογιστηρίων. Η απόφαση για τη λειτουργία ξεχωριστού λογιστηρίου για την παρακολούθηση των πάσης φύσεως δοσοληψιών μεταξύ των διαφόρων μονάδων της Τραπέζης, ιδιαίτερα δε των καθ' οδόν περιουσιακών στοιχείων, εξαρτάται από την όλη οργάνωση του πληροφοριακού συστήματος και από το κατά πόσον η Τράπεζα επιθυμεί κάποιες πληροφορίες να είναι λογιστικοποιημένες η όχι.

Μπορεί η Τράπεζα να θέλει να παρακολουθεί τις καθ' οδόν κινήσεις εντός του λογιστικού κυκλώματος, οπότε εδώ τίθεται ένα γενικότερο θέμα που συζητήσαμε εκτενώς στο κεφάλαιο 2, για το ποιες δηλ. πληροφορίες θα

αντλούνται από το λογιστικό πληροφοριακό σύστημα (Accounting Information System) και ποιες από το γενικότερο σύστημα διοικητικής πληροφόρησης, γνωστού ως M.I.S. (Management Information System)

Άσκηση 1:

Έχετε προσληφθεί πρόσφατα σύμβουλος σε μια Τράπεζα και θέλετε να αποκτήσετε μια πολύ καλή εικόνα για την οργάνωση του όλου πληροφοριακού συστήματος της Τραπεζής. Αρχίζετε την έρευνα σας από το λογιστικό πληροφοριακό σύστημα και διαπιστώνετε τα εξής:

- 1) στο Κατάστημα Ιτέας έχει υπόλοιπο ο λογαριασμός 48.00 Λογαριασμοί Δοσοληψιών Δικτύου/ Κατάστημα Χανίων,
- 2) στο λογιστήριο Διοικήσεως λειτουργεί ο λογαριασμός 46 Συναλλαγματική Θέση.

Από τις ανωτέρω διαπιστώσεις εξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- A Η Τράπεζα τηρεί αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα με παράλληλη λειτουργία του λογιστηρίου Δ.Δ.
- B Η Τράπεζα τηρεί αποκεντρωτικό λογιστικό σύστημα χωρίς την παράλληλη λειτουργία του Λογιστηρίου Δ.Δ.
- Γ Η Τράπεζα ακολουθεί τη μέθοδο της αυτοτελούς λογιστικής
- Δ Η Τράπεζα ακολουθεί τη μέθοδο του σε δραχμές αντιτίμου
- E Η Τράπεζα ακολουθεί τη μέθοδο του λογιστικού ισοτίμου